Сабрана дела
Змаја Јована Јовановића

XII

Издавачко и књижарско предузеће Геца Кон А. Д.

ЗМАЈ ЈОВАН ЈОВАНОВИЋ

ПЕСМЕ

ЛИРСКЕ И ЛИРСКО-ЕПСКЕ

— ПРЕВОДИ И ПРЕРАДЕ —

БЕОГРАД
Издавачко и књижарско предузеће Геца Кон А. Д.
12. Кнез Михаилова 12
1935

Сабрана дела

Јована Јовановића Змаја

на дигитални свет донео

Золтан Чала
zcsala@pm.me

ПРИРЕДИО

ЈАША М. ПРОДАНОВИЋ

VIII

ПЕСМЕ МИРЦЕ СХАФИЈА

I

Не могу је анђелима у рају,
Ни ружама што под росом блистају,
Баш ни сунцу, кад га зора окити, —
Зулејику, милу моју, сравнити;

Јер су груди у анђела ледене,
Под ружом су оштре бодље скривене,
Јарко сунце тамни облак покрије —
Такво друштво за Зулејку зло ми је.

Све на свету што је досад блистало,
Није мени уз Зулејку пристало:
Бодље нема, топло љуби, сјајна је —
Ником другом — само себи равна је.

II

Та ни оно небо не реси се собом,
Већ од јарког сунца свог уреса чека,
Тако моје срце, оно с' реси тобом,
Без тебе би било у тами довека!

Kâ и свету што се губи сва лепота,
Кад га црна тмина копреном замота,
А кад сунце сине, кô што си ти моје,
Тек онда покаже све лепоте своје.

III.

Кад вам браца песму 'стави,
Свака цура живље дише,
Јер су речи бисер прави
На ибришим што се ниже,

А из песме мирис бије,
Кô хуријске кроз осмејке,
Кô из оне амајлије
Коју добих од Зулејке.

Не чуд'те се тим песмама,
Што су звуци тако врли,
Што се мудрост овејана
Са младачким жаром грли!

Откуд мудрост, тај урес ми?
Њено око даде ми је:
»Нек ти душа буде песми,
А ти песмом одени је!«

Зато с' чуди ко год не зна,
Откуд светлост та без сена!
Та то, море, није песма,
Већ је отсен ока њена!

Та она је пехар Џема
Она ј' Мирци врело знања
Без ње Мирца гласка нема,
А камоли поуздања.

Зато ј' песма таке среће,
Зато с' тако лако њија, —
Кô Зулејка кад се шеће
По ћилиму гаровиља.

IV.

На уранку страшна суда.
Сви ће с' мртви горе дићи
Биће молбе, биће труда,
Како ће се у рај стићи.

Мене брига морит неће —
Ти си мени, звездо мила,
Давно, давно, врата среће,
Двери раја отворила.

V

Шта је узраст вите јеле,
Шта су очи у газеле,
Према твоме стасу витом
Твоме оку поноситом!

Шта је мирис што га ветар
Са шираског носи раја,

Према оном миомиру
Твог дубоког уздисаја!

Шта су оне слатке песме
Што је негда Хафис вио,
Према једном гласку што је
Из твог грла излетио?

Шта је пехар руjне руже
Из ког славуј сласти пије,
Према ружи уста твојих! —
Ништа није! — Ништа није!

Шта су сунце, месец, звезде!
Где се њине хвале чују!
Они само за те сјају,
Само с' на те осмејкују.

Шта сам и сам! Шта ми ј' срце!
Шта су ове песме моје?
Само робље твога сјаја —
Славопојци силе твоје!

VI.

Прошење.

Љубавнику пуно ј' знака
Све што собом носи цвеће;
Цвећем њему збори драга:
Трн му баци кад га неће.

Ал' ако му пупољ хити,
То је значак лепшег збора:
Смеш се надат, све ће бити,
Ал' се, брајко, чекат мора!

А најбоље кад си среће,
Даће т' ружу тад у цвету,
Тад ти жеље морит неће, —
Пољупци су на полету.

Ево, душо, дане врли,
Мирца ти се смерно клања,
И песма му к теби хрли
Кано цветак од питања.

Удес чека да ли ће га
Снаћи златан, или црн,
Како бациш ти на њега
Цвет, пупољак или — трн.

VII.

У вис лети срце моје —
Са среће је тако чило,
Што се твоје златно миље
Са жељом му загрлило.

Ал' се опет доле враћа,
Јер му нигде стана није,
Само тамо где весело
Твоје срце уза њ бије.

Исто тако и шедрван
Од радости у вис прне,
Ал' у вису нема среће —
Пак се опет доле врне.

Доле хита, завичају,
Да на меком крилу да'не,
Ка извору своје снаге,
Источнику своје хране.

VIII.

Кад погледим ножице ти мале,
Чудно ми се чудо врзе по памети:
Како могу тол'ко баја на себи понети!?

Кад погледим ручице ти мале,
Питање ме мори оног целог дана:
Како могу, тако мале, таквих задат рана!?

Кад погледим уснице ти рујне,
У мени се срце, крв и душа диве:
Како такве дивне усне без пољупца живе!?

Кад погледим очи твоје чарне,
Тад пред целим светом исповедим јавно:
Да ја не знам како нисам полудео давно!

IX.

Што се плашиш, дете моје,
Кад на твоја врата ступим?

Зашто презаш, голубице,
Кад те хоћу да пољубим?
  Ја не тражим туђе добро,
  По своју сам дошô дику...
  Та то тако давно пише
  У мог жића рожданику.

Ви'ш, у мене ј' јака вера
У алаха, у алкоран,
И верујем да те увек
Љубит могу, љубит морам.
  Та ће вера мене спасти,
  Баш да умрем ту у стику...
  Та то тако давно пише
  У мог жића рожданику.

Де, разведри мутно чело,
Нека опет сине зора,
Твоја брига нема пута,
Кад то тако бити мора.
  Нека пуца, нек се ломи,
  Не смем другу љубит дику...
  Јер то тако давно пише
  У мог жића рожданику.

Ако и ти, порад греха,
На Божију милост зидаш,
Мораш и ти смиловат се
Да ми срцу бол извидаш.

Та не тражи друге среће,
Повери се веренику...
Јер то тако давно пише
У твог жића рожданику.

Не промаши часак ови,
Кад се врши судба наша —
Та баш сад се с' неба седмог
Амо доле рај пренаша...
Другу срећу горе тражи,
Овде ј' прими у том лику...
Та то тако давно пише
У жића нам рожданику.

X.

Ружи пошле сузе тећи:
Жали мирис душе своје,
Што га чека самрт река.

А ја ћу јој на то рећи,
Да кроз песме веје моје,
Пак ће живет до век века.

XI.

Мојој срећи не знам наћи имена,
Ма да није тако свугде виђена.
Док немиран у вртлогу морећ' лет,
Своме добру с пута сврће луди свет, —
Докле дервиш тело мучи, мислећи

Да ће само тако паклу утећи, —
Док богаташ своме новцу робује, —
Док муфтија о вечности попује,
А слуша га глупог света милион,
Прем' о томе тол'ко знаде ка̂ и он:
Ја сам дотле поред моје Зулејке,
Удубљен сам у њезине осмејке,
Ил' у оне црне, светле зенице,
Из њих пишем моје дивне песмице.
Поред наске пламен-вино хлади се,
Само виче: Море, Мирца, напи се!
Зулејка ми својом руком наточи,
А ја зато пољубим је међ' очи.
У том послу често кликнем — кликнем:
Где је љубав, где је вино, ту рај!

XII.

Кад пролеће уз брдо се вине,
Да растопи на врхов'ма снег,
Кад сунашце умиљато сине,
Озелене шума, доља, брег, —
Кад у један ма'
Прође страва сва,
Што је целе зиме владала,
У далеки крај
Заори се: Хај!
Ал' је диван тај
Премалећа рај!

Кад се зора у злату засија,
И провири кроз пупољак цвет,
— Свет му прија, зато се развија —
И замири подмлађени свет;
Кроз славујев круг
Дуне топли југ,
И оживи, распева се луг, —
У далеки крај
Заори се: Хај!
Ал' је диван тај
Премалећа рај!

Беху дани исти 'ваки, дивни,
Кад се првом загрлисмо, — знаш
Кад две душе споји онај силни,
Онај први, дуги пољуб наш...
Диже главу цвет,
Замириса свет,
Чиле птице убрзаше лет —
У далеки крај
Орило се: Хај!
Ал' је диван тај
Премалећа рај!

VIII.

Време? — Простор?! —
Ман' се, ман' —
Време, простор,
То је сан,

Којег лако заборави,
Ко је срећан са љубави.

XIV.

У градини славујак се тужи:
Ај, боли ме, боли ме у души!
Шта ће мени гласа умилнога,
Код оваka сива перја мога!
Моје песме само ме срамоте,
Кад ја немам ружине лепоте.

У бокору тужила се ружа:
Како да ме не заболи душа, —
Нашто ј' мени руменила мога,
И мириса овог дивотнога,
Која вајда од мог целог краса,
Кад ја немам славујева гласа!

Ту се нађе Схафи, он изравна 'вако:
Престаните тужит, помоћи је лако,
Ти, славују, с твојим дивно-милим гласом,
Ти, ружо, с мирисом и дивотним красом,
Здружите се лепо у песмама мојим,
Да рајском милином цео свет напојим!

XV.

И опет је дошло премалеће мило,
А цвеће се пита: »Шта се с нама збило?«

»Камо Мирце да нас, п' обичају старом,
Дочека са песмом и пуним пехаром!«

Мирца од вас бежи, клон'те с' и ви њега,
Мирца је без душе, без ума, без свега!

Он нема Зулејке, нема верне друге,
Нема ништа, нема, до очајне туге.

XVI.

Једном рече нека луда:
Човек треба да се пати,
На то ј' створен а на друго ништа не!
Та се лудост чула свуда,
На свету је пуно луда, —
Вероваше луде све.
Па почеше радост гнати,
Срећу своју сатирати,
Живот им се тад помрачи,
Без Божијег удеса,
Вид им поста све то краћи,
А све дужа ушеса.

XVII.

То су луде који суде
Да несрећа грешне људе
Поправит, окрепит може!

Мајде, ако тако буде,
То ће рђа оштрит ноже!

А узима л' когод воље
Да се нађе у чистоћи,
Тај у блато мора поћи;

А свако ће видет боље
Кад ископа своје очи.

XVIII.

Слушô сам и читô,
Да се деси и то,
Да несрећа душу чисти,
Те је тако од користи.
Слушô сам и читô, —
Бива каткад и то,
Да се болест нека
И отровом лечи,
Пак се и излечи;
Ал' хвала му лепо,
Ко верује слепо,
Да је зато отров
Свакој бољи лек,
Да ће увек спасти
И продужит век.

XIX.

Ја бих био слепац,
Ја бих био дете,
Ја бих био баба
Од главе до пете,

Кад бих своја дела,
Кад бих песме своје
Отиснуо путем
На ком луде стоје,
Задахнуо вером
Коју луде кроје.

XX.

Без кише, без сунца,
Оста њива гола;
А и наши труди
Остаће залуди
Ако нема среће, нема благослова.

XXI.

»Ко је најстарији,
Најискуснији је!«
Ако ј' каткад тако,
Увек тако није!

Нит' је увек у тог
Највише морала,
Који је највише
Претрпео зала!

XXII.

Ником хладни гроб не прија,
Ал' невоља ј' још страшнија.

Она т' млада прави седа,
Не да ти умрети, а живет ти не да.
Празну т' чашу јед͡ом пуни,
Са дрвета жића млада,
Са радости, с вере, с нада,
Цветове ти у прах круни,
Најмудријем понос сатре,
Постави га међ' две ватре:
Ил' да пузи по прашини,
Да лудама измет чини,
Ил' код зноја свог крвава,
Гладујући да скапава.

У невоље срца није:
Она ј' гробље поезије,
Слободи ти скује ланце,
Потчини те под кукавце,
Којих с' гнуша разум виши, —
Њима, робе, метаниши!
Ал' не клони, не малакши, —
Који клоне, тај већ паде,
Јад не може мудрост поднет,
Мудрост може поднет јаде.

Љуби, — љубав свагда срећи!
Певај, — песма душу лечи!
Љубав, песма искре бију,
Од њих бежи многа гуја...
Угледај се на ружице,
Угледај се на славуја!

Ружа, светска лепотица,
Од нечисти једва с' брани;
А славујак, рајска птица,
Гаднима се црв'ма храни.

XXIII.

Мирца-Схафи, врат' се с пута,
Куд те ј' луда крв завела,
Пређ' се сигре лакоумне,
Па се лати збиљских дела.

Већ и Мирца-Хаџи-Агас. . .
До званија дође сјајна, —
Досад беше глуп кô клада,
А сад носи сто колајна.

Дај држави твоју снагу,
Да ти лепши дани свану,
И тако су све глупаци,
Штоно седе у дивану.

Мирца рече: За та места
Има људи изучени',
Али Мирцу, слаткопевца,
Ко ће њега да замени?!

Дај ми једног из дивана,
Који 'вако певат уме,
Кој' се с цвећем, са славуји,
Разговара и разуме!

За ћу одмах вргнут љубав,
Вино, цвеће, жице злате,
Намрштићу ведро чело,
Па ме нос'те куда знате.

XXIV.

Брзо ли се време мота;
Ал' кад мине дан живота,
Кад у позна у времена
Сину звезде од спомена,
Јесте мила њина моћ...
Но много ти не помажу,
Јер ти и то тужно кажу:
Ми смо звезде — ово ј' ноћ!

XXV.

Из извора силног, ватренога,
Из потока вина ру̂јевнога
Бију сласти каквих више нема,
Бије отров каквог више нема.

Ој, у вину свашта лежи,
Све што год би ко заиско̂,
И што ј' лепо, и што ј' ниско;
Па какав је који пије,
Онако му извор лије.

У низину, усред гада,
Пијан луда трештен пада;

Ми пијемо и он пије,
Али пијан он се зове,
А нас чини веселије,
Разлаже нам сласти нове,
Нама годи, — нама плоди
Хитре мисли у слободи,
Те потеку мудри збори,
Ватра пламти, свако гори,
Рујно вино нама годи,
Лепота нас рајем води.

Јер је вино равно роси,
Падне л' у прах — ето гада,
А благодат Божју носи
Кад на њиву, цвеће л' пада.

XXVI.

Ја сам ђаче Хафисово,
Бога славим у механи,
Мили су ми добри људи,
Добро пиће, добри дани.
Зато мене радо гледе
Где се пије, где је слава,
И зато ми име даше,
Красно име: мудра глава.
Када дођем: Та ево га!
Пун радости свако вели;
А кад пођем: Зар већ иде! —

За мном гледе невесели.
Кад умакнем: Камо, где је?
Тужна пита сва дружина;
Кад останем, заћиликну:
Ту је мудри, дајте вина!
Зато молим вишњег Бога,
Да ме, сина свога, гледа,
Да ми срцу и ногама
Поклизнути с правца не да:
Подалеко од мошеје,
Од муфтија црних, крути',
Нек љубави срце моје,
Крчми ноге нек упути,
Где с дружином мудрујући
О свршетку и почетку,
Често вином одгоненем
Жића нашег загонетку.
А кад већем по жилама
Слатко врело надме вина,
— У струку се моје драге
Светска јави величина.
Туна, брате, кад у рају,
У ватреном загрљају,
Утопљена у радости
Два се срца заиграју,
Па с' засене моје очи
Њеног ока пламом сјајним, —
Онда да ме смрт уништи,
Па до века веков' — амин!

XXVII.

Чуј шта пише сред бокала
Чилих, здравих весељака:
»Старо вино, нова шала,
Све од зоре па до мрака!«
  Где је тако, ту је слога;
  Али једно без другога —
    То ништа не вреди!

Што ми чешће из подрума,
Дух то боље у вис леће;
Рубин кити браду ума,
Око нас се свет окреће.
  Кроз ког прво вино сине,
  То је вођа, сви за њиме! —
    Нек нас води мети.

Тако с' мудри дижу с вином
Над ништином таштих мрава,
Као Елбор над долином
У висину неба плава;
  Њега зора златом руби,
  А нас друго сунце љуби —
    Из наших пехара.

Де, па чим ће да откупи
Свет милину 'ваких сата,
Часови су ђора скупи —
Немаш, купче, тол'ко злата.

Једно само знадем што је
Много скупље, — и то ј' моје
Пољубац Хафисе!

Па већ кад је жиће кратко,
Мудра глава за тим стаје,
Да што ј' кратко буде слатко —
Другу мудрост не познаје.
Зато, чедо, не оклевај,
Оди к нама, с нама певај —
Жив'мо док смо живи!

XXVIII.

Дај ту чашу што се смеје,
Да наздравим оном дану,
Кад сам првом из мошеје
Побегао у механу.

Примише ме полумртва,
Пра́ва старца голобрада,
Јер ја бејах права жртва
Смерних, трулих накарада.

Мало песма, мало вино,
Мало љубав, мало шала,
Пак сам брзо трулеж скинô,
И младост ми ојачала.

Нисам више духа слабог,
Сад молитве друкче стварам;

Зато нисам ја незнабог,
Што по мраку не тумарам.

Сад не клечим као прије,
Сад кандила друга палим,
Сад се молим искреније,
Јер знам зашто Бога хвалим.

И Хафиса зна то исто,
И верује у све раје...
То је знање барем чисто,
Таква вера чистија је.

Дад' и другу, и та с' смеје,
Да наздравим оном дану,
Кад сам првом из мошеје
Побегао у механу.

XXIX.

Кô што славуј пије мед са руже,
— Паметан је, па зна шта је добро! —
Пијмо и ми, пијмо и ми, друже,
— Ми паметни знамо шта је добро! —

Наш комшија неће винограда,
— Бостан сејô, па га је и обрô, —
А ми срећни са нашега рада,
— Ми паметни знамо шта је добро! —

Бог је вино створио за људе,
— Грехота је не пити га, побро!
Јесте, луде, они друкче суде,
— Ми паметни знамо шта је добро! —

XXX.

Мулах, мулах, то ти кажем:
Ко не пије греши здраво;
Сад ил' мисли да те лажем,
Ил' да имам пуно право.

Казаћу ти, што бих крио,
У мошеји пре сам био,
Где се молих, где се клања', —
Ал' не мисли рад кајања:
Жедан бејах, вина хтео,
Пијан био, пут помео.

XXXI.

По чем познаш право цвеће?
По том што мирише!
А кад познаш добро вино?
Кад га пијем више!
А кад познаш добре људе?
Кад им дођем ближе!
А шеиха и муфтију?
— На челу им пише!

Одговараш красно — зато с' добру надај,
Можеш поћи у свет, ал' се по том владај!

XXXII.

Зими се веселим
Што пролеће стиже,
Које тако чекам,
Које тако желим.

А кад стигне, онда
Би л' у реду било,
Да опет не певам,
Да се не веселим!

XXXIII.

То се вама не допада
Што и друго што не певам,
Зашт' пролеће, вино, цвеће,
Љубав, радост само спевам.

Та зар више заслужују
Жижак, месец и светлаци...
Да, плетући венце њима,
Јарком сунцу ја не певам.

Како сунце тако и ја
Разашиљем светле зраке,
Јер ја само што је красно, —
Што је ниско, то не певам.

Нека други снева битке,
Дворске части и мошејске,
Рујно вино, рујна ружа,
Јоште љуба — то ја певам.

Какав ли се мирис диже?
Та из песме то је моје, —
Јер, бадава, нико други,
Што је дивно, то ја певам.

XXXIV.

Разишла се сва дружина,
Прошла ј' поноћ увелико,
Седели смо поред вина,
Ја и крчмар — више нико.
Проникла ме нека струја
И топлота нека света,
Обузе ме нека сладост,
Кâ да ће се прва младост
Сад у мени да расцвета.
Досад јоште нисам знао
За толике
Особине и врлине
Кахетинске руменике.
Ја сам пио и зборио
— Ал' то нису речи биле,
Речи су се опесмиле,
Па сам друга загрлио.
Ова срећа прекомерна

Већ ми беше души много,
Заболи ме што је нисам
С целим светом делит могô.
Стари крчмар гледао је
Зажарено моје лице,
А ја рекох: „Ај, да ми се
Сад разлити, растопит се!
Као река рујна вина
Да потечем океану,
Да зачиним, да окрепим,
Да оживим воду слану, —
Да ми буде таке воље
Кâ што ј' мени сад у души,
А у тако дивно море
Да се после сав свет сруши:
И те школе, и мошеје,
И ти свеци, и та чуда —
Сав тај крпеж, сав тај трулеж,
Све мој талас да прогута.

За бих сатро све вериге,
Па да сване свет слободе;
Смрвио бих све науке,
Које носе труле плоде
И човека мраком воде,
Па да с' друге нове роде,
Не из блата, не из воде,
Већ из духа, из живота,
Из снажине, из слободе.

Прођ' се тога Мирца-Схафи,
Све се може то из тија!
— Тако рече крчмар стари —
Сустаће ти фантазија.
Али док си јоште цео,
Док се ниси растопио,
И кô река рујна вина
Сав океан зачинио;
Док не створиш свет тај нови,
Нек се барем што ужива,
Донде нек се поток вина
Полагацко у те слива.

Пусти луду куд сам жели,
Нек проводи век бадава, —
Ал' кап свака има цели,
Коју пије мудра глава.

XXXV.

Дај ми камен мудрости!
Дај ми чашу Џемшида!
Огледало разума!
Дај ми печат Сол'мона!
Дај ми крепост! Дај ми рај!
Једном речи:
Вина дај!

XXXVI.

Ког памећу Бог дарива,
И влада се по памети,

У младости стар не бива, —
Под старост се не подети.

Ви'ш, у зиму цвет не цвета,
Ви'ш, у лето нема леда, —
А што ј' урес младих лета,
Старости се више не да.

Смрзла бит у младо доба,
А полудет близу гроба,
То је, веруј, лудост сушта,
Здрава памет не допушта.

XXXVII.

Слушô сам од људи пословицу ову,
Пословицу стару, али увек нову:

»Ко истину љуби, мора целог дана
Држати за узду коња оседлана!?

Ко истину мисли, па то не зна скрити,
Мора једном ногом на зенгији бити!

Ко истину хоће још и да изрече,
Мора имат крила, друкче не утече!«

Ипак Мирца Схафи вели: Који лаже,
Тога треба лемат, друго не помаже!

XXXVIII.

Волиш ли ме — волећу те,
Мрзиш ли ме — мрзећу те!
Тај сам био откако сам,
И остаћу довек тај.

Ко има срца, снаге,
За право држи то:
За добро, иде добро,
А злим се враћа зло.

Честито ј' мило свуди,
Лепоту свако пази,
Виноград саде људи,
А црва човек гази.

А грдобу душе, силе,
Прашта душа слаба, мека;
За жене је лиле миле,
Освета је за човека.

XXXIX.

Свашта има својег реда,
Кој' те води циљу твоме;
А љубави ко се преда,
Тај се не сме сиграт с њоме.

Слабо тамо ватра гори
Где је сузно уздисање, —

Ко о срцу вазда̂н збори,
Тај га има понајмање.

XL.

Црњак моли
Што је тавно;
Јунак воли
Што је славно;
Жену дражи
Што је силно;
Нежан тражи
Што ј' умилно;
Луде воле
Што је сумно;
Мудром гове
Што је умно.

XLI.

Смеђе око, лукаво си,
Граорасто, шаљиво си!
Плаво с' око с небом слаже,
Плаво око верност каже,
Али црно, пуно жара,
Тајним реч'ма разговара, —
Црне очи сећају те
На Божије тајне путе.

XLII.

Ал' ја мрзим сличарење сулудо,
Што по речи' само звечи у лудо,

Где је мисô слик избрисô, убио —
Где с' у шари духа дар изгубио...

Непрестано:
Јано, рано, —
Сӣле, вӣле —
Цӣле, мӣле —
Око, соко —
Јањци, ланци —
Рајски, мајски —
Санци, данци —
Ато, злато —
Ноћи, моћи —
Јади, нади —
Дођи, поћи —
Спрема, дрема —
И враг знао шта ту јоште нема,
Што је давно
Овејано,
Из чег' вири само крпеж незрео,
Што већ уме дете свако,
Јер је лако —
А здрав мозак то је давно презрео.

XLIII.

Та на лице падај, чоче,
Пред високим духом клечи,
О ком дела твâ сведоче,
Која ствараш на њ мотрећи.

У ком све то беше прије
Промишљено, пропевано,
Што с' у дели' твоји' вије
Силно, врло и ваљано.

Кој' награде дели пуне,
Кад се вишем, лепшем каниш,
А казни те, мој копуне,
Од лепоте кад застраниш.

Ко ту казну, ту награду,
Осетио никад није,
За тог брацу не цветаду
Ловорике поезије

XLIV.

Песма мора мирисати
На цвеће;
Тако само опиће те,
Занеће;
Ал' која је лицемерно,
Мошејасто дисала,
Знај да ју је прекомерно
Празна глава писала.

XLV.

На висини тражиш
Што лежи у низу;
У даљини тражиш
Што ти стоји близу!

Држ' се својег гнезда,
Па те карат нећу!
Ко би с' машô звезда
Да припали свећу!

XLVI.

О вечности недогледу,
Где је чојков живот трун — —

У судбине распореду,
Како с' чује Божји шум — —

О том многи беват уме,
Па ти одмах стане ум,

Ама што се не разуме,
Том је корен неразум!

XLVII.

Нико неће рећи
Колико је вин;
Нико неће признат:
Подал ми је чин!
Нико неће казат:
Мрзим ружу, крин!
Нико с' неће хвалит
Да је к....ин син; —
Ни тиран не призна
Да је тиранин.

Свака ула и протува
Тражи злу свом часна рува,
Да с' од гада свет не гнуша,
Да га простак рађе слуша, —
Зато испод часна рува
Није увек часна душа.

XLVIII.

Звучна песма!
Ал' дери је
Ако т' срцу не уише,
Знај да песме
Најнежније
Често груби мамлаз пише.

XLIX.

Ко сам и какав сам,
Ти тек само слутиш,
Пре ме нећеш познат
Док ме не разљутиш.

L.

Ко је увек био смотрен и опазан,
Ко је био зрео од свога постанка,
Који ни из доба својих младих дана
Нема да се рашта каје или вајка,
Тај, дабогме, луда није био никад,
Ал', веруј, ни мудар, — нит' ће бити икад.

LI.

Иди међу кривце,
Па останн прав!
Иди међу кужне,
Па остани здрав!
Иди међу старце,
Па остани млад!
Иди меЂ' очајне,
Па сачувај над!
Иди међу блудне,
Па не згази стид!
У тамници лежи,
Ал' сачувај вид!
По туђини ходи,
Ал' остани свој!
Ако то издржиш,
Тад си човек мој!

LII.

Тиран жели да га с' боје;
Везир — да му злата носе;
А муштахид — да га гоје;
А девојка — да је просе.
Лудак жели да га хвале;
Уздисало — да га жале;
Јунак — да му славу трубе;
Мирца само — да га љубе.

LIII.

Дигни чадру горе!
Немој крити лица!
Крије л' се у врту
Румена ружица?
Није л' Бог и тебе,
Кâ и цвеће што је,
Створио на урес
Миле земље своје?
Неће он да таква
Сјајана лепота
Од света се крије,
У таму замота.

Вргни чадру! Свет би
Само тебе гледô,
Јер нема лепоте
Кô ти што си, чедо!
Пусти оку нека
Љубав-искре креше,
Пусти усне нек се
Умиљато смеше,
Не криј се док оно
Друго сунце сива,
П' онда нек вас скупа
Сама ноћ покрива,

Баци чадру горе!
Та још таке моме

Није имô султан
У харему своме;
'Ваке очи чисте,
Велике и миле,
Трепавице дуге
Од најлепше свиле!
Испуни нам жељу,
Чадру горе хити,
Немој своју славу —
Нашу срећу крити!

LIV.

Из Тех'рана, славног места,
Од персијског славног краља,
Неколико манифеста
Изиђоше како ваља.

А по граду и по сели',
И по гори и пољани,
Веровати нису хтели
Зачуђени Персијани.

»Какав смисô! Какве речи!
Каква милост! Каква права!
На све стране усклик јечи:
»Слава шаху, слава, слава!«

Мирца-Схафиј' чудна беше
Тол'ка слава забадава,

Рече: Зар се овде глава
Тако мало уважава!

Чудите се — лепо чудо! —
Што не пише ништа лудо;
Чудите се кад по правди
Што изрече ил' уради!

LV.

Ти ми велиш да сам лептир,
И караш ме немилице,
Зашто тако љубав мењам
Кô на харфи танке жице.

Куд год идем на све стране,
Да полуде цуре за мном;
А где год ме која љуби,
Онде љубим узајмице.

LVI.

Стара прича

У новим сликовима

Мирца-Јусуф седе пак песму сагради:
Како су се двоје заволели млади,
Како им се прва насмејала срећа,
Како им је жеља бивала све већа,
Како су се дивно топили у сласти,
Али једно другом није смело каз'ти.
Па како се после умешала туга,

Да им буде друга. —
Они се заклеше да ће остат верни,
Али удес дерни
Растави их младе!
Она ј' лила сузе, — он је јадô јаде.
Сад долазе сцене: како славуј јеца
Спрам бледа месеца,
И у чарноj гори
Поточић жубори;
Како лишће шуми неким шумом тајним,
А они се боре с очајањем крајним.
Али наједаред начини се скок —
Мислиш, ево, сад ће смиловат се Бог ..
Ево су већ близу — дај им, Боже, дај! —
Сад ће да се нађу, пак ће бити крај.
Ал' судбина клета
Растури их опет на две стране света.
Она за њим плаче, он о њојзи снива
— Кô што то већ бива...
Док се једном Алах не смилова, па и'
Једно другом даде, те престаше ваји;
Загрлили су се љубавници мили,
И после су срећни, задовољни били,
Све су бриге прошле, срећа им је цвала,
— Но једва једанпут! — Милом Богу хвала!

LVII.

Је л', Јусуфе, и сам видиш
Да си право магаре,

Што си увек слушô песме
Твог славуја из баре.

Та премудра глава,
Што од воде живи,
Мудар савет дава,
Да се човек диви.

»Младост«, вели »лудост,
Тера ветар капом,
Тражи само сладост
У кутићу сваком.

Немој у младости
Мирис-цвеће брати,
Па ћеш у старости
Плода дочекати.«

Ти си савет слушô,
Ниси ружу брао,
Ни за капу мећô,
Нит' је мирисао.

Сад је младост прошла,
Ружа прецветала;
Па да видим сада
Каква ти је хвала!

Дë да видим плода,
Ког си тол'ко чекô!
Ружу ниси брао —
Ал' си шипак стекô.

LVIII.

Ти, Јусуфе, водолоче!!
Са славуји зборит умеш!!
Хахаха!
Пређ' се хвале, кад ја знадем,
Да ни пиле не разумеш, —
Хахаха!
Ономад си сео код кокошињака,
Намрштио чело кô матора бака,
Хтеде нешто писат високо, дубоко,
Ал' ти, јаој, беше фантазија млака!
Нешто си написô,
Пак си опет збрисô,

Три си пера згризô,
Ал' не дође мисô.
Зноја те је стало,
Ал' се није дало.
Кад хартије неста:
»Ху, триста му јада,
Шта да радим сада?
Помози ми, вило,
Па ма како било!«
Ал' у место виле
Дође једно пиле
До тебе јунака
(Крај кокошињака),
И поче ти зборит:
Пи! пи! пи! пи! пи!

Па, гле, ни то ниси
Разумео ти!

LIX.

Чудан је то светац
Мирца Јусуф наш!
Велики естетик,
Страшан критикаш!

Сунце му не ваља,
Јер му »квари вид«;
Голубове мрзи,
»Вређају му стид«.

Цврчка ни да чује,
»Јасан му је цврк«;
А »човек не ваља,
Напред му је брк«.

Риба му не прија,
»Горка јој је жуч«;
Вино му је »хладно«;
А чај му је »врућ«.

Дан му зими »кратак« —
Лети опет »дуг«;
Пушку зове »шкљоца«;
Прстен: »беочуг«.

Све му иде уз нос,
Свако му је крив,
Онај — што је умро,
Овај — што је жив.

А Схафи се смеје
На тај луди гнев,
Па из те горчине
Створи сладак спев.

LX.

Ох, како ми је, како,
Сам један знаде Бог,
Кад она тихо, лако
Крај срца прође мог!

Низ бели врат се лева
Још бељи танан вео,
Из црног ока сева
Од муња повор цео.
Сплетене косе вешто
Низ груди лете бесно,
А груд'ма ево нешто
У танком руху тесно.
Лепа је, танка, вита,
Висока, поносита,
Од снега много бења,
Погледом свaким стрела:
Те ни сам не знам како

Живот ми здржи Бог,
Кад она тихо, лако
Крај срца мине мог.
Цветак до цветка пао
По плавом каваду;
Шалваре руjне као
Сунце на западу...
Ал' ман' се руха пуста,
Њу гледај каква је:
Та уста само, уста...
Све друго престаје...

Ох, како ми је како,
Сам један знаде Бог,
Кад она тихо, лако
Крај срца прође мог!

LXI.

Кад сам почô на пазару
Певат славу твога баја,
Запламтише сви у жару
Са дивоте твога баја.

Фарси, Курди и Татари,
И Јермени с даљног краја,
Мусломани и ђаури —
Сви дрхташе са твог баја.

Скупише се листом певци,
Па слушаше све до краја,

Те сад већем свуд се пева,
  Слави слава твога баја.

Од тог доба неста туге,
  Неста плача, неставаја;
Свуд се само песма чује —
  Дивна песма твога баја.

А кад једном време дође,
  Што све руши, све осваја —
Ти се теши, довек ће се
  Певат песма твога баја.

LXII.

Осећам ти мирис душе,
  Свуд ме прати, свуд ме срета,
Куд год ходим, тебе видим,
  А не видим ина света.

Ти си сунце незалазно,
  Које на мом небу стоји, —
Каткад зађе, утопи се,
  А у мору мисли моји'...

Тад је вече мирно, свето —
  Ал' док тренем, ето зоре!
Сунце с' роди још сјајније
  И позлати сиње море.

LXIII.

Не премишљај, мој пупољче,
Ходи мени у наруче!
Овде ћеш се загрејати,
А ја ћу те неговати
  Како не би цео свет!

Ту је место да се згријеш,
Овде да се развијеш,
  Да пупољак буде цвет!

LXIV.

Главу диже над облаке
Мрки Елбор, стари брег;
Ниж' њега је премалеће,
На глави му вечни снег.

Ја сам Елбор, ох Хафисо,
На ком вечна зима спи,
А ниж' њега премалеће,
Премалеће — то си ти!

LXV.

Мирца Схафи! Мирца Схафи!
  Колик' беше разум твој!
Многе товне надрикњиге
  Не поднеше разум твој.

А колишне те ручице!
  Колишне су, Боже мој!
Што свладаше твоје срце,
  И однеше разум твој.

LXVI.

Ој тифлиске старе сакле
Под месеца бледим сјајем,
Јесте л' ви то, оне старе,
Већ вас скоро не познајем!

Ој тифлиске цуре чиле,
Куд бежите с вашим бајем,
Што сте тако охладниле,
Да вас чисто не познајем!

Аој Мирца, и ти с' други,
А друга су и времена:
Откако си ти с Хафисом,
Ти с Хафисом — муж и жена!

LXVII.

Да се кајем и поправим,
Јер не идем путем правим!
Паз'те људи свог кућишта —
Ја не тражим од вас ништа!

Стрампутице моје куде,
Небеске ми кључе дају,

А ја давно већ у рају —
Ког још они не познају.

Подигоше хуку, буку,
Уздижући небо своје;
Ја уживам небо моје,
А не рекох речи које.

Њима славуј греши врло,
Што свракино нема грло;
А анатем на ме шаљу,
Што сам срећан у свом рају.

LXVIII.

Бог је сунцу светлост дао,
Па га светом заошину,
Он је цвеће разаслао
На брегове, у долину.

Подигô је кршне горе —
Где урличу вуци, лави;
Вргô ветар, просô море,
И задахн'о живот прави.

Створи реку, створи чесму,
Све нас створи, кâ што знате, —
Мени даде слатку песму,
Вама уши да слушате!

LXIX.

Што у јарком сунцу гори,
Што вихору вихор пева,
Што у рујној свиће зори,
У потоку што жубори,
И што грми, и што сева,
Што у мајској ружи цвати,
И што земља небу прати,
И што небо земљи врати —
Све то у мом срцу бије,
Кроз моје се песме вије.

LXX.

Време се зове ово
Што доле боравиш;
А вечност жиће ново
Што смрћу добавиш.

Несреће горке јаде,
И среће сладост сву,
Време ти даје саде —
Што имаш, имаш ту.

А шта нам вечност крије
— Ил' добра, или зла —
То мени бриге није,
Овако мислим ја:

За време луд ко није,
У њему срећан је,
А вечност после неће
Правити промене.

LXXI.

Мене ј' негда и шах себи радо примô
И с њиме сам дугих разговора имô;
Тужио ми с' једном како га то пече,
Што му нико неће да истину рече.
За сам после о том дуго премишљавô,
И заиста нађох да шах има право;
— Усудим се једном истину му рећи,
Ал' једва сам могô из двора утећи.

*

Јест, има кнезова што од сваког траже
Да истину каже,
Ал' да је поднесу,
Тол'ко јаки несу!

LXXII.

Синоћ ми се у сну један анђô јави, —
Отерали су га са рајских висина,
Јер је био врло земаљске нарави,
Те тражаше горе земаљских милина.

Бог му рече тихо, али строго: Сине,
Што год јеси, треба **сасвим, пуно** да си;

Анђô мора имат анђелске врлине,
Други живот небо, други земљу краси.

Земља има вино, пољупце, милине, —
Небо има другог благослова свога;
Кад ти срце јоште за земаљским гине,
Иди доле, пак се науживај тога!

Ко допио није пехар жића слатка,
Милину коју сам земском свету дао,
Тај још има много земског заостатка,
Тај се није мога раја достојао!

LXXIII.

Пријатељство

Кад је Схафи ишô по свету далеком,
Срн'о је на конак богаташу неком;
И рече му мудри: Домаћине, брале,
Нешто сам ти жељан разговора, шале;
Позови-де часом пет-шест пријатеља,
Па начини мало гозбе и весеља.
А домаћин на то: Залуд ти је жеља,
Јер ја нисам никад имô пријатеља!
Зачуди се Схафи, па ће на то рећи:
»Ко ни с благом не зна пријатеља стећи,
Под његовим кровом нећу ни кап воде!...«
Па без с Богом остај скупи се па оде.

Јест, ко никад није пријатеља имô,
Далеко му лепа кућа! Од тог да бежимо!

LXXIV.

На част њима њихов снажај,
И молитва с уста бледи',
Смеран поглед и понашај, —
Ти знаш, Боже, шта то вреди!

На част њима така радост, —
То је ветар по ваздуху,
Мени, Боже, шчувај младост,
Младост срцу, младост духу!

Та где тако вино тече,
Мора врело здраво бити;
Где овако цвати цвеће,
Мора место право бити.

Благослови моје њиве,
И изворе моје песме,
Нек не буду жалостиве,
Већем врле и уресне!

Нек ми жеље буду једре,
Нек ми жиће буде мило,
Нек ми очи буду ведре,
Чело глатко, тело чило.

LXXV.

Ружа и трње

Ја познајем једну жену, —
Да сачува сваког Бог

Такве беде, таква чуда,
Тог језика, срца тог!
Никада јој није право;
Гунђа, псује, ђипа, прети,
А рече ли и муж коју,
Нека пази куд ће с' дети
Ако л' ћути, јао, тада
Тек га снађу триста јада!

*

Не може ти с' увек све по вољи вити;
Не може ни жена увек анђô бити;
И у браку буде нека страна црна,
Јербо свака ружа има свога трна...,
Ал' је жалост, друже,
Кад је трн без руже!

LXXVI.

Боље милост без песама,
Него песме без милости, —
Боље мудрост без књижура,
Нег' књижуре без мудрости, —
Боље синак без колевке,
Нег' колевка, а без сина, —
Боље вино без бокала,
Него бокал, а без вина!

LXXVII.

Да л' да с' смејем, да л' да с' једим,
Кад тај глупи свет погледим!

Нит' шта мисле, нит' шта знају,
Туђе мисли преживају.

За се нећу једит на то,
— Свашта има своје зато —
Бар се 'вако мудрост чиста
Крај лудости лепше блиста.

LXXVIII.

Док сам ово пево̂: Хајд'мо за слободом!
Не клањајмо ропски пред вел'ком господом;
Ал' примајмо и ми сваког као брата,
Ласкавцима само показујмо врата!
Састајмо се чешће, пак се упознајмо,
Искрени будимо, пак се исправљајмо!

Док сам тако пево̂, викаху ми: Слава!
Ала је то мудра и паметна глава!

А кад мудра глава поче делат тако —
Јао, наопако!
Загракташе свуда:
То је права луда!

LXXIX.

Калуђери,
Лицемери,
Проћ' ће време
Анатеме!

Ко ј' начисто с собом,
Начисто ј' и с Богом.
Ал' ко куне, псује,
У Божије име,
Тај га не поштује,
Већ се титра њиме.

LXXX.

Муштахид пева:

Да се моје стадо Божјег пута лати,
Ја бих морô стати, па за њиме глати, —
Ал' ко ће ми онда коре хлеба дати!

Кад сви жедни једном за извор дознају,
На којој је страни, на коме је крају,
Онда ће ми рећи, да ме не требају.

Но пре ћу замутит сваки извор свети,
Ал' изворе моје не дам си отети;
Који друкче мисле: нека су проклети!

LXXXI.

Мирца Схафи пева:

Па какав је разлик и каква је вида
Измеђ' мене, Мирце, и тог муштахида?

Да сувишну мудрост мало одвадимо,
Обоје идемо па народ учимо:

Ја певајућ', а он крекећући кроз нос;
Он му хвали ропство, а ја мушки понос;
Он га води у мрак, ја га водим на зрак;
Његово је срце салом затрпано,
Па с' не чује никад да Богу запоји,
А Мирцино удиљ на језику стоји!

Он ногама кратким кô патак се кречи,
Па једнако стење, и једнако јечи,
Кô да носи терет греха земаљскога,
Код толиког сала и желуца свога.
А ја идем лако свуд по свету белом,
С осмехом, са шалом — он са клетвом,
с гневом.

Он опада Мирцу кришом и за леђи,
Мирца њему јавно — у очи му пева,
И он већма стрепи од осмејка мога,
Нег' што сам ја игда од његова гнева.

LXXXII.

Аој Мирца, да дружине лепе!
С ким те нађох да проводиш данке!
Како дође окат међу слепе?
Како сиђе мудар међ' лудаке?

А ја рекох: Не брини се, драга,
Мудар мора међу луде поћи,
Јер би мудрост пропала без трага —
Луда к мудром никад неће доћи!

Знајте, светли, којима је стало,
Да вам браћа не чаме у тами,
Ни то сунце не би нам сијало,
Да му зраци не силазе сами.

LXXXIII

Боље ј' живет без признања,
Ал' достојан бит награда,
Нег' уживат достојања
Без заслуге врсна рада.

Шта ј' колајна што те кити!?
Шта је кад те народ хвали!?
Шта је свету голем бити,
А сам себи низак, мали!?

LXXXIV

На свачијем лицу пише
Повесница лицоноше:
За чим гине, чиме дише, —
Страсти бо̀ље, страсти лоше;
Да л' му ј' савест рај ил' пакô
Жеље — орли. ил' голуби, —
Да л' би певô, да л' би плакô,
Да ли мрзи, да ли љуби?

Али читат не зна свако,
То баш није тако лако.

LXXXV

У чем' леже чаролије
Схафијине поезије?

Све му ј' чило, вито,
Све му ј' истинито,
Природно и право,
И једро и здраво.
Природу не квари,
Вешто, лако пари
Мисли с осећај'ма
Речи с уздисај'ма
Тугу са милином,
Пољупце са вином,
Само алем бира,
У шљунак не дира.

Ето то су чаролије
Схафијине поезије!

LXXXVI

Рад истине гоне! — Ал' ти, Мирца, зато
Остани јој веран, не осврћи с' на то!
Ти се мораш клонит од глибова лажи,
За истином ходи, њене стазе тражи,
Јер што год је лепо, собом истино је,
А све лепо што је, душа ј' душе твоје.

Ну да не би страдô за истину драгу,
Истину и мудрост не износи нагу,

Већем их обуци у песмицу малу,
У шарене речи, у румену шалу;
Закити их сликом, веселим ускликом,
П' онда неће бити од зазора ником.
Тако се и грожђе, пуно огња жива,
Лишћем и ластаром кити и покрива!

LXXXVII

Ништа није лакше него мрштит лице,
Напрћеним уст'ма критиковат све,
Важним гласом рећи: »Ово ми се свиди,
Ово друго не!

А што с' мени свиди, мора бити добро,
Оно друго не!«
Од таквих створова мораш бежат, побро,
Па бежи што пре!

LXXXVIII

Ти не мораш ружу брати,
Можеш само мирисати;
На стаблу је мирис јачи,
А неће те трн затаћи.

LXXXIX

Мудар може постојати
Без милости од краљева;
Ама шта ће краљ да ради
Без савета мудрачева?

XC

Залуд с' рука каљава
На лепоту шиљи, —
Алем-камен само се
Алем-камом пиљи!

XCI

Чкаљ је ружи говорио:
Ко од тебе вајде има?
Да си чкаљ кô ја, и ти би
Била храна магарцима!

Славују се гусак ругô:
И ти ми се зовеш нешто!
Па де жртвуј, као гуске,
Крв и живот за човештво!

А филистар рече Мирци:
Штета твоје главе бистре,
Кад држави ништ' не хасниш,
Угледај се на филистре!

Ој филистре, гуско, чкаљу,
Хвала свачјим заслугама,
Али, јаој земљи, небу,
Кад би остô свет на вама!

XCII

Јуче, ал' дабогме, измеђ' четир' ока,
Запита ме нека особа висока:
Кажи ми по души, али не по страху,
Шта ти, Мирца, мислиш и судиш о шаху?
Има л' што у глави, има л' што у души?
Је л' му вид што дужи нег' што су му уши?

— Та он има мозга кол'ко и сви други,
Који носе талар и манторос дуги;
Види где се пред њим снебивају људи,
П' онда мора мислит да је неки цин!
Види само подлост, коленоприклоност,
Па ту воду лепо тера на свој млин.

XCIII

Оштар нож се врло лако,
Брзо искрза,
Ал' зато се ипак нико
За туп не трза.

XCIV

Кавгаџије, лармаџије,
Нек вам је на знање:
Где престаје јарост,
Почиње кајање!

XCV

Чије око није за лепоту слепо,
Који има речи за све што је лепо,

То је песник прави, тај од праве браве
Има кључе праве!

XCVI

Ако почнеш 'вако: Ја знам од вас боље!
Зле ћеш бити среће,
Пук те слушат неће:
Јер ко има снаге, има праве воље
Да га обавести,
Мора се с почетка за њиме повести.

XCVII

Ко је срећан, тај нам срећу носи,
А не узима је;
Од њег' срећа иде, пак се опет враћа
Оном ко је даје.

XCVIII

По шаховој заповести
На диван сам моро̂ доћи,
Многе ла̏ле и везири
Већали су до поноћи.
По поноћи шах ће рећи:
»Е сад, Мирца, ти пресуди,
Беху л' мудри ови збори,
Знају л' штогод ови људи?
Не плаши се, право реци!«
А на то је све умукло, —

Мирца уста и пресуди,
— Баш по души — па куд пукло:
»Чудна ми је мудрост њина,
— Ја у мало не задрема', —
Јер све чујем клепет млина,
Али брашна, — брашна нема!«

XCIX

Заповести најновије
Чујте сад из моје песме:
Узалуду, као досад,
Грешити се више не сме

Да л' те каква медна уста,
Чудне очи, бело лице
Наведоше? — ако није,
Осуђен си немилице.

Ал' казаћу, ево, свима
Што вам чинит онда ваља
Кад рђавим пољупцима
Уста своја ко окаља, —

Да опере пусту рђу —
Кô од мајке да се роди,
У језеро нек се баца
Најчистијих пољубаца.

C

Ти ми велиш: Немаш право!'
И караш ме немилице,
Зашто тако љубав мењам
Кô на харфи танке жице.

Куд год идем, на све стране
Воледу ме женске здраво,
А где год ме когод љуби,
Онде љубим узајмице.

CI

Кад ми доцне по вечери дођеш,
Нељубљена отићи ми нећеш, —
Кад у јутру у прозорје дођеш,
Невесела отићи ми нећеш, —
Дођи боље
Кад год имаш воље,
Никад, никад кајати се нећеш.

CII

Рај у опомињању

Увек ми се срце те милине сећа,
Кад сам детић био од петнêст пролећа —
Оног сјајног дана — божанственог сана —
Ах, пољупца првог с румених усана! —

Онда млађан почех да се Богу дивим,
Донде нисам знао да на свету живим.

Ево два пупољка из једнога цвета:
Млад сам деран био — шта су петнêст лета?
Поскочисмо 'ваких неколико ђака,
Севај до механе, терај до врбака;
Ох живота, кад сам међ' лаком дружином.
Први пут се млађан загрејао вином.

Кад детињство поче да с' у мени руши,
Разасу се снага по телу и души —
Од чуда бих плакô, од среће сам скакô,
Ал' на дому после караше ме јако. —

А ти, црни хоџо, што ме и сад тако
Непрестанце караш, претиш ми једнако,
Гром преклињеш с неба да грешника скруши,
Вечну пропаст слутиш мојој грешној души,
Велиш, таки греси најтеже се казне!
О мани се тога, то су речи празне.
Једанпут је доста ко ја срећан бити,
Пак не можеш више срећу изгубити —
С оне стране гроба, ма у којем стању,
Рај ће мени бити — у опомињању.

CIII

Тимур

Тешко оном који цигло
У рушењу тражи сласти,

Чије с' пусто име дигло
На развалам', на пропасти!

Ко је темељ спомену си
На лешине људске мет'о,
Стигнуће га строги дуси —
Име ће му бит проклето!«

Те је речи Тимур чуо
У заносу срећних дана,
Тај је гласак расплануо
Рушиоца Тамерлана.

»Амо те га!« — Тимур виче.
Песник дође, не боји се.
»Чуо сам те, несрећниче,
Стидиш ли се, кајеш ли се?«

»Не! јер то су гласи свети
Којим' песма моја дише!
— »Ја ти живот мог' узети!» —
»Живот — али ништа више!

И тигру је то у власти,
Не могу му одолети, —
Може с крова камен пасти
Па ми живот одузети.

Јеси л' тигар крвожедни,
Јеси л' камен, — ево т' главе!

— Ал' зар Тимур непобедни
Не жељкује лепше славе!«

Замисли се сила љута...
Скиде прстен златна кова:
»Ето т' дара! — Ето т' пута! —
Не чекај ми гнева нова.«

Али од тог кобног часа
Тимур више нема мира,
Све се преза, све се жаса,
Све га она песма дира:

»Тешко оном, који цигло
У рушењу тражи сласти,
Чије с' пусто име дигло
На развалам', на пропасти.

Ко је темељ спомену си
На лешине људске мет'о
Стигнуће га строги дуси —
Име ће му бит проклето!«

CIV

Јусуф и Зулејка

Како ј' »прекрасни Јосим« чувô стадо,
Стадо Јакова, свога оца стара,
Како је у Мисир стигло момче младо,

Где га заволи жена Потифара,
С чега је врлић у тамници страдô?
И што му после тамницу отвара? —
То свако знаде причат светим жаром,
По Светом писму, по Завету старом.

Ал' ову причу исток друкче спêва:
Пре нег' што ј' Јусуф (Јусуф Јосим значи)
Дошао у двор мисирских царева,
Да кобни санак срећно протумачи,
Судбом ил' мигом каквог Божјег гнева,
Морô с' најпре робом Потифара наћи,
А женска глава коју он очара,
Не беше жена, већ кћи Потифара.

Њене боље беху дуго покривене,
Као алем драги у дубоком песку,
Тад му поче писат како за њим вене,
А не мож' угушит своју слабост женску;
Али нит' он схвати х'јероглифе њене,
Ни његову она азбуку јудејску;
Па напокон шта ће, нéма писма баци,
Па се стаде служит други, живљи знаци.

То мисирско луче Зулејком се звало,
Досетљива беше у љубавној муци:
Кад јој ропче штогод пружило и дало,
Примакла је руку ка његовој руци;
Њено црно око у рај га је звало,

Њени уздисаји беху рајски звуци, —
Она горијаше, ал' на дивно чудо!
Хладно оста, хладно, то Чивуче лудо.

Увређено срце гневом задахнуто
Хтеде да га мрзи — али није смело.
Једном рече: »Брате, ти си болан љуто,
Клецају ти ноге, лице ти је врело!«
Па крај њега седе тешко забринуто,
И ручицу меку метну му на чело.
Рука искре баца, чудно, неодолно,
И одиста, момче осети се болно.

»Грозница те мори?« — нежно га запита,
»Ох, камо ми лека, да те лечим млада!«
У очи му гледи, кâ да нешто чита,
Усне јој се мичу — баје ли му сада?!
Она беше дивна као јела вита,
Пред оваким чаром свака снага пада,
Ох, па зар је чуда што и Јусуф клону,
И савест и мисли у несвест му тону.

Он и не зна да је у наручју њену,
Мисли да је земља посрнула била,
— Наједаред скупи снагу разбијену,
Поглед му се оте, кô да има крила,
У даљину спази једну — другу жену,
(Зулејкина љубав невешто се скрила);
Довољно су вид'ле две подмукле жбирке,
Две госпе придворке, две злобне Мисирке.

Пред Јусуфом тада сенка с' нека створи,
Дух оца му стара, озбиљна Јакова,
Па га сенка мотри, погледом га кори,
Претећи му клетвом мртвих прадедова;
Примиче се ближе, па му к срцу збори:
»Ох несрећни сине, туго моја нова!
Зар си тако пао, тако врeђаш Бога!
— Бежи, сине, бежи од отрова тога!«

И Јусуф се трже, скочи, бежат стаде, —
Она за њим хрли, ал' га стићи неће;
Та срамота тешка на душу јој паде,
И кô британка сабља гнев јој срце сече.
»Ти ли се зар клониш, мене, дивне, младе,
Ти се зар одричеш изненадне среће:
Ти, у чијем роду безобразлук ниче!«
Таке речи сада гнев Зулејкин виче.

Све су вид'ле, чуле две мисирске госпе,
Хитро тару руке па међ' собом зборе,
Како да се брже брука ова проспе!
И заиста с' просу прије прве зоре:
Глас све гори расте, сад ће већ да доспе
У кругове више и у царске дворе:
Да Зулејку већем презиру и Жиди,
Така брука пуца по целој Мемфиди.

Овом новом гласу свако нешто дода,
Срамни шапат лети, кô да има крила,

А Зулејка беше високога рода,
Јест, кнежевске крви Зулејка је била.
Па кнегиња така да се тако пода!
Боље да је отров, чемерику пила!
Така се срамота по месту просула;
Па, дабогме, то је и Зулејка чула.

И високе даме решиле су шта ће,
—„А и шта би могле кад су пуне части, —
У свакој се брзо једна мисô заче,
Презирати треба таке ниске страсти.
Презирање ј' слабо, гнушање је јаче,
Јер господско име ваља сада спасти,
Срамота је кужна, па и друге кужи,
Зато да се нико с Зулејком не дружи.

То Зулејку тишти, — ал' је љубав сила,
За Јусуфом сада све још већма гине;
А што ј' у њој мржње, сву је наперила
На мемфидске госпе и на сплетке њине,
И освета ј' њена досетљива била, —
За вечеру сјајну припреме се чине,
На вечеру зове цело друштво сјајно,
Сваку госпу за се, као полутајно.

Свака госпа мисли само ј' она звана,
Па што не би ишла кад нема сведока,
Воли што ј' баш она тако одабрана;
И тако је свака била брза скока,

И све су се госпе тога истог дана
Код Зулејке нашле још и прије рока.
Хтедијаху да се једна другој диве,
Ал' како ће кад су све једнако криве.

Па шта ј' било, било — као да и није,
А друштво је лепо, ништа му не смета;
Пред Зулејком свака ласкаво се смије,
И за часак тили све се рашћерета;
А кад време дође да се воћеије,
Са котарком воћа и Јусуф ушета,
Изгледô ј' кô неко ванземно створење —
Тако барем беше млађих госпа мњење.

Ал' и друге даме, штоно кажу зреле,
Кад видеше ропче, махнуше се свега,
И које су ножем крушку сећи хтеле,
Посекле си прстић гледајућ' у њега;
И госпође маме чисто се занеле,
Једна другој веле: Гле га, друго, гле га!
А и старе баке лица смоквастога
Поклизнуше мало с достојанства свога.

Тога пренераза не бејаше скоро,
Кô кад Јусуф уђе смерно, тихо, чино,
Ал' се и он збуни кад је млађан морô
Из златна бокала редом точит вино.
Оборио ј' очи, од стида је горô,
Видећ' тол'ке госпе и чуђење њино; —

Та силни погледи око њег' облећу
Кô планете што се око сунца крећу.

Још се и то деси — и Зулејка виде
Једну малу госпу где се обнезнани,
Па злурадим скоком у помоћ јој иде,
А Јусуфу вели: Мани, робе, мани!
Силно ти је вино, у главу им иде, —
Премда волим што су гости загрејани,
— Весел'мо се ипак, дружбо моја драга,
Свак ће отсад чистит испред свога прага.

Јусуф је изишô, по двору се шеће,
Сматра бајну ноћцу и тишину њену;
Но и часне гошће дигоше се веће,
Време им је било да се дома крену;
Домаћици свака лаку ноћцу рече,
А уз лаку ноћцу фино се осме'ну,
И — за чудо дивно — ћутећки су пошле,
Исто тако мирно кô што су и дошле.

Кад Потифар дочу што је морô чути,
Он Јусуфа врже у тамницу црну;
Но више година' трпећ' терет љути,
Верокрепка душа ни ту не посрну, —
Божија га рука озори, упути,
И његову судбу на добро обрну;
Срећно протумачи што фараун снива,
И зато га царе Зулејком дарива.

Јер Зулејка оста своме робу верна,
Поред свију руга, поред свију јада,
Ни године дуге, ни тамница дерна,
Ни господство њено верност не савлада.
Љубав тако стална, тако неизмерна
Победила ј' увек, па ево и сада,
Па и роб, што негда грешну страст угуши,
Најсилнију љубав носи сад у души.

Фараун га диже до високе части,
Потифар га радо за свог зета прима,
Што је било злобе, морало је пасти,
И њихова свеза радост беше свима,
Зато с' може и сад кô и некад каз'ти:
Јусуф и Зулејка, благо ли си њима!
О њима се песма складала и склада
Од Нила до Ганга — тада кô и сада.

CV

Кнез Абас

Абас кнеже, хазарска порекла,
Многима је дошô хака главе.
У њему се грдоба запекла,
Воља пуста и жеље крваве.

Он је владô, а народ је страдô,
Па још хтеде и да буде славан;
Од тиранства он се слави надô,
И држао да је Богу раван.

Њег'во уво мудром свёту глуво,
Ласкању је уточиште било
Правду није од неправде чувô,
А поштењу сасецô је крило.

Једном дође Селим, мудра глава,
У свој народ из земаља туђи'
Па он рече: »Кнез је луда права,
Ал' ви сада будите још луђи!

Срамота је да вас тако кињи,
Један човек, — вас толике људе»
— Па како би стресли камен сињи?
»Ласно ћете ако слоге буде.

Исмејте га где год се појави,
— Тим се леком тај силобес лечи« —
Тако рече Селим, мудрац прави,
А народ му послушао речи.

Кад сутрадан изјахао кнеже,
Прети свима зором и страхотом,
Светина се око њега слеже,
Па сви сташе смејати се грôтом.

А кнез сева муњом свога гнева,
Тера на њих свог арапског хата,
Ал' смех расте и с десна и с лева,
Свак' од смеха за трбух се хвата.

Смеју с' жене и дечица мала,
Све се смеје и старо и младо, —
Та је шала изненада пала,
Светли кнеже том се није надô,

Још се грохот и на више вин'о,
Па и свита кнежева га прима,
Па и кнезу не остаде ино,
Поче и он смејати се њима.

Ова шала, што ли 'но је била
(Из смеха се многи мелем црпе)
Њихову је »Светлост« поправила
— Сад га људи много лакше трпе.

CVI

Преокренут ред

Кад постаде државица
  Кипикапафа,
Не имаде више, само
  Два параграфа.

У држави кипикафској
  Лозинке су две:
Народ вели: Сви за краља! (§ I)
  А краљ: Ја за све! (§. II.)

Тад филозоф један шапну,
Здраво стар и сед:
»То је лепо — ал' мени се
Не допада ред.

Оно д р у г о нек је прво, —
Биће финије,
Природније, поштеније
И — јефтиније.«

Не знам јесу л' обесили
Тог филозофа,
Ал' ни Инде баш га не би
Дигли за грофа,

CVII

Кад сам био у Бокхуру

Кад сам био у Бокхуру,
Показ'ли ми дивну цуру, —
Румена је као ружа,
А кâ љиљан тако ј' бела;
Рекоше ми »Ето то је
Нај-најлепша нашег села«

Гледах њихов понос, дику,
Па им онда рекох: »Ела!
Да је јоште малко лепша,
Зулејку би служит смела«

CVIII

Једном полетарцу

Разумем што си
  На свашта љут:
— Ал' ипак велим:
  Кљун ти је жут

Разумем што си
  Громова пун;
— Ал' ипак велим:
  Жут ти је кљун.

А свет је и сад
  Још стари свет,
Од жутокљунца
  Не прима свёт

CIX

Запажаји

1

Ако нема сваки човек
  Своју баштину,
Има сваки ма најмању
  Будалаштину.

2

Укратко је неко
  Врло мудро рекô,
»Променимо ћуди,
  Па будимо људи«

3

Срећа нам долети
  Слатка срећа, мила,
Али не да ником да је
  Ухвати за крила.

4

Смешно ј' видет кад будала
  Будалу окриви,
Још смешније кад будала
  Будали се диви.

CX

Зовем те, зовем, Зулинко

Свет се гложи, свет се мрзи,
Кô Цанцали да га воде,
И слабуњац назлобрзи
Иглицама брата боде.

Завист рије, жуч се лије,
Пакост кипи дању, ноћи...

Ох Зулинко, голубинко,
Можемо л' им ми помоћи!?

— — Данас нама месец јавља
Да ће рано пун излести;
У мом врту песма славља
Тад ће ђулов мирис срести;

А душе ти, а срца ти,
Дођ' довече на ту славу,
Пак да тамо, како знамо,
Свет предамо забораву.

IX

Браца Дуја

(По Петефију)

Млад је, здрав је и богат је,
  Кол'ко има, не зна сам, —
Благо томе браца Дуји,
  Штета само што је сам.
Сад да му је лепа жена,
  Док је румен, док је млад, —
Ал' он на то одговори
  »Доспеhемо, има кад«

Тараба се порушила,
  Ветар духн'о, оџак пао,
Та оправљај док је време,
  Браца Дујо, што си стао!
Само чекај и оклевај,
  Па ће бити гори јад;
Браца Дуја на то рече:
  Доспеhемо, има кад«

Пуста му је грдна башта,
  Ал' на њиви цвећа тма,

И турчинка сваке руке.
  Понајвише корова.
Има Дуја слугу доста,
  Па што трпе овај гад?
Зато, јербо госа вели:
  »Доспећемо, има кад«

Време иде, време дере,
  Калпаку се проби дно,
Долама се исфотала, —
  Браца Дујо, шта је то!
Имаш чохе у орману,
  Само шити подај сад —
Ал' залуду, — Дуја вели:
  »Доспећемо, има кад«

И тако је живот провô,
  Све траљаво, зло па зло,
Макар да је тушта блага
  Од оца му остало.
Ал' ту није Дуја кривац,
  То је српски одвајкад,
Једна нам је пословица;
  Доспећемо, има кад«.

Ника Одлагалић

(Петефи)

1

У вароши све му скупо
— А за варош слабо мари —

Зато живи на свом добру,
— Стечевини својих стари'.
Овде би тек живот био
Да је млада, лепа жена...
А на то ће Ника рећи:
»Е, имамо још времена!«

2

Кућа хоће да се сруши,
Леп је са ње сасвим спао,
А са парче крова ветар
Богзна куд је побегао.
Покримо је, оправимо!
Што је тако запуштена?
На то би тек Ника само:
»Е, имамо још времена!«

3

Башта пуста, пуста сасвим,
Земље мало узоране,
А и на њој трава ниче
И турчинак место хране.
Ваљда неће опет бити
За угар тек остављена?
И на то би Ника само:
»Е, имамо још времена!

4

А ћурдија и чакшире?
Од њих сито може бити!

Што не пошљеш по кројача,
Не наручиш нове шити?
Чохе имаш, лепе чохе,
Одавно је већ купљена.
И на то би Ника само:
»Е, имамо још времена!«

5

Оскудице трпи Ника
С одлагања у свачему;
Ма да свега што стекоше
Оставише стари њему.
Али то је код нас свију
Већ погрешка урођена,
У приликам' разним рећи:
»Е, имамо још времена.«

Добар учитељ

(По Петефију)

Каквих нема учитеља,
И скоруп и талог!
Ја сам имô многе лоше
И једног ваљаног.

И сад ми је пред очима
С том доламом плавом;
Чини ми се и сад маше
Том ћелавом главом.

Ћелав беше, ал' зашт' не би,
Милом Богу хвала!
Младост му је већем била
Давно прецветала.

Све му цвеће увенуло,
Прошло му је лето,
Ал' на носу један божур
Увек му је цвето̂.

Можда му се сваког јутра
Нов носић развијо̂,
Није чудо, старом га је
Ракијом заливо̂.

Е, ал' шта ћеш кад то беше
Тако чудно цвеће,
Што ракије само жедни,
Друге росе неће.

Под носом му беху брци,
Па још какви красни,
Један горе, други доле,
Па још увек масни.

Под брцима беху уста,
Будан, ил' кад спава,
Ту је био — какав камиш! —
Та лопата права.

А доламу што је имô —
Та са свију страна,
Причала је што је било
Пре Кулина бана.

На долами оне грдне
Исплетене гомбе,
(Веруј, није слика ради)
Праве беху бомбе.

А гајтани исплетени
Доле око скута,
Да удари гром са неба
Помео би пута.

Чакширице беху уске,
Одавно без лица,
Много жица, ал' још више
Пустих годиница.

Имали смо доста патње,
Ал' ми није жао,
Бог му души, добром старцу,
Добро место дао!

То је била добра душа,
То кажем без хвале,
Књиге су нам цело лето
Под столом лежале.

Никад није на ме викн'о,
Никад није дрекн'о,
Ма да нисам од лекције
Ни по словца бекн'о.

Увек ме је храбрит знао:
Само полагано,
Други пут ће боље бити,
Тако, тако само!

А ја сам му захвалио
За те благе речи,
Захвалио обилато
Даре му носећи.

Из његова оџака сам
Кобасице крао,
Носио му, — он их јео —
И мени је дао.

Шетња

(Преведено)

»Ходи са мном, танкострука селе,
Леп је данак, цео свет се шета,
Ићи ћемо кроз танане јеле,
Да нас нико не види, — не смета!«
Она пође — изневери свога
Гросхендлера старог, дебелога,

Код кога се иза тезге давно
Одмарала, башкарила славно.
Нежно стискаx чедо моје младо,
Ал' разговор сухопаран беше,
За пољупци преклињат је стадо',
Тесне груди да јој се разреше.

Наједаред искра једна паде
Дубоко јој усред срца пуста,
Распламти се, па се жарит стаде,
А ја сркаx сласт са њених уста.
Ох, ал' тешка и грозна случаја —
Силна ватра све пепелом ствара,

Она сконча и испусти душу
На устих ми пољубачког жара.
Збогом, душо, на љубави хвала,
Хвала, чедо, на твом врелом жару!
Спустићу те на зелену траву,
Па ћу другу — запалит цигару.

Два брава брависима
(у свињцу)

(По Јокају, 1867)

Стари чика браве, чујеш ли где иду
Сад ће да нам прија.
Ево кукуруза, — ево слуга носи

Карлицу помија!
Уј, уј, уј, уј, ала овај живот ваља!
Једе се, пије се, по блату се ваља!

А други се муче док заслуже хране,
Коњ мора да вуче,
Пас мора да лаје, волови да ору,
Још их госа туче.
Уј, уј, ми у хладу, увек натенане,
Увек доста блата, увек доста хране!

Чим ти чују гласа, помије ти носе;
Дивно је то јело!
Тикве, црева, зеље; љуске од кромпира, —
Ни хладно ни врело!
Како се то меша, како удешава,
Та кухарка мора да је мудра глава.

Газдарица наша то је анђô неки,
Кој' ништа не ради,
Само с' брине како својим слатким гицам'
Живот да ослади;
Па нам чеше уши, па нас глади лако —
Што ћутите, чико, та зар није тако!?

— — »Мој синовче, јесте, овај живот ваља,
Има свега доста;
Пирује се славно, свега ј' изобиља,
Никад нема поста.
Грум, грум, — све је залуд, ја сад само дремам,
За ти више, брале, апетита немам.

Узак ми је свињац, одвише нас пазе, —
Па тај локот стари!
Сланину ми хвале.,. тежину ми цене —
Нису чисте ствари!
Да сам мало лакши, било би ми драго,
Жалим што сам тол'ко сланине наслагô

Од неке ме слутње чудно сврбе леђа,
Око врата туга; —
Што ме беса тако часте
Кад немам заслуга!
Грум, грум, а ти једи кад ти јело слади,
За већ знам од чега с' џигерњача гради«.

Две гојазне гице

(По М. Јокају)

Добарвече желим! — Како си, пријане?
»Оно, што се тиче, баш ме добро хране;
По јелу се никад ни с ким мењô не би',
И добро ми прија, — а како је теби?«
— Не тужим се ни ја, валов никад празан,
А ја, кô што видиш, баш сам и гојазан.
И блата је доста, не мож' мекше бити,
Волим ти се ваљат и по блату рити,
Свињац ми је широк, — не тражим слободе;
Само једно не знам: зашт' ми тако годе.
»То и мене жуљи, брижи ме, плаши ме, —

Мора л' се то платит? Па како и чиме?
Кад ми чешу леђа, понеко ће каз'ти:
Тако, тако, гицо, биће доста масти!
Сад ако си мудар, ти ми растумачи,
Какве су то речи, шта то управ' значи.«
— Не знам, брате, не знам, убила их тама!
И преда мном зборе о кобасицама.
Какво је то јело, и од чега бива?
»Не знам, ал' ми с' нешто врло ружно снива«.
— Ал' сад морам ићи, помије ми носе,
»Из те коже никуд, — па не жестимо се!«

Баба Јула

(По Петефију)

Баба Јула седи на прагу, па куња,
Земља је привлачи, ратос таква здравља!
На носу јој јашу наочари грдне,
Нешто шије — ваљда покров себи справља.
Баба Јуло,
Хеј, кад су вас звали
Сека Јулком, анђелчићем малим!

Негда јој је сукња пуна била бора,
Сад се боре дигле на лице јој жуто,
А рухо јој виси са мршава тела
Кô да је вилама на њу наденуто.
Баба Јуло,

Хеј, кад су вас звали
Сека Јулком, анђелчићем малим!

На глави јој зима, попало је иње,
Ил' је снег што хоће да завеје баку,
Та чупава коса како се баруса,
Кô родино гнездо горе на димњаку.
Баба Јуло,
Хеј, кад су вас звали
Сека Јулком, анђелчићем малим!

Малене јој очи упале у глави,
Светлости се боје да их не задави,
Светлуцају мутно као у облаку,
Тињају кô жижак у гробноме мраку.
Баба Јуло,
Хеј, кад су вас звали
Сека Јулком, анђелчићем малим!

Пусте, голе прси, пустара је нема,
А под њоме канда већ ни срца нема,
— Ал' нећу јој срцу учинити криво,
Има срца, само не знам да л' је живо.
Баба Јуло,
Хеј, кад су вас звали
Сека Јулком, анђелчићем малим!

Младост, дивље момче, раскошне му руке
Оберучке сипа драгоцено благо,
За њим трчи старост, купи, дере, скида

Свога сина даре, све оставља наго,
Баба Јуло,
Хеј, кад су вас звали
Сека Јулком, анђелчићем малим!

Месечева елегија

(По Петефију)

Зашто сам ја месец? Боже, што ме створи,
Да с' највише патим, кад нисам најгори!
Боље да сам доле какав шегрт худи,
Него што краљујем целе ноћи туди.
Волô б' доле ићи у просјачким ритам'
Нег' што с' овде сребрн по висинам' скитам,
Волô б' доле шмркат прах из бурмутица,
Нег' овде мирисе сјајаних звездица.
Ту ме псине виде, свако на ме лаје,
И сваки поета уздисај ми шаље,
Те музине слуге што с' кревеље срамно,
Што не мичу срцем, већ — ушима само,
Мисле да у један рог са њима дишем,
Да тугујем с њима, с њима симпатишем.
Лице ми је бледо, али не од бола,
Већ од сама једа с тих песничких лола,
Што се са мном брате, што ме гледе немо,
Што би силом хтели да се разумемо.
Само каткад дође једна искра Бога,
Прави песник духа чистог, великога,

П' онда слушам песме, оне дивно-лепе,
Срце ми се топи, груди ми застрепе.
Ал' док дође једна така песма света,
Кол'ко морам слушат бљутава крекета!
Та већ откуд трају те блебетне ћурке!
Ничу као коров, ничу кô печурке.
Стрепим кад ми на пут кренути се ваља,
Где ћу кол'ко срести тих јадних богаља.
Гле, и тамо једног! Ао, смешне муке!
Како шири, баца те левчасте руке,
Хоће да их вури, заслужују казне,
Ваљда зато што су тако увек празне.
Па гле уздисања, плача и јаука!
Све му вратне жиле набрекле од мука,
Моли ме да бацим поглед одозгоре
На његову драгу, на њезине дворе.
Хајд' нека ти буде, мој голубе бели!
Гледн'о сам у кујну шећерној ти Пели,
Сад ти се баш сагла, у пећ се увлачи,
Пепео чепрка, рада ј' кромпир наћи;
Сад га је већ нашла: »Вил' у тебе!« рекла,
Јер га је загризла, па с' љуто опекла,
Кромпир о тле баци — сад да видиш чуда
Јао, како бајно уснама кривуда!
Сад је стаде вриска па песницу стиска,
О, како је лепа, па још повелика,
Достојна п е с н и ц а такова п е с н и к а!

Ето сад ти рекох шта ти ради драга,
Ал' сад ми се торњај до стотину врага!

Не необична женска биографија*

Шта је била — шеснêст лета,
Ал' дођоше по њу свати;
Удала се да се уда —
Баш к' и њена слатка мати.

Нова млада, њена влада,
Сад ћеду је госпом звати,
Сви ће мислит да је срећна —
Баш к' и њена слатка мати.

Иде време, носи бреме,
Деца мала, па се пати.
Већ канда се мало каје —
Баш к' и њена слатка мати.

Муж јој нешто хладан бива;
А шта му је? Бог ће знати.
На мужа се свога тужи —
Баш к' и њена слатка мати.

Дуго време — ал' нашла је
Ко ће да јој време крати.
Сад је крупна и црвена —
Баш к' и њена слатка мати.

Баба домишљанка

(С немачког)

Баба Ана
Живела ј' на земљи сто година дана,
А плела је косе целог свога века,
И живела ј' сама кô светица нека.
Беда би је знала,
Што с' није удала!

Кад јој се наврши сто година дана,
Умре баба Ана,
Па са својом штаком отшантуца горе
Пред небеске дворе.

»Силом баба у рај«, пословица вели, —
Хоће баба да се у рају весели.
»Пуштајте ме у рај!« стаде лепо молит,
Али свети Петар не да с' ни осолит.
»Залуд, бабо, молиш, ништ' ти не помаже«!
Баба пита: »Зашто?« — А Петар јој каже:
»Свака женска глава рајско право губи,
Која никад мушко лице не пољуби.«

Снуждила се баба — аој Боже свети!
Замисли се мало, па се брзо сети,
Па ни пет ни девет, кô на крили' ветра,
Скочи па — пољуби старог светог Петра.
Кад то вид'ли свеци, не треба им више,

Сви се засмејали, а Петар највише,
Брише пољуб с лица, бабу у рај гура,
Е тако се баба у рај докотура.

Бува и мува

(По народном казивању)

Састала се бува с мувом,
Па немајућ' посла друга,
Хајд' да с' једна другој руга,
Тихо бува муву пита:
»Ао муво поносита,
А тако ти живог Бога,
Што си тако бул̂оока?«
А мува се ништ' не љути, —
»Кад ме питаш, казаћу ти:
Колико ме видиш малу,
Ја с' људима збијам шалу;
Ја им зујим око ува,
Човек маше, трепће, дува,
Љутит скочи да ме смлати,
Ја одлетим — па се вратим,
Па му седнем бесно, смело,
Сад на лице, сад на чело,
Сад му станем на врх носа,
А он викне: Гле пркоса!
Сав се јунак запенуши,

Ја одлетим — он се ћуши.
А ја онда из буџака
Гледам мирно мог јунака,
Како ј' остô под срамотом,
Па се смејем, смејем грôтом.
Па од смеха, буво, тога,
Од тога сам буљоока.«

За тим мува буви каже:
»Ао буво, црни враже!
Тебе црно рухо краси,
Ал' бих рекла гурава си.
Тако хитра, тако лака —
Па откуд ти гура така?
Тако пита врашка мува,
Одговара црна бува:
»Истина је, није шала,
Ја сам ситна, ја сам мала,
Ал' је посô мој витешки,
Ја ти дижем терет тешки.
Нема трута ни левенте,
Макар био од две центе,
И још тежи може бити, —
Бува ће му наудити.
Кад зар'че о поноћи,
Ја полако на њег' скочим
Слушам како слатко спава,
Докрадем се до рукава,
Под кошуљом милим, шетам,

Ал' још нећу да му сметам,
Већ под леђа кад му стигнем,
Одупрем се — па га дигнем.
Сад помисли: бува клета
Дигне центу са кревета!
Сад си чула шта сам рекла
И како сам гуру стекла.«

Поклони се мува буви,
Поклони се бува муви:
»Баш ти хвала на тој кажи!«
Па одоше — сад их тражи!

Две ћурке

(По немачком)

Досад су се — не знам зашто —
Гледале кô Турци;
А данаске, ево, црна ћурка
Дође к белој ћурци.
»Дуго вам је време, сестро драга,
Па хајдемо мало да се прошетамо, —
А шта знамо друго!«

На те речи напући се бела
Аристократуша,
Од гордости нос јој сав помодри,
Напе јој се гуша:

»Шетајте се, драга моја, сама,
Ил' с ким вам је воља; —
Истина је, ми смо обе ћурке, —
Ја сам ипак боља!«

Шта да се ради?

(По немачком)

Данаске нас скупо стаје
То женско одело;
И горе ће јоште бити
Како се почело.

Грдан новац жена кошта
Кад се упаради,
Мужеви се саветују
Шта сад да се ради?

Шта да с' чини са женама?
— Ево једне мисли сретне!
Н о с и т е и х н а р у к а м а
(Да не деру бар штифлетне).

Старчев савет

(По Гелерту)

Де, и ову песму!
Читајте ил' — чујте!
— Ако вам се не допадне
Ви Гелерта псујте.

Био ј' негда један момак,
А тај момак безазлени
Добио је јаку вољу —
Хтео би да се жени.
Он отиде неком старцу
Искусне памети, —
»Научи ме, седа главо,
Коју ћу узети!«

Накашља се чича седи
Па овако пробеседи:
»Чујем шта би хтео,
Видим шта те боцка,
Ал' жена је, сине мој,
Несигурна коцка;
А многи је избирач
Нашô отирач.
Ако тражиш, драги сине,
Само да те жеља мине
И пољубац да ти прија
Као рајска ђаконија,
Онда узми цуру
Умиљату, пуну, белу, —
Таких мома има доста
И у граду и у селу.

Ако ти је жељна душа
Да те жена слуша,
Онда узми цуру младу, —

Јер старије не слушаду,
— Ако хоћеш да поживиш
Кô бубрег у лоју,
Узми макар коју,
Била млада, била стара, —
Само нек је доста пара.
— Ако ти је стало
За господством красним
И званијем масним,
Не разгледај цури ма'на,
Већем узми ћерку
Каквог великана.
Ако ти се пачи
Забавице наћи,
Да се женом поносиш
На сваком дивану,
Онда узми, синко,
Цуру васпитану.
Стани, стани, старче драги,
Прекиде га момак вити,
Ја бих хтео таку жену
Са којом ћу срећан бити;
Догод живим, догод трајем
Да се никад не покајем;
Да нам увек буду часи
Као да их голуб бира, —
Да не буде никад речи,
Никад спора, — увек мира:
Па да будем увек

Безбрижан и вољан,
Увек задовољан — —

»А, — тако ми реци!
Сад је јасно мени, —
Онда, сине, узми, — узми, —
Узми се у памет,
Па се и не жени!«

Последња мува

(По немачком)

Залази сунце;
Ја седим овде;
На гредици сам кукавна, сама.
Сана сам, слаба и нелагодна,
У души мојој хвата се тама.

За који часак
Пак ће да мине
И ова зрака сунчева бледа,
Ноћи су дуге, дани су кратки,
Јер у пет сати већ сунце седа.

Хај лето красно,
Куд си се дело!
Вечери топле и ноћи благе, —
Када се хтело, када се смело
Летати чило до воље драге.

Летасмо ројно,
Много нас беше
По лаком зраку животна храма:
Много нас беше, ал' све помреше,
— У позне дане ја остах сама.

У блиском кругу
Сузна ми ока
Сладости сваке нижу се низом, —
Нашто ми пуне коморе смока,
Евенке грожђа, суџуци с кризом!

Ведрица млека
Смеши се мило,
Ал' мени самој ни то не прија,
Е, да је друштво кô што је било,
Можда се не бих нећкала ни ја,

Не видим нигде
Шибљика с лепком,
На столу нема отров-папира,
Ал' то је мени сада свеједно,
— Ни мачка неће већ да ме дира.

Ха, — ево рука!
Ударај само, —
Ви'ш једва мичем ножице суве!
Ал' рука неће да ме пригњечи,
Већ чујем речи: »Гле, ево муве!«

Из петних жила
Упнем се стара,
У брк улетим човеку дрско,
— Ал' он ме нежно одмакне прстом,
— А летос би ме песницом смрскô.

Па шта да радим!
Чекат ми дуго.
Ха, лепа мисô на ум ми пала:
Спеваћу јаде, — Стармалом послат;
Ту ће изгледат кô нека шала.

Еманципирата цура

(„Fl. Bl.“)

Ова цура, — то је цура,
Далеко јој нема пара,
Тутун пуши, вино пије,
Дивно игра билијара.

Бичем швићка, срне лови,
И у нишан добро згађа.
Плива, скаче, коња јаше
— Као да је с Хортобађа

У одбрану свог начела
Хоће да се дуелира,
Ја је гледам већ одавно,
И срце ми нема мира.

И — ја да сам сад девојка,
Верујте ми, Бог и душа,
Само т у би цуру себи
Изабрô — за мужа.

Тумачење корана

(По мађарском)

Мухамед је допустио верним
Узимати кол'ко хоће жена,
Само вино нико не сме пити,
Та је сладост строго забрањена.

Мухамед је мислио овако:
Буду л' трезни, имаће памети,
А паметан човек знам да неће
Више жена од једне узети.

Небалада

(По „Fl. Bl.“)

Није била зора руjна
Мајским дахом задахнута;
Није било цветна врта,
Ни клупице украј пута.

Нико није дошô амо
Да мирише цвеће мило, —
Па ни момче ни девојче
(Што би тако лепо било).

Није било што се иште,
    Да заигра срце живо,
Није било брсна луга,
    Где би славуј прижељкивô.

Нико није довиривô
    Како дркћу груди двоје;
Нико није прислушкивô;
    »Ја те љубим, злато моје!«

Ником није на ум пало
    Да у срећу пелен сади,
Нит' се нашло злобних душа
    Да раставе двоје млади'.

Ничê лице није свело,
    Ничê око суза лило, —
— Јер се није ништ' почело,
    Пак се није ни свршило.

(Ако буде тако штогод,
    Романтиком провејано,
Не брин'те се добри људи,
    Неће остат неспевано).

Арапи и ђаво

(Рикерт)

1

Отишао Арапима ђаво
Када храну хтедоше сејати.

»Господар сам пола света« — рече —
»Пола хране имате ми дати«!

2

Арапи му одвратише тада
»Доња пола нека буде твоја«.
Али њему по вољи не беше;
»Горња« — рече — »нека буде моја«.

3

Тад Арапи посејаше репу.
Кад би време да се репа дели,
Ђаво доби пожутело лишће,
А репу су Арапи однели.

4

На годину када опет дође
Те им рече пакосно, срдито!
»Доња пола биће отсад моја«
Тад Арапи посејаше жито.

5

Кад би време да се жито дели,
Арапи су класје задржали;
Пола сламе — да пакао греје —
Превареном ђаволу су дали.

Успомена једне лепе госпођице

(По Петефију)

Мој новчаник празан је кô глава
У гдекога филозофа што је,
Много лепих успомена благо
Кô новчаник чува срце моје.

Ах, mon Dieu, кад се сетим свога
Путовања из Новога Сада!
Била ми је сапутница нека
Госпођица лепушкаста, млада.

Дуго сам је погледао немо, —
Јер сам врло стидљив међ' женскима; —
Али она са мном зборит поче
Видео сам да ме радо има.

Немачка је глумица — рече ми —
И у Пешту у друштву је рада.
Ето за ме прилике! ала је
Срце моје закуцало тада.

Отишли смо заједно на ручак,
То је ретка госпођица била!
После ручка литру вина попи,
Па шта беше?... Кô да није пила.

Савет једном поети

(По »Fl. Bl.«)

Љубавне тајне твоје
    Нек чује само ц в е ћ е.
Цвеће је добро, па те
    Исмејати бар неће.

Људима немој причат
    О мору твојих туга;
М е с е ц у реци благом —
    Он не зна да се руга.

Скрпиш ли песму, ти је
    Читај пред висом с т е њ а,
Јер глуве стене имају,
    Јест', имају — стрпљења.

Патњи крај

(По немачком)

Злопатник један, кукавац,
    Зајекнуо у муци;
Посадио се на кревет,
    А бријач му у руци.

»Овако с' даље не може!
    Крај нек је патњи тој:«

Тако је јадник зборио
Оштрећи бријач свој.

Бријач је већем наоштрен,
Па сад свршетак чуј:
— — — — — — — —
— — — — — — — —

Ено га, ено — заиста —
Ено га, — сече жуљ.

Ковач и ђаво

(Измишљена лудорија, да се мало насмејемо)
(По немачком)

Један ђаво средњег раста
Из пакла се диго̂ право;
А био је црне боје,
Штоно кажу: баш ко̂ ђаво.

Дошао је ка ковачу,
Јер ту вазда неће зепсти.
Ковача је задиркиво̂
И почо̂ му леђа грепсти.

Ту се нашло неко буре;
Ту би ковач да се спасе,
Али ђаво трч' за њиме,
Премеће се, вијуга се.

Ковач седе код шаjтова,
Да доврши наруџбине;
Ал' и ђаво све за њиме,
Хоће да му капу скине.

Ђаво поче шаjтов њушкат,
Да л' мирише, или смрди.
Аха, ту си! рече ковач,
Па ђаволу нос заврти.

И то прође како прође,
Ал' кад ковач клеште шчепа,
Ђаво види да ће остат
Ил' без ува, ил' без репа.

Амо најпре, црни гаде!
На наковањ, ту ћеш лећи,
Ковач бије, бије, бије.
Ђаво дречи, дречи, дречи.

И то прође како прође, —
Ето ђав'лу мука нови';
Чим шкљоцнуше оштре клеште.
А реп му се преполови,

И ђаволу ј' доста било;
Јурну доле, до сто врага,
Па нек онде довек стоји,
Овде нико не треба га.

X

Коњаник*

Можда б' и ја јахат могô,
Јест — ал' најпре треба много:
Треба коњиц за јахање,
Треба седло за седање,
Треба стремен да се попнем,
И оструге да га копнем,
Треба колан да га стегнем,
Треба узда да затегнем —
Треба хтети, треба смети,
Па да видиш куд се лети!

Дете и птица

(По Хају.)

Дете

Е, сад нећеш утећи ми,
Дошла си ми баш надомак.

Птица

Е, па хватај, е, па хватај,
Да видимо јеси л' момак.

Дете
Ех, да само немаш крила!

Птица
Тад бих твоја била.

Дете
И стекла би негу ретку,
Сребрну крлетку.

Птица
Хвала лепо на том свему, —
Али ме се ма'ни,
Лепше ј' мени на дрвету,
На високој грани.

Вук и комарци
(Ђулај)

Сунце жеже а глад мори,
Мргоди се вук у гори...
А комарци, свирци чили,
Цигански га окупили:
Зу, зу, зу, зу, зузукају
Једну песму што је знају:
»Господине, наш ујаче,
Не мргод'те с' на свираче!
Ми смо дошли вама амо

Да вам мало посвирамо!« —
»Торњајте се без обзирке,
Ја не требам ваше свирке!« —
»Ал' бар само једну ноту —
Та имајте ту доброту!
Не тражимо много плате,
Нама ј' доста што нам дате.« —
»Остав'те ме, ја сад постим,
А у јесен госте гостим,
Кад весељу буде време,
О Митрову потраж'те ме!« —
»О Митрову? Ху, не реци,
И нама су онда свеци,
Онда тебе не требамо,
Тад ни себи не свирамо!«
Узалуд их вуче тера,
Не одлази пасја вера,
Зу, зу, зу, зу, зузукају
Једну песму што је знају.
Сунце жеже а глад мори,
Мргоди се вук у гори...

Ћурак и врабац

(Ђулај)

По дворишту ћурак шеће,
Вазадан пућка и блебеће,
Главом вије, шири реп,

Мисли: Боже, ал' сам леп!
Све се шири, све се мери
Кинђури се, кочопери,
Али једно
Зло га једи,
Што га нико,
Ал' баш нико,
И не гледи;
Пси пролазе,
Ал' не хају,
Неће да га
Ни залају.

Само један врабац клети
Са тарабе доле слети,
Поред ћурка надувена
Да му натре под нос рена!
Поче пред њим скакутати,
Па му поче цвркутати:
»Залуд, стриче, дуваш, деваш,
Не издува чега немаш!
Лепши ј' соко него врана,
Лепши ј' паун од ћурана!«

Разљути се ћурак луди,
Па још већма шири груди,
Поче крестом климатати,
Крили бити, зипарати!
А врабац се само смије;

Па му вели kô и прије:
»Лепши ј' соко него врана!
Лепши ј' паун од ћурана!«

А наш ћурак шта да ради?
Све се већма горопади,
П' онда оде да не гледи
Тога врапца што га једи...

Опет пућка и блебеће,
Дигне главу па се шеће;
Све се шири, све се мери,
Кинђури се, кочопери, —
Ал' бадава,
Јер га свако исмејава.
А што ј' рекô врабац чили,
Већ су и пси научили,
Па сад лају са свих страна:
»Лепши ј' паун од ћурана!«

Веверица
(Хофман фон Фалерслебен)

Алов! Онамо чак!
Да ли је још ко лак
'Вако ко ја?
Јест, да!
Час крив, час прав,

Час стрмоглав!
Сад сам на земљи,
Сад сам на грани,
Сад сам на врху,
Ма'ни ме, ма'ни!
Још један скок, па гле!
Хајд' ко ће пре?
Ко сме?
Па тако повазадан,
А никад сан.
Без крила лети враг,
Чио и лак.
Дајте ми простора,
Не требам одмора!
Брзахно, живахно
Овамо; онамо...
Зелена гора, зелен лес,
Данас је слава, пир и плес;
Свирајте птичији родови,
Шеве, славуји, косови!
А ја ћу да вам поиграм,
Умем, па знам, —
Што имам, то вам дам!
Нисам човек, нисам птица,
Ја се зовем — веверица!
Веверица вевери,
Ко ће да јој замери?
А кад ловци дођу амо,
Беж'те птице, да бегамо;

Нека бежи куд ко зна,
Ја већ знадем куд ћу ја:
Горе, доле, право, криво,
Брзо, лако, чило, живо,
Под камење, у корење,
У тазбину, у јазбину,
Кроз рупицу у кућицу,
Ту се мало смирим
Па кроз прозор вирим,
Ловци траже: Гди је? Гди је
Тај кумашин наш?
Наћи ћеш ме, како није,
Наћи ћеш ме баш!

Циганка

(По немачком)

Дај ми, дечко чашу вина,
Па ми длан покажи,
Да те бака врачарица,
Истином оснажи.

Памти моје мудре речи,
Ал' не казуј свима:
Кад приметиш да снег пада,
Мал' те није зима.

Где се много свиња кољу,
Ту ј' огњиште масно,
А кад видиш пуно буре —
Знај да није празно.

Кога спрате у гробницу,
Томе нема лека,
Где се многе краве музу,
Ту бива и млека.

Ко год носи шубарицу,
Није голе главе,
А где стадо радо пасе,
Мал' те нема траве.

Ко до подне довек спава,
Тешко да је вредан,
А у води ко се дави,
Знај да није жедан.

Ко год нема доста новца,
Тај нерадо плаћа,
Ко валата суха хлеба,
Јео б' и погача.

О Божићу опклади се
Да још није мај;
А песмица кад се сврши,
Ту јој је и крај.

Болно чедо**

Лежи чедо, болно чедо,
Мутне су му црне очи,
Чело гори, све га боли,
Ох, ко ће му сад помоћи!

Та још јуче сиграло се,
Тако ведро, тако вољно,
А сад лежи у несвести,
Тешко болно и преболно.

Код постеље мајка клечи,
Лете сузе преко лица:
Помози ми, Боже вишњи,
Подигни ми мог јединца!

А Богу се ражалило,
Даде санку лако крило,
Санак слети болном чеду,
А чедо је оздравило,

Четири жеље

(По немачком)

Кад бих знао да ће жеља
Стићи своју мету,
Знате л' шта бих ја желео

На овоме свету?
Прва би ми жеља била:
Да никад не скривим,
Да поштено и праведно
Све до гроба живим.

Кад бих знао да ће жеља
Стићи своју мету,
Знате л' шта бих ја желео
На овоме свету?
Иза прве таки ми се
Друга жеља јавља:
Да ми Бог да све до гроба
Увек добра здравља.

Кад бих знао да ће жеља
Стићи своју мету,
Знате л' шта бих ја желео
На овоме свету?
Трећа би ми жеља била,
И то жеља река:
Да останем млад и срчан
И весô довека.

Кад бих сумњô да ли ће ми
Жеље стићи мету,
Знате л' шта бих ја желео
На овоме свету?

Четврта би жеља била
На овоме свету:
Да ми горње три жељице
Стигну своју мету.

Буба-мара

(По немачком)

Буба-маро, ево моје руке,
По њој мили и тамо и амо,
Не плаши се, дирати те нећу,
Ми те, деца, једва дочекамо,
Само хоћу да ти видим крила,
Твоја мила, твоја лепа крила.

Буба-маро, ево моје руке,
По њој мили, ту се можеш проћи,
Буба-маро, би л' ми могла каз'ти,
Откуд ће нам мили гости доћи?
Мили гости, да се радујемо,
Мили гости, да пред њих идемо.

Буба-маро, сад си већ одморна,
Иди, лети моме верном другу,
Не плаши се, дирати те неће,
И он ће те дочекат на руку,
Да ти види та шарена крила,
Твоја мила, твоја лепа крила!

О мишу

(Фридрих Гил)

Редуша је нешто врло љута, —
Бежите јој с пута!
Виче, праска, псује, кара,
И оваko проговара:
»Ето, виш,
Тај проклети миш,
Ево опет нове штете,
Глете, глете!
Та то је страхота
Од тог малог скота!
Где осети мало јела,
Хладна, врела,
Таки скочи
Да с' осмочи,
Печенице
Заштипkује,
Кобасице
Десеткује.
Па колʼко је мали,
Заклопце стровали,
Прогризе ми вреће,
Поједе ми свеће,
По орману шета,
Брава му не смета;
На качици рупу створи,

А никад се не умори.
Ал' почекај мало,
Сад ми ј' на ум пало,
Не бојиш се вике,
Не бојиш се псовке,
А да видим хоћеш ли се
Бојат мишоловке!«

Кô на лаких крили'
По дућани' зађе,
Па за часак тили
Мишоловку нађе.
Трчи кући без обзира,
У њу тура парче сира,
Па се смеје врашкој справи,
Усред собе на земљу је стави.
И врата забрави.
Ал' ево ти мише,
Да сир омирише,
Већ му чудно
Зазубице расте,
Брци му се смеше,
Сад ће да с' омасте!
Уши ћули, куша срећу
Па премишља: Хоћу! Нећу
Хоћу, нећу, хоћу! —
То је било ноћу,
Свака душа спава,
Сад је згода права,

Па се згури,
Па зажмури,
Главу тури,
Да пројури
Кроз те жице,
Несрећнице,
А кад стиже
Сиру ближе,
Од милине сав се топи:
А клопка се склопи:
»Јао, јао, јао!
Сад сам у зло пао,
Јао, јао, јао!
Сада сам пропао!«
Пође, десно, нема куда,
Пође лево, жица ј' свуда,
Лево, десно, свуд је жица,
Свуд је жица, несрећница!
Ту је плакô, ту је цикô,
Ал' му помоћ не да нико.
А кад јутро свану —
Отвори се соба,
И редуша на беломе дану
Води свога роба,
Па му вели: »А гле, мијо,
Где си се ти скрио?
А да ниси тако лаком био,
Још не би долио!«

Цица-маца и рундов-бундов

(Фридрих Гил)

Седи цица испред врата
Па главом климата,
Каткад мало реп потресе
И облизује се;
Све по реду шапе диже
Па их лепо, лепо, лиже;
А нико је не полива —
Опет се умива,
Језиком се утира —
Кад нема пешкира,
Па се онда шапом глади,
По брку, по бради,
Сад је чиста, налицкана,
Лепо очешљана, —
Шта ће сад?
Сад се мало згури
И мало зажмури:
Кадикад
Протегли се с десна, с лева,
Мало трепће, мало зева,
Кад мува залута,
Цица је прогута,
Па се онда смести,
Као да ће прести.
И заиста преде,
А деца је гледе.

Ал' ево јој госта нова,
Рундова-бундова!
Па на цицу-мацу зину,
Исплазио језичину,
Па на цицу режи,
Ал' цица не бежи!
Рундов поче и да лаје —
Цица жмури и не хаје:
»Нека лаје, зла му мати,
Ваљда ће му додијати!«
Али рундов кавге тражи,
Вау, вау, вау, вау вау!
А цица се окуражи
И рече: Мијау!
Па на мегдан скочи,
Фрска ноздрвама,
Светле јој се очи,
Жеравица сама,
Па се накостреши;
Срце вољно,
Знање бојно,
Мегдан ће да реши.
Нека дође ком се прохте
Да окуша њене нокте
Што умеју вешто грепсти, —
Рундов поче зепсти.
Нека зебе, зла му мати,
Цица ће га угрејати.
Па му на врат скочи,

Шапама у очи,
Па га чупа, па га гази,
А рундов се пренерази.
Примио је многу ћушку,
Покуњио изгребену њушку
Из очију сузу проли,
Репом маше кô да моли.
А цица га ма'ну.
Јунак на мегдану,
И на своје место седа,
На рундова и не гледа,
Умила се, очешљала,
По моди се налицкала,
Па се мирно смести,
Поче опет прести.
А рундов је примио
Ту лекцију малу,
У себи је мислио:
Та не зна за шалу!
Сад под дудом рундов спава,
Њушка му је сва крвава,
И горе је могло бити,
Могô ј' очи изгубити;
Срећа га је спасла —
На псу рана, на псу и зарасла!

Деца се ругала јарцу

(Фридрих Гил)

Ругала се деца јарцу,
Био им је на ударцу:

»Ао јарче,
Козодарче,
Ала ти је бунда фина,
Баш изгледа кô хаљина!
Је ли свила, ил' кадифа?
Шта си за њу дао од рифа?
Нит' је уска нит' широка,
Баш од ока
Нит' је нова нит' је стара
Већ ти бради одговара.
Него то је страшна брука
Што нам не даш алвалука!
Сад ћемо те мало штипат,
Али немој здраво ђипат,
Та то јарца не голица:
Кол'ко жица,
Тол'ко годиница!«

А јарац се ништ' не једи,
Већ овако пробеседи:
»Моја бунда, моја вуна,
Сто ми вреди милијуна,
Нит' се шије нит' се кроји,
Мени опет добро стоји.
Нисам за њу ником дужан,
А ако сам коме ружан,
Нека гледа рухо своје,
А ја волим рухо моје,
Моја бунда нит' се дере,

Нит' се крпи, нит' се пере,
У њојзи ме мајка роди,
Сваки јарац у њој ходи,
Увек је у моди.
У њојзи ми није зима,
Топло ми је на прсима,
Топло ми је од главе до пете,
Па што се смејете?
Ја је носим
Да с' поносим,
Па ако вам право није,
А ја умем и друкчије,
Тад је носим —
Да вам напркосим!«

Петао

(Фридрих Гил)

Скочи петô са буњишта,
Намести се сред дворишта,
Из свег гласа довикује,
Чак се на крај села чује,
А кокошке већ се купе,
Једна трчи чак из шупе,
Друга трчи с басамака,
Трећа из кокошињака,
И четврта, пета, шеста,
Свака трчи са свог места

А поносит петô стоји,
Па кокошке своје броји,
Сваку виче по имену —
Сад ће некуд да се крену.
Сад је време да се шета,
Подиже се мала чета,
Петô знаде куд их води,
Свака радо за њим ходи;
Шеташе се кроз прашину,
Спустише се у долину,
Гдено бистар поток мили,
Ту се водом напојили.
Стоји врева, стоји трка,
Па се тражи и чепрка,
Кад наиђу зрно жита,
То је радост страховита,
Радују се јоште већма
Кад наиђу зрно јечма,
А петô га јести неће,
Пред кокошке своје меће.
Кад су зрна доста јели,
Печења им петô дели,
П' онда тражи око дрва,
Док не нађе два три црва,
Па им црве раскомада,
То кокама слатко пада.
Зна он добро шта им треба,
Па гутају и без хлеба,
И без соли и без масти,

Ао сласти!
Све им сија радост с лица,
То је њина печеница,
Пак сад опет хајде кући
Скакућући, квоцајући,
Свака кока петла гледа,
А петô им заповеда.
А кад стигну на двориште,
Одведе их на ноћиште.
»Лаку ноћ« им петô рекне,
Па из гласа кукурекне;
Мало хода, мало шеће,
Да л' да легне, хоће, неће,
Мало гледи, мало жмири,
Чека да се журба смири,
П' онда и он нађе места,
На страну му клоне креста.
Тако дрема туди,
Јер уранит рано мора,
Пре нег' сване бела зора,
Да људе пробуди.

На љуљашци*

Хајд' још мало, хајд' још мало, љуљај ми се,
(брале,
Не смеш дуго, да ти не би руке малаксале.

А сад мисли што год волиш, што ти радост
(ствара,
Мисли да си лептир, птица или буба-мара.
Лети, лети по том свету, уживај у лету,
Јер ће скоро рећи Коста да је било доста.
А кад сиђеш са љуљашке, немој да митужиш,
Већ свесрдно друге љуљај да им дуг одужиш.

Дете и бака*

Бако, стара бако, — бабушчице мила,
Јеси л' и ти кадгод мала, млада била?
Јеси л' могла кадгод исправити леђа?
Је л' и твоја коса била кадгод смеђа?
Је л' и твоја хаља била кадгод кратка?
Је л' и тебе когод звао: »Душо моја слатка?«
Је л' и теби когод кадгод 'ваку лутку дао?
Ваљда се скрхала, па ти је сад жао!
— Та зар мора, бако, остарети свако? —
Хоћу л' и ја, бако, остарети тако? —
Морам ли зар и ја бити тако седа,
Тако смежурана, згурена и бледа?
Па зар томе нема баш никаква лека?
— Зар се то не може живети довека?

Мачка*

Ох чуда, чуда, Боже ми прости!
Морам кô Циган рећи: Шунте премудрости!

О људи, људи, премудри створи,
Ала вас мудрост распиње, мори!
Куд сте потегли, куд сте се дигли,
Мислите да сте до Бога стигли!
Пишете књиге дебеле, гојне,
Књиге безбројне,
О јарком сунцу, о звездокругу,
О север-исток-западо-југу,
И о животу, па и о смрти, —
Кад почнем чатит, глава ми с' врти.
Ал' ствари које за кућу вреде,
Како с' умива, како се преде,
Како се лове мишеви клети,
Како се врапци уче памети, —
Ма да вам је мудрост силна и јака,
То морате учит од нас мачака!

Гојко у лову*

Хајде, хајде, даље, даље,
Већ се буди живот нов!
Хајде горе, хајде доле,
Хајде, хајде, хајд' у лов!
У четвртак школе нема,
Па кад нема, добро де,
Сутра ћемо опет учит,
А данас се ловит сме.

Ја не ловим зеца, лиса,
То још није посô мој;
Лака срно и кошуто,
Не брини се, мирно стој!
Место пушке мрежу носим,
Страшан ли сам ловац ја,
Летим широм за лептиром —
Јест, ал' и он летет зна!

Он полете, ја за њиме,
Ал' је шарен, ал' је леп, —
Ако уђе у тај џбунак,
Ту је пао у процеп!
Гле још један, па још један,
Ловац глене у округ,
П'онда запне, п'онда падне,
Па се пружи кол'ко ј' дуг.

Разговор*

»Добро јутро, сека Пело,
Јесу л' дома здрави сви?« —
»Хвала Богу, прија Јело,
Хвала Богу, — како ви!«

»Шта вам раде мала деца,
Је л' им отац јако љут?« —
»Баш је данас дошô с пута
И донео витак прут.«

»А шта ћете данас радит?« —
»Данас ћемо туђи лан.« —
»Шта вам ради цица-маца?«—
»Она преде поваздан.«

»А имате л' коју лутку?« —
»Имам пријо само две«.
»Збогом секо!« — »Збогом пријо!
Поздравите дома све!«

Царић*

Ево мене, ево песме —
Па ме воле сви;
И нико ми рећи не сме:
Кукавица с' ти.

Нисам створе тромо, лењо
Ја сам чио птић;
Ни с' царем се не бих мењô,
Волим бит царић.

Немам скиптра, ни оруж'а,
Нисам крунисан,
Нит' ми когод данак пружа,
— Он ми свиће сам.

Људма говећ' себи говем,
— Слободан ми лет, —
Царићем се сам не зовем,
Већ ме зове свет.

Мој је престо свако место
Где се прима пој,
Где је човек, где је птица,
Где је свако свој.

Злобан нисам, охол нисам,
Па сам срећан ја, —
И царић сам и песник сам,
Све у један ма'.

Марко у шкрипу*

Јест, и он се Марко звао, —
Ал' име је празан знак;
Ипак штета што је био
Краљевићев имењак!

Краљевић је јунак био,
Јуначки се владат знао,
А наш лукав цицан Марко,
Где што нашô, то је крао.

Комад сира из папира,
Из шерпење скоруп бео,
Девенице из тањира,
Од печења батак цео.

Из ормана меса слана,
То је њему била сласт,

Сланинице из полице, —
Све је умô вешто краст!

Тело чило, нога мека,
Очи бистре, лаган скок —
Добра њуша издалека
Позна где је скривен смок.

Давно Марко згоду вреба,
У комору ј' ући рад,
Комора је пуна јела,
Никад већма него сад!

И гле сада, дивне среће,
Срећан ли му свану дан,
Отворена нађе врата,
— Је л' то јава ил' је сан!

Истом Марко на праг стиже,
Осврну се, види л' ко?
— Ветар ду'ну, врата груну,
— Марко цикну: А шта ј' то?!

Ето шта је, — хтео ј' красти,
Ал' га стиже љута коб,
Па сад му је реп у шкрипу,
Цицан Марко сад је роб.

Није мука без маука,
Спопаде га зној и стреп,

Та то боли, врашки боли,
Није шала стиснут реп!

Па бар да га нико не зна!
Већ кô да је духн'о рог:
Слетили су силни врапци,
Па душмана гледе свог.

Један скаче пун радости,
Што је Марку зао час,
Други вели: »Бог да прости,
Кад и на пса дође мраз!«

Један вели: »Чика Марко,
Ходи ближе, ја сам ту!«
Други му се у брк смеје;
Трећи виче: »Јухуху!«

Други опет 'вако збори:
»Није мени Марка жао;
По му репа у комори —
Што је хтео, Бог му дао.«

И дуже би о тој ствари
Млади врапци плели смех,
Да не дође један стари,
Па им рече: »То је грех!

И злотвора треба штедет
Кад допадне каква зла,
Пустимо га нек се каје,
А ми хајд'мо куд ко зна!«

Куцов џоња пред вратима*

Зар је то лепо од њега,
Од мог господара,
Да врата затвара?
Да код попе славу слави,
А на мене заборави?
Ја осећам мирис неки
Печених пилића,
Ту ће бити »многа љета«
Поред добра пића.

А ја овде сам!
То је, богме, срам!
То су муке и кубуре,
Па ни кости да ми вуре!
Већ га чујем како пева,
А керу му крче црева,
Ала он и мари, —
Чудни ли су данас
Наши господари.

На ружи*

Ја сам чедо виле беле,
Виле су ме ту попеле,
Да ми рука деци пружа
Пупољака, лепих ружа.

Нек ми прво дођу мањи,
Малих ружа имам за њи',
Нек се мала деца диче,
Та пупољци њима личе.

Па сад, већи, руке диж'те,
Ко ће коју — нек заиште,
Ево Пери, ево Стани,
Ево Кости, ево Ани!

А гле, ова руменуша,
И она се зове Ружа, —
Понајлепшу њојзи баци,
Зато што су имењаци!

О луткином крсном имену*

Данас твоја лутка
Крсно име слави,
Не би било лепо
Да се заборави.

Ја јој желим да је
Прати срећа многа,
Да јој не отпадне
Ни рука ни нога. . .

Бог јој дао мирне
И дане и ноћи,
Да јој нико никад
Не ископа очи.

Румен лица њена
Да се не отрља;
— Да се не умасти,
Да се не упрља.

А са овом ружом
Нек прави параду,
Веће руже нема
Ни у Цариграду.

Брацин рачун*

»Још имам само један задатак, —
Није баш лак;
Мало је сплетен рачунски рад, —
Да л' ћу га сад?!
П'онда би могô на сигру поћ,
Безбрижан бити васцелу ноћ.

Само да почнем, па за по сата
И ту би бригу скинуо с врата,
Ал' ено канда труба већ свира,
Пантина чета већем машира, —
Па шта ћу сад,
Ако нам опет опколе град!
Јуче су двапут на јуриш хтели,
Ал' Бог и вера, не би нас смели,
Само да ј' Коста управљат знао,
Град не би пао!
У њих су сада и сабље нове, —
Ал' ми имамо пушке од зове,
Па кад још пукну два топа жута
С нашег редута,
Онда ће сместа Пантине чете
Окренут пете.
Ја сам се јуче јуначки мотô,
Четворици сам шубаре отô
А наша чета реч ми је дала
Да ће ме изабрат за ђенерала,
Зато бих требô да сам већ с њима,
Ако ме чета за вођу прима.
Данас ће бити славнији дан, —
И ја већ имам удешен план,
Само нек дођу, — ми се не дамо,
Нек тече зној...«

Е, гле ти браце, гледај га само,
Како он прави рачун свој!

Зимска песма*

Зима, зима, — е, па шта је,
Ако ј' зима, није лав!
Зима, зима, — па нека је,
Не боји се ко је здрав!

Хајд' напоље момак ко је,
Тамо веје крупан снег,
Ви'ш ен' онде навејô је
Читав бедем, читав брег.

А шта може зима мени,
Шта ми може, шта ми сме?!
Нек ми носић поцрвени,
Ето то је, то је све!

Сека Зорка, немој стати,
Твој нек буде први ред;
Сад ћемо се загрејати, —
Чучни само на тај лед!

Гле сад живе железнице, —
То је трка, то је лет!
Збогом птице крилатице,
Наш је сада цео свет!

Из носа нам пара лиже,
— Хајд' у госте ко је зван! —

А Цампа нас једва стиже, —
Тика-така »ајзлибан«!

То би био рај*

Покошене њиве, — пева цео крај, —
Ветар пирка лако, — а ја пуштам змај.
Високо се дигô змајак од папира,
Мирно стоји, само репом командира.
А ја мислим: Хеј, да ми је
Усести на змај, —
Једном само, једном само,
То би био рај!

Па да вијам птице, птице и облаке,
Па да гледам с виса у наше димњаке,
Па да викнем оцу и мајци у шали:
Ја вас видим, видим, ал' сте врло мали!
Ја бих горе миран био,
Кâ што је и змај, —
То би била слава права,
То би био рај!

Па да слушам шеве близу рајских међа,
Да хватам царића са орлових леђа;
Да с' помолим Богу, који правдом влада,
Да му кажем како турска раја страда;
Да уздахнем тамо горе

Српски уздисај,
Да измолим браћи помоћ, —
То би био рај!

Повратак*

Ево ме опет код мога села!
Ено већ наша кућица бела!
Поља и њиве, врти, воћњаци, —
Ал' сте ми драги, стари ми знанци!
Мирисно цвеће смеши се на ме
И поздравља ме.

Многе сам даљне обишô краје,
Многе сам поднô муке и ваје,
Много сам познô људи и ћуди,
А сад ми терет пада са груди,
Занат је златан, — носим га дома —
Нисам сирома'!

Ох, како мило славуји поју!
Ја дижем у вис капицу моју,
Па и ја певам: »Ох, слатки крају, —
Родно ми место, мој завичају!
Оцу и мајци, сејама, браћам',
Њима се враћам!«

Никад мира*

Што је много, баш је много,
Ја сам већем изнемогô!
»Хајде, Мура, штап прескачи!«
»Бацим пиљак, — мораш наћи!«
»Хајде, Мура, мало члови!«
»Хајде, Мура, зеца лови!«
Одем куда, газда пита:
»Куд се Мура вазадан скита!«
Кад му дођем, он ме грува:
»Шибе, Мура, пун си бува!«
Ако ћутим: »Зашт' не лаје?«
Ако лајем: »Шта је, шта је?!«
Дању зебем, ил' се парим;
Ноћу морам да стражарим.
С мачком морам да се свађам,
Деци морам да угађам,
А кад дође да се једе,
Сви за пуном софром седе,
Ту се пева, ту се гости, —
Мури баце две-три кости!
Легнем мало да продремам,
Јест', ни онда мира немам;
Ту је трка од чељади,
Ту су муве, ту обади;
Макар легô полеђушке,
Макар легô потрбушке,
Свирају ми око њушке.

Ни за часак не смем лећи —
То је баш керећи!

Врабац и мачка

(Хофман фон Фалерслебен)

»Где ћеш, врапче, зимовати?«
Пита мачка врапца стара.
»Овде, онде, —
Туда, свуда!«
Тако врабац одговара.

»Где ћеш, врапче, данас ручат?«
Пита мачка врапца стара.
»На крај шора, —
На врх ора!«
Тако врабац одговара.

»А где ти је конак, врапче?«
Пита мачка врапца стара.
»Шта ти брига? —
Погоди га!«
Тако врабац одговара.

»Знаш ли, море, зашт' те питам?« —
»Јер си мачка, — а ја птица.«
То је рекô,
Па утекô, —
Оста мачка тужна лица.

Магарац и фрула

(По Рајнику)

Погледајте нашег малог Ђурицу,
Од трске је направио фрулицу;
Свирао је лепо, ситно, шаљиво, —
И магарац слушао га пажљиво.

Ђурка мисли магарцу се прохтело
Па би и он да посвира весело, —
Ту му радост закратити не хтеде.
Пружи фрулу, магарац је — поједе.

*

А по томе закључити ваљда смем
Да магарац не ужива ни у чем;
Магарац се не зна лепше провести, —
Он презире што не може појести.

Дете и магарац

(По Хају)

Дете

Казаћу ти загонетку,
А лака ће бити,
Ја се надам да ћеш је ти
Таки погодити.
Каква је то животиња,

Сива јој је длака,
На леђима може понет
И два и три џака.
Уши су јој дугачке,
Глава од три педи,
А у глави што има,
То много не вреди.
Кад се чкаља наједе,
Најбоље јој прија, —
Кад се чему радује,
Онда виче: Ија!

Магарац

Чекај да се промислим, —
Није то баш лако!
Хтео би се мислити,
Али не знам како,
Ал' бадава, — загонетка
Одвише је фина, —
Не могу је погодити
Ни за сто година.

Дете

Хахахаха, — то си ти,
Мој ушоња сиви!

Магарац се забечи
Па се томе диви.

А дете је магарца
Зврцнуло по глави,
Сад се текем уверило
Да ј' магарац прави.
Нит' је више долазило
Да с њиме ћерета, —
Да му загонета.

Лупеж и пас

(По Хају)

Лупеж
Ћути, зеља, ћути,
На ме се не љути!
Донô сам ти красну
Кобасицу масну.

Пас
Не бих, хуљо, ја заћутô,
Да ми десет дадеш;
Јер ја видим шта ти хоћеш, —
Ти хоћеш да крадеш.

*

Верно псето лаје, лаје
И лајати не престаје.
Не треба му кобасица,
Од лупежа дара;
Дужност му је чуват кућу
И свог господара.

Бели јелен

(Од Уланда)

Пошла три ловца, па шта су хтела?
Хтела уловит јелена бела.

Под једним растом одмор им био,
И сваки ловац нешто је снио.

Први

Ја сневах да смо код бреста два,
Ту скочи бели јелен, — у р а!

Други

Кад јелен скочи, ја пуцах на њ,
Двоцевком мојом брзо, — д а н, д а н!

Трећи

А ја кад у сну опазих то, —
Весело духнух у рог, — т р о, т р о!

Док они тако причаше сне,
Претрча јелен бели, — г л е, г л е!

Док они рекли: устајмо бре!
Јелен је био већ богзна где,
У р а! — Д а н! д а н! Т р о! т р о!

Сати

(По немачком)

Сунце је зашло,
Одмора нашло,
И људи траже сваки свој кревет, —
Јербо је на кули избило већ д е в е т.

Звездано море
Трепеће горе,
Одмор ће сада сваком да прија, —
Ено, чуј, са куле већ д е с е т избија.

Здравом је здравље
Меко узглавље,
Ни болном, Боже, сна не украти, —
Јер ево је већем ј е д а н а е с т сати.

На пољу врева
Слепих мишева,
Курјак и сова по ноћи мути, —
На кули избија сад д в а н а е с т пути.

Уморна глава
Сад тврдо спава,
Спава ко жели сутра бит вредан,
А црквена кула јавља да је ј е д а н.

Стражар нас чува
И у рог дува

Још не сме лећи, то он добро зна, —
Сат избија, а он броји, избројô је д в а.

Још се не светли,
А већем петли
Чују се, чују будилници ти, —
А на кули сад баш избило је т р и.

Зора већ руди,
Ратар се буди.
Волове поји, у плуг их хвата,
Журити се мора, већ је ч е т и р' сата.

Већ цврче кола
С брда и с дола,
Обновљен је живот, сав је будан свет,
Јасним гласом с куле откуцава п е т.

Часи јутрењи;
И они лењи
Труде се санак с очију стрест,
Њима, карајући, сати веле ш е с т.

Испијте млеко,
Отац је рекô,
Па ход'те да вам рачун прегледам,
Јербо ево већем избија и с е д а м

Отац признаје,
Све у реду да је.
Сад у школу, браћо, хајд' да похитамо,
Да будемо још пре о с а м сати тамо!

Плашљиви гавран

(По немачком)

Тамо стоји један човек,
 Гле главурда колика је!
А носина насред лица
 Баш кô нека репа да је.

Тај не мисли мени добра,
 Избечио црне очи:
Куд ја скоком а он оком, —
 Све се бојим да не скочи.

Око њега трче деца,
 Не знам што им тако мио, —
Ал' мени се нешто чини
 Кô да ј' јуче дебљи био.

Тако чудо још не видех,
 Очи му се чисто светле.
Пришô бих му мало ближе,
 Ал' се бојим оне метле.

Мачка с' чеше, петлић кљуца,
 Око тога чудовишта;
Мора бити да и не мож'
 Наудити ником ништа.

Па ја, јунак, зар да бежим
 Из мог села чак у гору!

Хајд' да питам овог врапца
  Шта он мисли о том створу.

Врабац ми се смеје, руга,
  Па ми вели: баш сам мама,
Тај је човек тек од снега,
  Та деца га праве сама.

И ја пођем да га кљуцнем,
  Ал' ми крила нису брза!
Кад му дођем близу метле,
  Неки страх ме натраг трза.

Врабац вели: »Кукавицо,
  Зашто ниси репу шчепô;
Та то није нос, већ репа,
  Могô си је појест лепо!«

А ја махнух мога врапца,
  Оставих га нек мудричи;
— Ја не волим таку репу
  Која здраво на нос личи.

Коњ и врабац

(С немачког)

Врабац

Ој дорате, дико међ' коњима,
Ти благујеш пред пуним јаслима;
На тој хрпи не би ни познао
Два три зрна кад би мени дао.

Коњ
Гле ти мога самозвана госта!
Лаже да му ј' два три зрна доста, —
Јер ми с' чини да је гладан јако,
Једи, врапче, колико ти драго!

И они су јели, јели натенане;
За обоје беше довољане хране.
Коњ је био добар, срећан врабац мали, —
У топлој су штали тако зимовали.
Затим дође лето, пуно клетих мува;
Муве ти на коња, коњ од муке дува, —
Ал' сад му је врабац десна рука био,
Јер је по сто мува зачас уловио.

Трешњини гости

(По Лаушу)

Тек почела трешња пупит,
  А већ има госте своје.
Погодите: Ко су гости?
  »Гусенице.« — Јест, тако је.

Мала ј' штета. Трешња цвета,
  И већ нове госте прима —
По цветов'ма пчеле зује:
  »Биће меда вама свима.«

Још ће двоје имат госте
Око пола мај-месеца, —
Једни гости врапци мали,
Други гости мала деца.

Који је најбоље урадио

(С немачког)

Са три своја брата
Шетô с' мали Раде,
Несташан је био,
Па у поток паде.

Кад видеше браћа
Ту опасност многу,
Један стаде плакат
И молит се Богу;

Други трчи кући
Да несрећу јави,
Не би л' когод дошô
Да Раду избави.

Трећи брже боље
Капут с леђа свуче,
У воду појури
И — брата извуче.

Ја вас сада питам
Читаоци млади,
Који од њих троје
Најбоље уради?

Сова и друге птице

(По немачком)

Птице

Госпођо сово, госпођо стрино,
Буљино,
Што сте се тако
Згурили јако?
Ала сте мрка,
Ала сте трома,
Кô да вам нису
Све козе дома.

Сова.

Цвркадијо, враг ти баби!
Срећа твоја што је дан,
Па не може да те зграби
Стрина Буља за гркљан.

Играле се птице мале
Пред буљином љутом,
Од срца се веселиле
Летом и цвркутом.

А буљина мрзовољна
У присенку ћути;
Што год чује, негодује,
На свашта се љути.
Њој је мрско цвеће, грање,
Мрско јој је младовање
Птичијега света;
Туђа срећа, мирис цвећа,
Жубор воде, дах слободе,
Све то њојзи смета.
Мрзи јутро, мрзи подне,
Мрзи сунчев зрак;
Мрзи тебе, мрзи себе,
— Она воли мрак.

Мрзи тебе, мрзи себе,
— Она воли мрак.

* * *

А ми, браћо, ман'мо сове,
Ман'мо њезин стан, —
Нас к животу светлост зове,
Ми волимо дан.

Ми волимо дан.

Мудар пацов

(По немачком)

1

Био један стари пацов
Са главицом не баш глупом,

Kâ што видиш, он је нашô
  Једно буре са сирупом.

2

Нешто мора свакoг мучит
  На овоме белом свету;
Пацова нам мучило је:
  Шта л' то има у бурету?!

3

Њушкао је, лискао је
  Неко време здраво кратко,
Напослетку увери се
  Да ту лежи нешто слатко

4

У бурета ј' рупа мала,
  Главом ући можно није,
Али пацов досети се
  Па покуша другачије.

5

У пацова ј' реп дугачак,
  За прилику таман ову,
И он спушта реп дугачак
  У дубину сирупову.

6

Тури пацов реп дубоко
  Па га онда брзо диже, —
Ох милине, — читав сат је
  Имô шта да лиже.

Стара мајка са унучетом

(По немачком)

Стара мајка унучету
  Прислонила к уху сат;
Из њег' чини: тика-така —
  То ј' времена чујни бат.

То ј' детету нека шала,
  То весело слушат сме,
Чује како време ходи,
  Али не зна куда гре.

Али мајка сасвим друкче
  Разумева гласак тај;
Чини јој се кô да збори:
  Ту је, ту је, ту је крај.

Мачка и мајмун

(С немачког)

Гле молим те, ни по часа
Да се не смем удаљити!

Тај је мајмун така хуља
Да не може горе бити.

Довукô се, дошуњô се
До мачића мојих драги'
Ала сам га и изгребла
И по лицу и по снаги.

Дирне ли их још једаред,
Показ'ћу му шта је мати,
Њушку ћу му сву рашчупат,
Очи ћу му ископати

Дете и јабука

(С немачког)

Там' на грани кâ на одру
Јабука се заљуљава;
Румени јој обрашчићи,
Е, види се баш да спава.

Под дрветом девојчица
Горе гледа, па јој рече:
»Ој јабуко, оди доле!
Спавала си доста веће!«

Девојчица залуд виче
У висину витом грању,
Јер јабука не чује је,
Већ кô да се смеши на њу.

Сину сунце кроз облаке,
Девојчица сунце моли:
»Ој сунашце, ти учини
Да јабука дође доли!«

Сунце вели: »Драге воље,
Покушаћу, цуро плава,«
Шаље зраке своје жарке,
— Ал' јабука чврсто спава.

Сад долете птица мала,
Дете к њојзи пружа руку:
»Птицо мала, птицо мила,
Пробуди ми ту јабуку!«

Птица поче певат гласно
Из пунаних својих груди,
Пева, пева, све се ори,
— Ал' јабуку не пробуди.

Сад однекуд ветар стиже,
Онај што се горопади;
Он не љуби, он не пева,
Он ће друкче да уради.

Он мехове своје напе
Па пригону дуват брже —
»Тако, тако!« дете кличе,
— А јабука већ се трже.

И само је ветар мого̑
Да ужељи њену жељу.
И јабука ево паде
Девојчици у кецељу.

Опет Снешко Белић

(С немачког)

Опет Снешко Белић
  С батином у руци;
Опет децу чика:
  »Удри! фурај! туци!

Бацајте се само,
  Ја се нећу крити;
Што год више груда,
  Све ћу дебљи бити.

Мени није зима;
  Не треба ми гуњца, —
Ја се само бојим
  Пролећнога сунца.«

Мати пева детету*

Цупкајући га на крилу

Цуцу, роде, па роде!
Ујак бере јагоде;
Јагоде су румене

Као чедо у мене.
Јагоде су слатке,
Јеле би и патке,
Па су већем зинуле,
Не би л' коју скинуле.
Ујак патке отера,
Пуна кола дотера.
Чедо моје скаче:
»Ево ме, ујаче!«

Бува и лав

(По немачком)

Једна бува малена,
Једва ј' види око,
Увукла се силном лаву
У уво дубоко.

Ту га гристи почела, —
Лав то није свикô,
Па ј' од бола несносног
Скакао и рикô

Кад се буви досади,
Изиђе и сама
Пак се поче хвалити
Својим сестрицама:

»Ја сам сила ужасна,
Ко ми то пориче?

Ја сам лава натерала
Да скаче и риче.

Збогом роде

(По Хају)

»Куда ћете, драге роде,
Зар нас већем остављате?
Кô за сунцем да идете,
Да га с' нагледате.«

— »Овде јесен већ нам прети,
Бојимо се љуте зиме;
Где смо зимус зимовале,
Ту ће опет да нас приме.«

»Е па збогом, срећне биле,
Да стигнете куд желите!
Ал' кад прође љута зима,
Да се опет повратите.«

»Збогом, људи, збогом, децо,
Остајте нам здрави, срећни!
Сачувајте наша гнезда,
Вратиће нас дан пролећни.

Лисица и пловка

(По Хају)

Пловка плови по води,
Лисица је гледи;

Подуже је ћутала,
  Ал' то ништ' не вреди.

Тад јој рече љубазно:
  »Оди, пловко, амо;
Сита сам, па весела,
  »Хајд' да с' поиграмо:«

Пловка вели са воде:
  »Прођи ме се, прођи,
Ил', кад ти је до сиграња,
  А ти к мени дођи.«

»Не знам, драга, пливати,«
  Вели лија болно,
»Кад бих знала пливати,
  Дошла б' драговољно;

То ми није ни мати,
  Па ни отац знао.« —
А пловка се насмеја:
  »Е баш ми је жао.«

Четири мачке
(По Хају)

Четир' лепе мале мачке
  Имао сам прошле зиме;
Посматрајућ' њине ћуди
  Дадох свакој згодно име.

Једну назвах Мазулина,
  Другу назвах Тета Преда,
Трећој рекох Мишисава,
  А четвртој Брзоједа.

Нађикаше моје мачке мале,
И сад збиља постаде од шале,
Мазулина, та се само мази,
Са столице никад не силази.
Тета Преда постала је преља,
Само преде, нема других жеља.
Мишисава, — велика јој хвала,
Мишевима већ је додијала.
Брзоједа, то је хала права,
Ждерала би и онда кад спава.

Хрт и јеж

(По Хају)

Хрт је хтео малог јежа
  Да улови као зеца, —
Зашто не би уловио
  Таквога кепеца?

Ал' га ипак махну,
  Својим путем оде:
А знате ли зашто?
  — Јер тај мали боде.

Oj голубе*

»Oj голубе там' на крову,
  Зашто гучеш тако мило?« —
»Радујем се јарком сунцу
  Што прелива зеленило.«

»Ал' ти гучеш кад и зима
  Небо стушти, сунце скрије,
Каква ти је онда радост
  Кад на небу сунца није?«

»Тад ме опет радост снажи,
  Да ће зимски дани минут,
Да ће с' небо разведрити,
  Да ће опет сунце синут.«

Пиј-дер, воко, пиј*

Пиј-дер, воко пи'!
Жедан си ми ти;
Чиста ј' вода, пиј је ти'о
И голуб је сад баш пио;
Пио сам и ја —
Ахаха!

Жеђ угаси,
П'онда паси.
Орао си данас доста,

Само мало још преоста:
Једна дуж и по, —
За сутра је то.

Сутра ћемо уранити,
Кад засвити;
Опет ћемо вредни бити
И ја и ти,
Јер ко ради,
Не боји се глади.

Голема репа

(По руској народној песми)

Сејô деда репу
Одмах после кише.
Порасла му репа
Какве нема више,
Тако је то кад се сеје
Одмах после кише.

Тад се деда посла лати,
Па отиде репу брати.
Трза, трза, — ал' му труд
Беше узалуд

Позва деда бабу,
Баба зграби деду,
Деда зграби репу.

Трза, трза, — ал' му труд
Беше узалуд.

Позва деда малу Јулку,
Јулка зграби бабу,
Баба зграби деду,
Деда зграби репу.
Трза, трза, — ал' му труд
Беше узалуд.

Позва Јулка куцу Жујку,
Жујка зграби Јулку,
Јулка зграби бабу,
Баба зграби деду,
Деда зграби репу.
Трза, трза, — сад му труд
Није био узалуд.

Деда рече: Ево је —
Целог јутра пево̂ је.
Баба полу отсече
Да је скува довече.

Писмо

(С мађарског)

Зелени се пољаница,
По њој сунце сипа сјај,
Онде сада мали Милош,
Од папира пушта змај.

Прилази му сестра Цана
— Њене очи суза роси —
Мало дете, добро дете,
У ручици писмо носи.

»Пошљи, брато, по твом змају
Ово писмо, баш те молим, —
Пишем нашој сéши горе
Да је и сад јако волим.«

Змај већ лети с писмом њеним,
Да л' ће сеши да га преда?
А одозго, с ведра неба,
Плав анђелак доле гледа.

На слави код лава

(По Лутеру)

У пећини краља лава
Била слава.
Ту је било красних јела
Од сто фела.
Поред других животиња
Беше ту и свиња.
Свиња њушка тамо — амо,
П'онда рече, чујте само,
Рече: »Шта?!
Зар ту нема мекиња?«

Јагње*

Дете

А што мечиш, јање моје,
Да те није стра'?

Јагње

Нико мени ништа неће,
Не бојим се ја

Дете

Па што си ужурбало?
Зар не волиш нас?

Јагње

Све вас волим, ал' сам чуло
Мајке моје глас.

У то стиже овца мати,
Јагње скочи к њој,
Као што би свако дете
К мајци миленој.

Стара дада

(С немачког)

Из школе су деца дошла,
Па у собу старој дади
Да виде шта ради.

Заспала је стара дада,
А то код ње често бива,
Осамдесет броји лета,
А уз то је болешљива.

Угодити старој дади
Дечица се увек труде,
Па ни сада ништ' не зборе,
Само да је не пробуде.

Лепосава муве тера
— Ох слатка је Лепосава, —
Мала Зорка лутки шапће:
»Полагано, дада пâва.«

А Милутин забринут је,
Он за столом мирно седи,
Пред њим књига отворена, —
Ал' у даду само гледи.

Дада снева да ј' у рају
Анђелима опкољена —
Па зар нису то анђели,
Три унука њена.

Златна потура

(По руској народној причи)

Добра мајка седи, преде,
Поред ње су три детета;

Деца моле своју мȁјку
Да им штогод приповéда.

»Причаћу вам једну причу,
Ал' је здраво, здраво стара.«
То је добро, то је добро!
— Кликну Милош, Белош, Мара.

Е па чујте! Била негде
Сиромашна удовица;
Имала је једног петла,
Што је ваздан чепркао.
Једног јутра ишчепрка
Потурицу, али златну.
То зачуо цар татарски,
Пак поручи по везиру:
»Амо к мени тога петла,
Мени златну потурицу!«

»Тек што нисам!« рече петô,
»Недам цару што сам нашô,
Знам ја коме ваља дати,
Мојој доброј газдарици.«
Ал' узалуд петô не да,
У цара је моћ и сила!
Ухватише мога петла,
Па га цару однесоше.
Расрди се мали петô,
Па поскочи у љутини

На цареву на тарабу,
Па оданде продера се:
»Кукуреку, Татар-царе,
Дај ми натраг што ми оте,
Моју златну потурицу!«
Цар не воли то да слуша,
Већ отиде у дворове,
Ту у соби затвори се.
Ал' и пето брзо скочи,
Па на царев прозор стаде,
Отуд виче јоште јаче:
»Кукуреку, Татар-царе,
Дај ми натраг што ми оте,
Моју златну потурицу!«
Мргоди се Татар-царе,
Па слугама заповеда:
»Ухватите пустог петла
Па у бунар баците га!«

Ухватише јадног петла,
И у бунар бацише га,
А он доле проговара:
»Помози ми, трбо моја,
Испи воду из бунара!«
А трбух га послушао,
У бунару воде неста,
Сад је мого скочит горе,
Па из свега грла виче:
»Кукуреку, Татар-царе,
Дај ми натраг што ми оте,

Моју златну потурицу!«
Цар се љути пак беседи:
»Ухватите пустог петла,
Ено пећ је зажарена,
Ту га бац'те, нек изгори!«

Ухватише слуге петла,
Па с њим у пећ зажарену, —
Ал' му петô проговара:
»Помози ми, трбо моја,
Враћај воду попивену,
Да угасиш ватру живу!«
Тек што рече, вода шикну,
А у пећи огња неста.
Скочи петô цару на праг,
Па одатле кукуриче:
»Кукуреку, Татар-царе,
Дај ми натраг што ми оте,
Моју златну потурицу!«

Опет царе слуге зове:
»Ухватите пустог петла,
Турите га у кошницу,
Да му пчеле главе дођу!«
И то слуге учинише, —
У кошници с' петô нађе,
Не боји се, већ говори:
»Помози ми, трбо моја,
Па прогутај пчеле живе!«

И за један часак тили
У кошници неста пчела;
А петô се опет враћа,
И оданде гласно виче:
»Кукуреку, Татар-царе,
Дај ми натраг што ми оте,
Моју златну потурицу!«

Сад већ царе не зна шта ће,
Опет виче своје слуге:
»Ухватите пустог петла,
Донес'те га мени амо
Да му шију заокренем!«
Ухватише слуге петла,
Дадоше га Татар-цару,
Он се маши да га гњави.
Али петô проговара:
»Помози ми, трбо моја,
Пуштај пчеле из себека!«
Тек то рече, цар јаукну:
Искочише љуте пчеле,
Пак на цара нагрнуше,
Боду руке, боду лице, —
А цар хуче и јауче.

Још једаред слуге дозва,
Показује клетог петла:
»Носите га с очију ми,
Затвор'те га у ризницу,

Ту од глади скапат мора!«
Затворише слуге петла
У ризницу Татар-цара,
Да од глади мучно скапа.
А кад пето̂ у ризници
Виде благо Татар-цара,
Силни алем и бисерје,
Он сад тихо проговара:
»Помози ми, трбо моја,
Нагутај се овог блага,
Ваља носит лепа дара,
Нашој доброј газдарици!«
Нагуто̂ се пето̂ блага,
Па кад једном на ризници
Отшкринуше малко врата,
Да посмотре је ли петла
Уморила глад опака, —
Он излете стрелимице,
Оде својој газдарици,
И даде јој лепа дара. —
Ето, то је прича стара.

Слушала су деца причу,
Након Мара проговара:
»Је ли, мајка, то је бајка?«
— »Јесте, децо, шалабајка.«

Пут у школу

(Хофман фон Фалерслебен)

У зиму, по снегу,
По мразу и цичи,
Два пута је теже
У дом школски ићи.

А кад шева запева,
Пролеће заслави,
Двапут лакше иде се
У школу по трави.

Али никад нема бриге
Срце вољно, младо, —
Добри ђаци у школу
Увек иду радо.

Где је рај

(С мађарског)

Славуј, одушевљен
Што је синô мај,
Запитао зецове:
»Знате л' где је рај?«
Па настави даље:
»Рај је сад у лугу;
Идем одмах тамо

Моме милом другу.«
Зецови се мали
На то насмејали,
Па га бољем уче:
»Вараш се, славујче!
Није рај у лугу,
Већ прогласи свима:
Рај је свуд на свету
Где купуса има.«

Искушење*

Мали Марко има својих брига,
Прионуо у соби код књига,
А кроз прозор вири сунце јарко,
Па га зове: »Ход' напоље, Марко!
На пољу је ливада и цвеће, —
Ко изиђе, кајати се неће.«
Марко вели: »Пусти ме још мало,
Морам свршит што ми се задало.«

Дође птиче, и оно му виче:
»Доста ј', Марко, вредни учениче!
Како можеш седети у тами,
Зар те ништа напоље не мами?
Небо ведро, а мирише трава,
Сунце сија, — милина је права.
Марко вели: »Пусти ме још мало,
Морам свршит што ми се задало.«

Провирују јабукине гране
Пак му веле да се посла ма'не.
»Ваздан пишеш, не боли л' те рука?
Зар ти не би румених јабука?
Друга деца беру пак се сладе,
Паметна су пак паметно раде.«
Марко вели: »Пусти ме још мало,
Морам свршит што ми се задало.«

Свршио је. Сад још књиге спрема.
Весео је, — више бриге нема.
Изишô је, — ох, како му прија!
Сунашце му чак у душу сија,
Јабука га срета с понудама,
Птице поју, — ох, славних песама!
А наш Марко, ужива л', ужива,
— Тако сваком вредном ђаку бива.

Гавранова невоља

(Виктор Блиттен)

На тараби гавран седи,
Две сестрице мале гледи,
А једна му пробеседи:
»Добро јутро, добар дан, —
Гавран-вран-вран-вран-вран-вран!«

Жао деци што ту чами:
»Хајд' у школу, хајде с нами!« —

»Каква школа, не треба ми,
Што ми треба, то већ знам, —
Гавран-вран-вран-вран-вран-вран!«

»Ходи да те загрејемо,
Да ти џубе сашијемо;
Ми смо веште, па умемо!«
»Какво џубе, хвала вам, —
Гавран-вран-вран-вран-вран-вран!«

»Да шта требаш, реци само,
Ми смо раде да ти дамо,
Да ти дамо што имамо!« —
»Гладан, гладан поваздан
Гавран-вран-вран-вран-вран-вран!«

Шта ја све имам

(По Хају)

Ево имам два ока у глави,
Њима гледам како с' небо плави,
Видим цвеће, птице, рибе чиле,
Видим моје родитеље миле.
Очи моје, Богу хвалу дајте,
Очи моје, весело гледајте!

Ево имам ува два,
Послушна су обадва.
Њима слушам кад нам вели нана:
Децо моја, будите ваљана!
И кад ба́ба зове да се ради:
Ко год ради, не боји се глади.

Имам уста да говорим њима
Оцу, мајци, пријатељ'ма свима;
Што год мислим, казат могу,
Што год не знам, питат могу,
Могу певат, смејати се могу,
Ох, па могу молити се Богу!

Имам срце малено у груд'ма
Весело је међу добрим људма,
Љуби све што ј' добро, љуби силно, живо, —
Ал' откуд ми срце, ко ми га даривô?
Бог ми га је дао, та зар не знам, гле,
Бог ми дао срце, Бог ми дао све!

Тихи позив
(По немачком)

Љубичице усред горе,
Сакривена, неузбрана,
Рад кога ти ј' мирис диван
И лепота негледана?

Босиоче на врх брда,
Злаћен зраком прве зоре,
Где не има живе душе, —
Коме мириш тамо горе?

Шевин поју прије сунца,
Док још сваки живи спава,
Коме причаш бај зорице
Што ти душу очарава?

А у долу звона звоне,
Висом поје птице мале:
Ништ' не значе, него само
Скромно, смерно Бога хвале.

Твоја рођена црквица

(По немачком)

Кад звоно с куле јечи,
Ти хиташ Божјем храму,
Да душа боле лечи,
Молитвом стресе таму,

А кад не звони звоно,
Већ мамак грешне сласти,
Да не би у грех тон'о,
Где ћеш се онда спасти?

Да не би сметен клекô
Пред грехом, слаби сине,

Тек звоно друго неко
Забруји из дубине.

А то су гласи свети
Из храма твојих груди,
Да с душа Бога сети,
Да земник не заблуди.

Јер сваки човек има
У себи храм спасења,
И он то радо прима
Док трају искушења.

Две сестре

(С немачког)

Гледај сејо, гледај само,
Како ј' небо мутно, тамно.
Ја не волим кад је тако,
— Растужи ме, уплаши ме, —
Сад не могу анђелчићи
Са висине видети ме

Нек се небо мути, ти буди весела,
Очи с' увек бистре у малих анђела,
Они тебе виде кроз највећу тмину,
Виде ти доброту, виде ти врлину.
Али да се нешто — ох, Боже сахрани!
У грудима твојим вера утамани,

Да се нада строши, да се љубав слёди,
— Тад те не би нашли анђелски погледи.

Чујете ли, — видите ли

(С мађарског)

Бог се на злу децу љути,
Пак се небу лице мути;
Из облака киша лева,
Страшно грми, муња сева,
Свака с' душа сневесели —
Грешна децо, чујете ли?

Ал' и добре деце има,
Обрадује с' Господ њима,
Разведри се небу лице
Рад доброте те дечице,
Па нас крепи, па нас теши, —
Са неба се дуга смеши,
Цвет милости Божје веље, —
Добра децо, видите л' је?

Ратарева молитва

(По мађарском)

Узорана, посејана њива,
Ратар моли Бога милостива
Да обасја муку му и наде,

Да му њиви што јој треба даде,
Што ће разбит невоље опаке:
  Злаћане класе под злаћане зраке.

Човек ради, мучи се и зноји,
Ал' благослов више њега стоји;
Без њег' нема плода истинскога,
Зато моли Бога великога
Да му даде свог очинства знаке:
  Злаћане класе, под злаћане зраке.

Шта нам вајде сви земаљски труди
Ако небо на њих не заруди!
Све би муке пропале без штеда, —
Зато ратар у небо погледа:
»Дај нам, Боже, свог очинства знаке,
  Злаћане класе под злаћане зраке!«

Чујте, децо, молите се и ви,
И ваша је душа слична њиви;
Добро семе примате од реда, —
Али сунцем Господ заповеда;
Одозго се благослови лију, —
Мол'те Бога из чистих прсију,
Да вам даде свог очинства знаке:
  Злаћане класе под злаћане зраке.

Шеве

(Роберт Хамерлинг)

Куд одоше у вис шеве,
  Зар не воле њиву своју?

Отишле су прислушкиват
Шта анђели горе поју.

Ево шева, враћају се,
Већ их чујем, милина је,
Ох, дивна је њина песма,
Јест, заиста, анђелска је.

Киша*

Кишо, мати
Благодати!
Падај, падај,
Прах утоли,
Дај живота
Гори, доли.

Кишо, мати
Благодати!
Покваси ми
Цвеће мило,
Не би л' јоште
Лепше било.

Кишо, мати
Благодати!
И поток те
Чека вити,
Па ће боље
Жуборити!

Пчелица

(По Хају)

Лети пчела малена
Око цвећа шарена;
Нити стаје нити седа
Док не скупи доста меда.

Ко јој рече, Боже мој,
Да остави мили рој?
Ко је учи где ће стати,
Где ће меда насисати?

Бог је учи, зато зна
Где је башта шарена,
У ком цвету има сласти,
Где ће проћи, где ће пасти.

Ветар

(По немачком)

Ја сам ветар, дижем прах,
Зар вас није, децо, страх?!
Сад сам дете кô и ви,
Па ћарлијам које гди;
Сад сам вихор, момче холо,
Играм коло наоколо;
Сад вам цичим као гуја,
Сад сам ветрић, сад олуја,

Затворите прозор, врата
Да вас ветар не замлата;
Ја сам ветар, дижем прах,
Зар вас није, децо, страх!

Милан и његов цвет*

Добио сам стручак цвета —
Шта да урадим?
Ја се сетих, биће добро
Да га пресадим.

Брижно сам га посадио,
Брижно залио;
Ход'те, птице, реците ми
Да л' сам фалио?

Сини, сунце, ограни га
Да се покрене!
Падај, кишо, заливај га
Да не увене!

Дуго ј' било струк гледати,
Пупољ чекати;
Све га питах: »Мили струче,
Кад ћеш цветати?«

Сунце га је огревало
Да га развије,

А облак је долазио
Да га залије.

Па сад цвета, мири, трепти,
Дичи с', младује, —
У сунашце јарко гледа
Па му с' радује.

Ход'те, шарни лептирићи,
Да видите цвет,
Љубните га, шапните му
Како ј' диван, леп!

Рода*

Ево нам рода долеће,
Носи нам славно пролеће;
Пролеће, дете малено
Дели нам цвеће шарено,

Веселе птице благују,
Сви се на свету радују;
Благујте, птице, благујте!
Радујте с', децо, радујте!

Шума

(Ернст Ортлеп)

За знам једно лепо село,
У њему је све весело.

Има кућа старих, нови',
Зелене се сви кровови.
По стазама цвеће свуда,
Стаза уска па кривуда.
Озго, оздо, цела страна
Зеленилом патосана.

Ту стануjу душе силне,
Поjућ' песме преумилне.
Све скакућу, све се шале,
Певаjући Творца славе.
Знаш ли ко су те душице?
То су, то су хитре птице.
Хитри ловци туда лове,
То се село шума зове.

Нашô сам

(Гете)

Нашô сам у хладу
Диван цветак мали;
Ту га нису вид'ли
Нису узабрали.

Укинут га хтедох,
Цветак рече ти'о:
»Зар ћеш да ми узмеш
Живот тако мио?«

Ја се смиловао
   Његовим сузама,
Цвет сам ископао
   С кореном, с жилама.

У мојој баштици
   Нико му не смета;
Ту пресађен цветак
   Сад још лепше цвета.

Лаку ноћ

(По немачком)

Сунце седа, ветар дрема, тама пада,
А тишина молитвена морјем влâда.
Ситне вале задњи зраци сунца злате
Кô поздрави из даљине непознате.
И галеби хрле гнезду још за вида —
Гнезда су им у пукоту стена, хрида.
Тихо плови бродић мали по пучини
И нада се ведрој ноћи, месечини.
И бродари сећају се дома свога
И у њему рода свога миленога.
Сад ће у сну слатке песме да забрује,
Јер се бродић завичају приближује.
Лаку нојцу вама, нама! Мир у груд'ма!
Лаку нојцу трудном свету, добрим људма!
Лаку нојцу где год нема злобе худе,
И на мору и на копну — и свудсвуде!

Пчела и цвет*

(Гете)

Развио се пехар
Мирисава цвета,
А ка њему пчела
Весела долета.
Ту је слатки прашак
Брала задуго: —
Та канда су и створени
Једно за друго.

Вечерња песма

(По немачком)

Село је јарко сунце,
  Гасиш се, бели дане, —
Ал' ено пун се месец
  Родио с друге стране.

И звездама је време,
  Јављају лица своја:
Ала су миле звезде, —
  Ох, чија ли је која!?

Тишина рајска пада
  На радост и на боле,
Ућутале су птице, —
  Ваљда се Богу моле.

Раднике трудне већем
Облећу благи сни;
И сви ће скоро заспат, —
Ал' Бог на небу бди.

У шуми

(По немачком)

По зеленој шуми шећем,
Тихо шушти брсно грање,
Још је лепше чилих птица
Гласно цвркутање.

По зелене шуме храму
Шећем тамо, шећем амо,
Дивно цвеће мирисаво
Нуди ми се само.

У зелене шуме храму,
Ту и поток нешто поје, —
Као да се из сна неког
Буди срце моје.

Што сам давно изгубио,
Ево опет сад заблиста
Она блага, рајска срећа
Невина детињства.

Шеве
(По Уланду)

Гледам шеве чиле, миле
  Како су се разлетиле;
Пролеће им тако годи,
  Веселе су у слободи.

Једна лети преко њива,
  Ту ужива,
Друга тражи хладак грања
  Рад слађег певања.

Ено трећу видим лаку
  У облаку;
У висини пева Богу
  Па и људма —
А једна се распевала
  У мојима груд'ма.

На селу
(По немачком)

Црква тако бела, —
  Деца шором скачу, —
Јагањчићи блеје, —
  Квочке кокодачу.

На трштаном крову
  Голубови седе, —

Под зеленом зовом
  Стара бака преде.

Једна мома пева
  — У песми ужива —
А друга је чује
  Па јој се одзива.

Детелина мири
  Скоро покошена, —
Ено онде иду
  Пуна кола сена.

На врх сена горе
  Подвикује Таса,
Сестра му се поред њега
  Смеје из свег гласа.

Ја их гледам, слушам,
  — То ми радост нова —
Па морам да рекнем:
  Ох, срећних створова!

Њих варошки јади
  Затрунили нису;
Мора да је дивно
  На том сенском вису.

Да сам нешто владар,
  То бих избрô место,
Пуна кола сена
  Био би ми престо.

Леп цвет

(По Гетеу)

Красно ли се зором рано
 По ливади росној шеће;
Зелени се мека трава,
 А кити је шарно цвеће.

Хтедох узбрат један цветак,
 Лепши и од најлепшега,
Пружио сам већем руку, —
 Ал' шта спазих око њега!

Облећу га лептирићи,
 Златне пчеле и мушице;
Чујем зујке, ситне звуке,
 Сливају се у песмице.

А цветак је можда спавô,
 Можда ј' нешто лепо сневô,
Видим само како с' љушка,
 Пригиње се десно, лево.

Не могох га узабрати,
 Увен'о би данас јоште,
Само рекох: »Збогом цвете!«
 И гледах га од милоште.

А лептирци и пчелице
 — Радост их је разиграла —

Чисто чујем како веле:
»Тако, тако, баш ти хвала!«

Смиловање*

Подај птици мрву хлеба,
Подај Бога ради,
Да не свисне на тој зими
Од муке, од глади.

Знаш ли, сине, шта је патња?
Та не знаш зацело,
Ви'ш, ти имаш топлу собу
И топло одело.

Имаш јести изобиља,
Имаш хлеба, млека,
Не знаш шта је голотиња,
Шта је нужда прека.

А птичица сиротица,
Хеј, то није шала!
На тој цичи, на тој зими,
Сва је малаксала.

Како дршће, како тужно
У собу ти вири,

Као да те лепо моли,
Крила купи, шири.

Кô да вели: »Помози ми,
И смилуј се на ме,
Ја не иштем много хлеба,
Дај ми мрве саме.

А кад сине премалеће,
Та милина млака,
Певаћу ти благодарно
Од јутра до мрака.

Тад ће земља да покаже
Веселије лице, —
Ја ћу требит црве, бубе,
Из твоје баштице.

Родиће ти вишња, трешња,
Кад очистим гране,
Ала ће се благовати,
Мој мили брајане!«

Слушај, синко, како моли
Та гладна просиља,
Заложи је мрвом хлеба
Од твог изобиља.

Срце дечје*

Какво треба овог света
Да је срце у детета?
Као љиљан нек је чисто,
Као роса нек је бистро,
Кô љубица нек је смерно,
Кô зрцало нек је верно.

Нек је свеже као врело,
Нек је чило и весело,
Кô птица на грани,
Као да се кани,
Сваког часа у рај с' дићи,
Здружити се с анђелчићи.

Птица у кавезу*

На прозору кавез стоји,
У кавезу птица мала,
А тужна је, врло тужна,
Тек што није заплакала.
Па је пита хранитељка
Кад грумечак њојзи даде:
»Шта је теби, птицо моја?
Изјадај ми своје јаде!
Та сад имаш лепу кућу,

Ја ти дајем лепо хране,
Сад би могла певат песме,
Да се ори на све стране.«
Из кавеза птица вели
Гледећ' тамо у даљине:
»Имам свега — тешко мени!
И људи ми добро чине —
И сувише имам свега
Што немају друге птице,
Ал' највећег добра немам,
Немам своје слободице!«

Зецови у очајању

(С латинског)

Давно је то било, — ко би време знао,
Кад је зецовима живот додијао,
»Јадан је то живот!« — повикаше зеке,
Све стрепиш и трнеш од невоље неке,
Никад немаш мира, ни дању ни ноћи,
Не знаш кад ће ловац с хртовима доћи!«
Сви пођоше, дакле, због вечите страве,
Да у воду скоче па да се удаве.

Кад је дошла руља, духа тако слаба,
До језера, — ту је било много жаба.
А малене жабе кад спазише зеке,
У највећем страху повикаше: »Креке!«

Поскакаше, јадне, стрмоглавим скоком
Да се спасу у свом језеру дубоком.

Један зече рече: »Пријатељи моји,
Гле, зар има кога ко се и нас боји!
Е, хвала ти, Боже!
Хајд'мо, браћо, натраг, још се живет може!«

*

Кад терети тешки хоће да те сморе,
Ти погледај друге још слабије створе,
Па ћеш таки бити срчаније воље,
И трпећеш лакше док не буде боље.

Лаж*

Истина је, синко,
Цвет мирисан, мио;
Лаж из пакла ниче,
Враг је посадио.

Иза једне лажи
Иде друга, трећа,
Најпре мала, после
Све већа и већа.

Чим ти лажна реч'ца
Из уста излети,
Први јој је посô,
Да ти се освети.

Ко је данас склизн'о,
Сутра може пасти,
Ко је данас слагô,
Сутра може красти.

Лажна реч се тешко
У висину диже,
Истина је вија
И брзо је стиже

Ко истину вређа
Лако пређе меру,
И лажов ће лако
Погазити веру.

Од зачетка свога
Лаж проклетство има,
Нит' је срећан ко је даје
Нити ко је прима.

У лажљивих усти',
И истина пати;
А и ко би могô
Лажи веровати.

Може каткад лажов
И до нечег доћи,
Ал' било кад било,
Рђаво ће проћи.

Голуб

(По Вилхару)

Протеглио своја крила
  Голуб невин, голуб млад,
Наједаред јастреб слете,
  Зададе му горак јад.

Оде голуб старом орлу,
  Да се тужи шта му би,
А орô га и не слуша,
  Нит' јастреба укори.

Заплака се голуб млади
  На ту правду, на тај ред.
(Голуб није знао да је
  Јастреб орлу братучед.)

Унутрашњи глас

(По Гете-у)

Против худој сили
  Искушења злог
Чујмо, друзи мили,
  Глас разума свог.

Њиме, ма где били,
  Помиње нас Бог:
»Тог се лати!« — или:
  »Окани се тог!«

Пази шта чиниш

(Од К. Вирцбаха)

Нежном руком дотичи се цвета
  Ком се боја под росом прелива,
За час тили од наглости твоје
  Спашће с њега прашнаста кадива;
Сатро си му красоту с недара,
  А што оста, то је жалост река...
Ох, ласно је починити квара,
  Ал' је тешко после наћи лека.

Дивна крила видиш у лептира
  Који лети по зеленом лугу,
Гледајући очи ти се сладе
  Кô да видиш у близини дугу.
Зграбиш ли га, нестаће му шара,
  Прекин'о си млађана му века...
Ох, ласно је починити квара,
  Ал' је тешко после наћи лека.

Славуј поје у брсноме жбуну,
  Ти га слушаш, у песми уживаш;
Штуј му срећу и слободу драгу,
  Занемеће ако га повијаш.
Савест ће те љуто да покара,
  Навукô си клетву на себека...
Ох, ласно је починити квара,
  Ал' је тешко после наћи лека.

Неодважни јелен

(По немачком)

На пољани јелен кô да с' нечег боји
Пред широким јарком неодважан стоји.
»Мука је то« вели, »гледат тамо преко
Ону дивну траву, — е, баш јој се чудим;
Красна је то паша, — није ни далеко —
Ал' проклети јарак! — да л' да се усудим!?
Широк ми се чини бар седам аршина,
А то није шала, грдна ј' то ширина,
За оваки скок сам канда кратких ногу;
А прегазит јарак? По глибу не могу.
Прескочићу, хоћу, — бићу јунак прави,« —
Захука се, — ал' се опет заустави.

»Но можда је јарак тамо горе ужи...«
Па, да боље види, врат налево пружи.
Али наједаред, — шта ј' ово, доврага!
Зачу лавеж псећи за собом острага;
Пас ловачки трчи, а за њим хајкачи!
Сад се нема куда, зажмури па скачи!
И прикупи јелен сву, што ј' имô, снагу,
И прескочи јарак, и утече врагу.
А на другој страни рече: »Хвала Богу!
Ни мислио нисам да прескочит могу.«

Ето тако, вид'те, и с човеком бива;
Више пута снагу своју не познаје, —
Ал' кад га повија каква мука жива,

Кад опасност страшну види колика је,
Кад се тиче главе, кад се тиче коже,
    Тад види шта може.

Четири прста

(По немачком)

Подигла се четир' прста,
Па би некуд путовали;
Једно ј' Кажип, друго Веља,
Треће Домал, за њим Мали.
Палац рече: »Како смете
Ви без мене у свет поћи?
Снаћи ће вас многи јади,
Пропашћете без помоћи.«
Кажип вели: »Ни бриге вас,
За ћу путе да вам кажем.«
Веља вели: »Највећи сам,
Слушаћете што налажем«
Домал вели: »Имам бурму,
За невољу ето блага.«
Мали вели: »Најмањи сам,
Надмудрићу сваког врага.«

Путоваше па стигоше
Некој реци, — ето јада,
Нигде моста, нигде чамца,
Па како ће прећи сада?

Тада Веља рече браћи:
»Шта би друго радит знали,
Ево дрва има доста,
Да градимо чамац мали!«
Послушала вредна браћа
Заповедник што им каже,
Ал' су четир' прста слаба
Кад им палац не помаже.
Шушкајући, прљкајући,
Затекла их већ и зора;
Осврћу се тамо, амо,
Па нађоше један ора'.
»Хвала Богу! Хвала Богу!«
Томе су се веселили;
Но било је много муке,
Док су орах преломили.
Испразнише пола љуске
И видеше — није лоше,
Сада могу преко реке,
Ето чамац имадоше.
Поскочише у тај чамац,
Па да видиш красна воза!
Веслали су неуморно
Витим струком од рогоза.
А кад срећно реку прешли,
Без великих неприлика,
Нађоше се четир' брата
Насред неког уљаника.
Кажип кликну: »Ево меда,
Сад ће бити благовања!«

Ал' му браћи није било
До велика радовања.
Домал шапну: »Овде може
Ласно бити и хајдука,
Па ако ми прстен отму, —
И горих ће бити мука!«
И Мали се забринуо,
Мучило га нешто љуто,
Необична нека слутња, —
А Веља је само ћутô.

Ујединаред, изненада,
Из шумице неке густе
Скочи медвед, грдан медвед,
Па им викну: »Дакле — ту сте!«
И већ зину да прогута
Сва четири јадна брата,
Ал' се Мали нечем сети,
Да извуче све из блата.
Проговори: »Драги медо,
Притрпи се, немој о'ма'
Ми имамо јоште једног
Доброг брата, он је дома;
Пусти само да отрчим,
Па да и он дође амо
Да заједно погинемо, —
Зашто да се растављамо!«
Медвед рече: »Е па иди,
Пустићу те драге воље,«

А у себи срачунава:
»Што их више, с отим боље«

Отрчао братац Мали,
Нађе Палца пак му јави
Где су браћа, шта их чека,
Сад нека их он избави.
Палац поче приговарат:
»Нимало ми није жао,
Лудо от'шли, лудо прошли,« —
Ал' се ипак смиловао.
»Помози ми«, рече Малом
»Подигнути ту кијачу,
Па хајдемо да медведу.
Умесимо њом погачу.«

И стигоше за времена,
И браћа су у ред стала.
И њихова кршна снага
Медведа је сар'вала.

И сви прсти од тог доба
Клањају се Палцу брату:
С њим су јаки, а без њега
Зло се пише целом јату.

Пријатељу

(По Ј. Кернеру)

Ти се тужиш што те каткад
Снађе туга, јад потреса;

Немаш право, немаш право,
  Гледни горе на небеса!

Кол'ко дана у години
  Небо чисто, ведро бива?
Ретко бива сасвим светло,
  А често га облак скрива.

Па кад оно небо горе
  Мора тол'ко суза лити.
Теши с', брате, што не можеш
  Ни ти увек весô бити.

Три јабуке

(По немачком)

На дрвету, танкој грани
Три јабуке беху дивне,
Руменкасте, као златне,
Младе воћке први плод.

Гледало их младо ђаче
Што је воћку посадило,
Гледало их јесу л' зреле,
Гледало их сваки дан.

Данас рече: »Хвала Богу,
Дочекô сам, сад су зреле!
Сутра ћу их узабрати«
— Јабуке су чуле то.

А кад ђаче даље оде,
Јабуке су говориле,
Шта би која најволела,
Коме да их судба да̂.

Једна рече: »Моја ј' жеља,
Да на Божић будем срећна,
Да на красну јелку доспем.
Да божићни будем дар.«

Друга рече: »Ја бих да ме
Болеснику коме даду, —
Ох, ала бих срећна била,
Да му будем радост, лек.«

Трећа рече: »Ох, кад би ме
Дали гладном сирочету,
То би моја срећа била,
Да утешим мучну глад.«

Јачи и слабији

(По индијанској причи)

Жутовољка нашла црвића малена:
»Сад ћу га прогутат« вели пакост њена.
»Питаш с којим правом, ох, питања проста!
С тиме што сам јача; зар то није доста?«
И за тили часак Жутовољка мала
Још мањега црва ено прогутала.

У висини лети кобац страховити:
»Ено жутовољке, — сад ће моја бити!«
Жутовољка вели: »Авети крвава,
Зашто да ме затреш, — ко ти даде права?«
А кобац је шчепô већ у канџе своје:
»Право, какво право?! Јачи сам, па то је«

Иде ловац путем, па опази коба,
Обрани га пушком, пак се смеје злоба.
А кобац га пита у мукама својим:
»Откуда ти права над животом мојим?«
»Откуда ми права?! Па ето сам јачи, —
Пословица вели да јачи кобачи.«

Пође ловац даље, али смрт га срете:
»Тебе тражим, брале, — па сад збогом, свете!?«
Пребледео ловац, жао му умрети:
»А по ком ћеш праву живот ми узети?«
А шта ли му самрт одговори на то, —
Ништа друго, само: »Па јача сам, брато!«

Слепац и кљакавац

(Басна по Гелерту)

На неком се путу нашла
Два човека, два патника,
Један слепац, тешко њему,
А други је кљакав био,

Ишао је на штакама.
Слепац моли кљакавога,
Замоли га да га води.
А кљакав му одговори:
Једва брате и сам ходим.
Ал' ја бих ти нешто рекô,
Ваљда неће бити лудо, —
Нас двојица, ми би могли
Помоћ бити један другом.
Ти не видиш бела дана,
Али су ти јака плећа;
А ја, кљакав, имам очи,
Очи као у сокола.
Здружимо се, побратиме,
Па обома биће вајде.

Ти ме узми на кркачу,
Тако спојмо своје моћи,
Ти ћеш бити моје ноге,
Ја ћу бити твоје очи.

Добра мисô, срећна мисô, —
Тако су и учинили;
Поможено беше лепо
И једноме и другоме.
Нису никад зашли с пута,
А ишли су доста брзо.
Нико им се није смејô,
Свак је рекô: паметни су.

Кô што ј' овде,
Тако ј' свугде;
Кô што ј' сада,
Тако ј' свагда.
Тако ј' било од вајкада,
Тако ј' било и остаће:
Људи корист своју снују
Кад се лепо удружују.

Гаша

(Рудолф Левенштајн)

Гашо, Гашо, тужан Гашо,
Шта ће с тобом бити,
Гаша хтеде столар бити,
Тежак му је сврдô.
После хтеде ковач бити,
Гвожђе му је тврдо.
Он је хтео тикач бити,
Кидају се конци.
И лончар је хтео бити,
Ал' му смрде лонци.
Затим хтеде кројач бити,
Ал' га игла боде.
Што год Гашан поче радит,
Све натрашке оде!

Гашо, Гашо, лени Гашо,
Шта ће с тобом бити?

Гашо, Гашо, тужан Гашо,
Шта ће с тобом бити?
Гаша хтеде пекар бити,
Вреле су му пећи,
Гаша хтеде месар бити,
Ал' је тешко сећи.
Прохте му се чизмар бити,
Ал' удара ћириш,
Још и ратар хтеде бити,
Ал' му смета ќириш;
Тад ћурчија хтеде бити,
Опет игла боде, —
Што год Гашан поче радит,
Све суноврат оде!
Гашо, Гашо, лени Гашо,
Шта ће с тобом бити?

Гашо, Гашо, тужан Гашо,
Шта ће с тобом бити?
Гаша ј' много започињô,
А ниједно не дочињô.
Е тако су лета прошла,
Гаши старост дошла.
Сад гладује и јауче,
Плаче, виче, хуче:
»О младости, лепо доба

Лудо ли ти прође,
Куку леле, тужан Гашо,
До чега ли дође!« —
Тешко сваком који не зна
Рада ни заната,
Гладовање, јадовање
Нераду је плата.

Опомена

(Валтер фон дер Фогелвајде)

Децо моја свеколика,
Почувајте свог језика,
Јер је језик на зло брз, превари се радо,
Са језика хитлена већ је многи страдô!
Са језика хитлена већ је многи страдô,
Јер је језик на зло брз, превари се радо!
Почувајте свог језика,
Децо моја свеколика!

Децо моја, добро моје,
Почувајте очи своје,
Не гледајте на оне који по злу блуде,
Очи своје уприте у ваљане људе!
Очи своје уприте у ваљане људе,
Не гледајте на оне који по злу блуде!
Почувајте очи своје,
Децо моја, добро моје!

Децо моја, добро моје,
Почувајте уши своје,
Зле су речи отровне, знајте, децо, знајте!
Ко вас на зло наводи, ви га не слушајте,
Ко вас на зло наводи, ви га не слушајте!
Зле су речи отровне, знајте, децо, знајте!
Почувајте уши своје,
Децо моја, добро моје!

Језик, уши, очи
Чудне су то моћи,
Ко им силу разуме, том су Божји дари,
Тешко оном довека ко их занемари!
Тешко оном довека ко их занемари,
Ко им силу разуме, том су Божји дари!
Чудне су то моћи
Језик, уши, очи!

Три рибице

(По немачком)

У језеру бистром, плавом,
Три рибице пливовале,
Три рибице другарице,
Брзе, лаке, чиле, мале.
Омара је у ваздуху,
Јарко сунце врело сија,
— У води је хладовина,

То рибама лепо прија.
Ипак једна риба вели:
»Хај, да ми је стећи крила,
Из овог би мокрог стана
У висину полетила!
Летела бих где је цвеће,
Где је топла радост свака,
Где су птице, где су људи, —
Хај, да су ми крила лака!«
Друга вели: »Нуто жеље! —
Друго моја, баш си луда;
А веруј ми, страдала би
С неразума, с нерасуда.
Мени да је друго нешто, —
Хај, да ми је мудра глава,
Па да видиш моје среће,
Јер је мудрост срећа права.
Мудрост би ме знала спасти
Од несреће, од пропасти,
Од тих мрежа преплетених,
Од удица сакривених;
Од сомова, наших хала,
Од штучијих страшних зјала,
Опасности не бих знала, —
Ох, ала бих живовала!«
То рибица трећа чула,
Па се мало осмехнула,
Осмехну се пак изусти:
»Махните се жеља пусти'!

Ни са крили није соко,
Ког не чува Божје око!
И уз мудрост трпи мука,
Ког не штити Божја рука!
За то ј' једна моја жеља,
И увек ће једна бити,
Да ме Божје око прати,
Да ме Божја рука штити.

Па гле чуда изненада!
Прва риба стече крила,
Па је крила раширила,
Из језера излетила.
Летела је сувим зраком,
Играла се са облаком,
Гледала је цвеће, птице,
Грејала се летимице.
Ал' на брзо, ао јаде,
Од топлоте клону, паде,
Па издахну риба луда,
С неразума, с нерасуда.
И другој се риби даде
Бистро умље, мудра глава,
Ал' с тим дође мучна страва
Какву досад не познава.
Од сваког се црва плаши,
Од сваке се глисте преза,
Чим залогај добар спази,
Ухвати је трипут језа,

Чим се талас који крене,
Она мисли сад је лове,
Промућурна глава свуде
Опасности слути нове.
Нити плива ни што једе,
Да на мрежу не натрапа
Тако траје пет-шест дана,
Док од глади не поскапа.
А рибица, она трећа,
Што немаде таштих жеља,
Она оста чила, лака,
Пуна здравља и весеља;
Безбрижна је, задовољна,
И дуго ће таква бити,
Јер је Божје око прати,
И Божија рука штити.

О имању

(Гелерт)

»Имао сам« — то није имање.
»Имао бих« — то су празне речи.
»Рад бих имат« — то је жељукање.
»Имати ћу« — то тек чудно звечи.
Али »имам« — то једино вреди;
Зато, брајко, што имаш, то штеди!

Мали морнар

(По Милеру)

Ја сам био јоште дете, премален сам био,
А већ ме је ћаћко драги на море водио,
Купасмо се најпре близу крај морских обала,
Ја научих пливат брзо као риба мала.
»Ал' и гњурат нек се уче морнареви ђаци!«
Отац рече па у море сребрн новац баци;
Ја у море стрмоглавце, на дну мора тражим,
Кад га нађем па изнесем, поносом се снажим.
Па се онда навезосмо духом поузданим, —
Ћале чува, ћале пази, ја млађан крманим.
Како треба бегат вире, како сећи вале,
Када десно, када лево, казује ми ћале.
Кад ме тако осмелио на малој гоети,
Тад на лађу која ће нас и даље понети.
Беже луке и обале, ветар дува хуком,
А ја горе са катарке мајци машем руком,
А отац ми приказује што је знати требе:
Разне ветре и олује, звездице, галебе;
Казује ми разне знаке и како с' тумачи.
Једног дана наједаред небо с' наоблачи;
Бура љуљну, заталаса непрегледно море,
Таласине допрскују чак до мене горе.
А мој ћале упро очи, па у мене гледи,
Да л' му синак од страхоте дрктће или бледи,

А ја стајах у кошару вичући отале:
»Не бојим се, ћале!«

Кад се после утишали они ветри груби,
Сиђох доле, а отац ме у чело пољуби.
П' онда сам се руковао с морнарима свима;
Сваки рече да ме радо за морнара прима.

Кућа од карата

(Замена Гелертовој сличној песми)

Нашло дете неке карте старе,
  Шта да с њима ради?
Биће зидар па ће од карата
  Дворове да гради.

Мучило се дуго и полако;
  А кад нешто створи, —
Сто се љуљну, (није добро стајô)
  — Срушише се двори.

Ох невоље, ох несреће тешке!
  Чисто би плакао.
— »Срушили се моји лепи двори, —
  Ала ми је жао!«

Али ко би таки очајавô
  Са прва удара!
Скупи дете развалине двора,
  Нове ће да ствара.

Но пре свега, — сетило се само —
Искуство му каза:
Сто утврдит да не буде опет
Новога пораза.

Па сад пази, мери и планира
Кô прави зидари;
И гле, ево опет стоје двори,
Лепши него стари.

Мили му се гледат своје дворе
— Стоји па их чува,
Обилази, заклања са стране
Откуд ветар дува.

Тако, тако, зарана се учи
Зидати полако;
А кад зидаш, темељ мећи само
На земљиште јако!

Сад је игра, — биће негда збиља;
Вежбањем се снажи, —
И учи се сваком своме граду
Стајати на стражи!

Малај и Малон

(А. Копиш)

На острву неком далекоме,
Ту живљаху два млада пастира,

Једном крсно име беше Малај,
А друг његов, он се Малон звао.
Имали су и чопор оваца,
Што им неко, кад му умрет беше,
С добром жељом у наслађе писô
Да им буде добро заједничко.
Ал' то њима није срећно било,
Обојицу то је покварило.

Испочетка, и Боже помози,
Своје благо чуваху братински,
Али брзо заврже се кавга
Међ' Малајем и међу Малоном.
Један вели: Ту је паша лепа,
Други вели: Онамо је лепша.
Један хоће десно, други лево;
Један тамо, а други онамо.
Један хоће да се кући крећу,
Други вели: Ја баш сада нећу.

Не попушта ни Малај ни Малон,
Обојица јогунасте ћуди,
Па сад шта ће, већ да се поделе.
Пребројаше и поделише се,
Ал' им једна још преоста овца, —
Једна овца а два задругара!
То им теке нове јаде ствара.
Малон рече: Да је закољемо,
Тако ћемо лакше је поделит.

Малај не да да се коље о'ма':
Нек нам вуну даје обадвома.

Малају је требало чарапа,
Зато шћаше да се овца стриже.
Али Малон томе се противи,
Није, вели, време за стрижење.
Па сад наста опет ново трење.

Добро, ја ћу стрићи своју страну,
А ти своју када буде време.
Нећеш! Хоћу! И кад Малон оде,
Малај узе овчицу у крило
И острижe што ј' његово било.

Скоро затим неки вихор духну,
Баш ту овцу дочепа и свали,
Овца паде преко кршне стене
У дубину, у гудуру неку.
Другог јутра нашла им се жртва,
Али, јао, већ је била мртва.

Малон кара Малаја другара:
Ти си ову штету нам нанео!
Остригô си, па ј' овца озебла.
Малај псује: Твоја је кривица,
Што је овцу вихор захватио;
Да си и ти стригô своју страну,
Не би вихор имô тол'ко маха.

Свађаху се од јутра до мрака,
Два другара, — обадва једнака.

Ја то теби опростити нећу!
Ни ја теби не мислим да праштам!
Обојица дигоше се суду;
Поведоше и ко ће их бранит.
Саслуша их па рече суђаја:
»О да лепа, да чудна случаја!«

Парница је работа опасна,
Кад се почне, не знаш јој завршка.
А ова је дуготрајна била.
Свршила се, — ал' kô нека хала,
Све је њине овце прогутала.

Црна тачка

(По мађарском)

Сеша па́та, шаропера,
Живела је близ' језера;
То јој беше мило место,
Купала се у њем' често.
Ту је било и жабица,
— А патка је изелица;
Жаба, црвић, мала змија
Све поруча, све јој прија.
Шетајући и сад тако

Главу диже горе лако,
И гле, горе у облачку,
Спази неку црну тачку,
Та се тачка и не миче,
Патка вели: »Шта ме с' тиче!
Ено жабе, аха, ту је,
Зграбићу је, појешћу је.«
Па што рече, то уради.
Жабица јој тако слади.
Најела се, па јој доста, —
И за сутра још јој оста.
Сад се шета, па у ходу
С мокрих крила тресе воду,
Па газећи тако траву
Опет горе диже главу.
Црна тачка још је тамо,
На висини,
Само, само
Сад се много већа чини.

»Нека расте! Шта ми смета!«
Вели патка па се шета.

Тачка расте; канда с' спушта,
Гле, а сад је птица сушта!
Сад не лети тако споро,
Лети брзо, јер је орô.
Наша патка још се шуња,
Али орô као муња,

Залете се на њу брго,
Већ је шчепô и растргô.
На врх стене с њоме сео,
Па је зачас и појео.

*

Видите ли кроз ту причу
Наук неки у провезу?
»Ј у н а ч и н о, ј у н а ч и ћ у,
У в е к б у д и н а о п р е з у!
И з н а ј м а њ е п е г е ц р н е
М о ж е п р о п а с т д а н а г р н е.«

Црна тачка

(Други превод)

Била једном једна патка
Ћуди дрске, ума лака —
Не знам је ли свака така.
Она ј' знала у близини
Да језерце има мало,
А са многих жаба у њем'
Жабљаком се називало.
Наша ј' патка на то место
У лов ишла врло често
Да засити своју глад, —
Патке једу сваки гад.
Пријале јој жабе јако —

Јесте гадно, ал' је тако.
Једном туна очи диже
Понавише,
Па опази у висини,
Тако јој се барем чини,
Неку тачку малу, црну,
Налик неком малом зрну.
Ко ће на то још да пази,
Скочи опет па загази.
Њој требају добре пљачке,
А шта је се тичу тачке!
Мало после опет зирну
Тек случајно у висину:
Црна тачка (не зна шта је)
Сад већ као већа да је,
Кô да слази ниже
И прилази ближе.
Али патка не премишља
О том даље,
Она само тражи добре
Залогаје,
Тешко њојзи, — јер наскоро
Стиже до ње црна тачка:
Страшни орô,
Па је зграби, однесе је
На врх стене,
Прождера је и разбаца
Кости њене.

* * *

Памтите, опасност
Док је у даљини,
Мала нам се чини;
Ал' онда можемо
Избећи је ласно, —
А кад за врат стигне,
Тада је већ касно.

Лакоумна штука

(Од Пфефела)

Штука реком плови, ништа јој не смета,
Ал' у реци била мрежа разапета;
Ту је мрежу сплела рибарева рука,
У ту мрежу сада заплете се штука.
»Пропала сам« рече кад у мрежу паде,
Па у муци вељој врпољит се стаде;
Срећа је послужи па излазак нађе,
Из мреже изађе.
»Ко би се том надô« мишљаше у себи,
»Да ту има мреже, никад не рекла не би'!
Запамтићу како с' отсад чуват треба, —
Ал' гле тамо горе, гле залогај хлеба!«
Отисну се горе, где је мамак пливô,
С отвореним уст'ма залете се живо.
Из мреже се спасла, — ал' удица пуста
Закачи јој уста.

Прича о рибару и о рибици

(Од Пушкина)

Слободно преведено

Живео је рибар стари с женом старицом
Украј оног ширног мора, сиње пучине.
У маленој кровињари живели су ту
Тридест пуних годиница и још на то три,
Хранили се риболовом, по сиротињски.
Наврши се тридест лета и још на то три,
Спрема старац мрежу своју, опет ће у лов,
А старица ћути, преде пред кровињаром.
Баци старац мрежу своју, — ништ' не улови;
Баци мрежу по други пут, — јадан је то лов!
Нека морска травурина, то је било све.
Још једаред мрежу хити па је извуче,
А у њојзи копрца се мала рибица.
То не била проста риба свакидашњица,
Већ је била златопера и златорепа.
Рибица се стаде молит старом рибару:
»Пусти мене, добра душо, натраг у море,
А откупа, каква хоћеш, ишти, — даћу ти«.
Зачуди се деда рибар, — чудно и јесте:
Ухватити златну рибу која говори!
Он се дуго не премишља, већ је испусти:
»Иди, рибо, с милим Богом, иди у море!
У мору је теби живот, копно ти је смрт.
Иди, пливај, праћакај се чила, весела,
Ја те пуштам, радо пуштам и без откупа!«

Кад је деда дошô дома својој старици,
Све јој редом приповеди што се догоди.
А старици, кад је чула, било неправо:
»Ала, ала, мој човече, стара небриго,
Тај ти посô, што уради, није ваљао.
Златна риба нудила ти сваког откупа, —
Зашт', неборе, не заиска ново корито?
Ово старо, знаш, да нам се јуче распукло.«

Стари деда куд ће, шта ће, морô с' вратити,
Оде к мору, а море се тихо гибало;
Он дозивље шапућући златну рибицу,
Она му се одазива: »Ево, ево ме,
Реци, деда, ако желиш штогод од мене.«
Старац риби поклони се: »Рибо госпођо,
Не даде ми бака мира, прости досаду!
Ето видиш, њојзи треба ново корито, —
Оно старо јуче нам се уздуж распукло.«
А риба му одговара »Није т' ни бриге!
Иди кући, корито је баби дошло већ.«

Вратио се деда кући, и гле, Бога ми,
Испред куће, кровињаре, ново корито.
А бабушка, радује л' се? — А баш нимало:
»Лудо моја, да би лудо и сакалудо,
Ти би хтео са коритом да ме усрећиш!
Зашто ниси заискао лепу кућицу,
А корито сваки Циган уме направит!«
Стари с' деда почешкује иза увета,

Упути се опет мору, невоља му је,
А море се таласало, — ветрић ћарлија.
»Где си, рибо?« — »Па ево ме!« — »Само
кад си ту!
Морô сам ти опет доћи, ал' не замери;
Моја баба, наспело јој, хтела б' кућицу,
Нашу малу кровињару већ је омрзла.«
»Е па лепо, е па лепо!« риба говори,
»Иди само натраг својој баба-Анушки,
Нек јој кућа буде срећна и берићетна.«
Кад се деда Софроније баби вратио,
Морао се прекрстити, — чудно и јесте:
Где је била кровињара стара њихова
Ту сад нађе лепу кућу, лепшу не треба;
Нит' је мала ни велика, ал' за живот рај —
Стара бака изгледа га већ на прозору:
(И оваки и онаки) »Шта сад учини!
Не треба ми така кућа, кућа сељанска,
Нит' ја хоћу да останем довек сељанка;
За мене је да постанем вел'ка госпођа,
Па да живим у палати, права бољарка.«

Покуњи се стари рибар, опет мору хајд',
А по мору гибали се дебљи таласи.
Зове рибу: риба дође; старац говори:
»Ево мене, по невољи, опет ка теби:
Послала ме моја стара баба Анушка,
Она неће да остане више сељанка;
За њу ј', вели, да постане вел'ка госпођа,

Па да живи у палати, права бољарка.«
Златна риба нашег старца не укорава,
Већ срдачно отпушта га: »Иди, биће све!«
Чудећи се поврати се старац старици;
Налази је у палати, трему стубовном,
На њојзи је светло рухо, рухо бољарско
Са первазом скупоценим, крзном собољским.
На њојзи је бисер, злато, драго камење,
Пред њом клече и уздишу многи робови,
А она их грди, псује, па и чупа их.
Старац гледи издалека па се поклони:
»Помози вам Бог небески, госпо бољарко!
Сад се ваљда жеље ваше већ умириле.« —
Али жена, ал' бољарка кâ да не чује:
Она посла својег мужа у коњушнице, —
Посô ће му отсад бити коње тимарит.

Тако прође пет-шест дана, жена зове га,
Па га опет шаље риби (дуготрпљивој)
Да јој каже нову жељу њеног господства.
Оде старац сињем мору, мору дебелом,
Над морем се натурила магла, облаци,
Ал' још море није бурно, само спрема се.
Помолила риба главу и пре позива:
»Где си, старче? Реци шта је, да с' не дангуби.«
Старац вели: »Ето шта је, — мука, невоља:
Мојој баби није доста славе бољарске,

Она б' хтела царску круну, — ето, то ти је.«
Не чуди се риба томе, мирно говори:
»Хоће круну? — Нек' јој буде! Биће царица.
А ти иди, па је види како царује.«

Оде старац. Нађе бабу. Баба царица.
Она седи за трпезом, — пир, благовање,
А велмуже и бољари стоје око ње
Па јој точе старо вино, оно заморско.
Усуди се старац рећи својој Анушки:
»Клањам ти се, светла круно, наша царице:
Сад си једном и ти срећна, сад већ имаш све!«
Ал' царица продера се: »Гле угурсуза!
И он смеде амо доћи. Таки напоље!«
А господа поскочила на царичин миг,
Гурају га, турају га рукам', ногама.
Кад изиде, на пољу га народ дочека,
Смеју му се, ругају му с': Тако т' и треба!

Прошло опет пет-шест дана (сад ће бити крај),
Посла опет баб' Анушка, то јест царица,
Посла гарду да доведу деду рибара.
»Још једаред мораш ићи златној рибици
(Ако нећеш, одмах ћу ти главу посећи).
Ја сад хоћу, заповедам, тако мора бит:
Златна риба нека дође амо у мој двор,
Нека дође да ми служи, да ми робује,
Чим зажелим штогод, да ми створи, донесе.«

А старцу је мила глава, — мора послушат!
Оде опет мору сињем, мору дебелом.
Море бурно као да му гнев ускипео,
А кроз маглу, кроз облаке муње севају.
»Рибо, рибо, златна рибо, оди, молим те!«
Риба му се одазивље: »Ево, ево ме.«
»Рибо, рибо, златна рибо, сад је истом зло.
Рибо, рибо, добра рибо, страх ме је и стид.
Ти начини моју жену тја и царицом,
Ал' и тим се њене жеље не зајазише.
Сад би хтела да ти сама дођеш у њен двор,
Ти да дођеш да јој служиш, да јој робујеш;
Чим зажели штогод, да јој створиш,
донесеш!«

На то риба не одврати баш ни речице,
Само шину, само пљесну репом по води,
Па се загњури. — — —

Ту је старац дуго стајô, дуго чекао,
Чекô рибу, риба му се више не јави.
»Е па шта ћу? Доста ј' било«, мисли у себи, —

Поврати се деда рибар својој старици.
Ту сад очи разрогачи: све је кâ и пре.
Малена им кровињара лежи крај мора,
На прагу је баб' Анушка тужна, невољна;
На руку је наслонила лице плачевно,
Уз њу стоји распукнуто старо корито.

Крмача и прасци

(По Хају)

Крмача, прасећа мати,
Поче прасце световати:
»Да ми нисте којекаки,
Већ уљудан да је сваки;

»Увек брзи, никад лени,
Увек чисти, умивени;
Ако брљу опазите,
Ви је лепо обиђите.

»Чистоћа је сваком мила.«
То ј' крмача говорила, —
Па с' у неку брљу пружи
Да се мало прокаљужи.

А и прасци сви за њоме,
У блату се прасад пере, —
Неће они ни за длаку
Да су бољи од матере.

Стена вечности

(По немачком)

Там' далеко, преко мора,
Има много чудних гора,
Има једна грдна стена,
Тврда стена од камена.

Дуга ј' ова стена сива
Триста и три дужи њива,
А тол'ко је и широка,
Толико је и висока.

Сваких триста и три лета
Мало птиче на њу слета,
Слети да је трипут кљуне,
— Три се мрве тад окруне,

Па кад тако, по времену,
Птиче сруши целу стену, —
Тад је мин'о, Боже прости!
Један тренут од вечности.

Хидер

(Од Рикерта)

До вароши дошао сам неке
— Овако нам Хидер приповеда —
И у врту, где су воће брали,
Нађох старца кукуљава, седа.
Ја запитах старца украј жбуна:
»Је л' одавно ова варош туна?«
Та је варош — одговори дека,
Одвајкада и од памтивека.

Опет, после пет стотина лета,
Ја овуд прошета'.

Од вароши, негда тако лепе,
Баш ни трага није било сада;
Ту је чобан у фрулицу свирô,
Ту је била зелена ливада.
»Где је варош што је овде била?«
Ја запитах. »Кад се изгубила?«
»Каква варош!« — чобан насмеја се,
»Откако смо, ту нам стадо пасе.«

И опет, после пет стотина лета,
Ја овуд прошета'.

Сад ливаде није више било —
Али дивне ево слике нове!
Сиње море, пучина бескрајна, —
Ту су броди, ту се рибе лове.
Ја запитах на обали људе:
»Откада је ово море туде?«
Згледнуше се: »Шта овај бенета?
Ту је море откако је света.«

И опет, после пет стотина лета,
Ја овуд прошета'.

Тражим море — али мора нема,
Сад је шума дебелога хлада.
Ту наиђох стара пустињака,
Бела му је до колена брада,
»Ова шума стоји л' овде давно?«

А старац је само главом ман'о,
Одговор сам са чела му читô:
Ко би вечност за почетак питô!

И опет, после пет стотина лета,
Ја овуд прошета'.

Сад је опет варош овде била.
Пуна света и живота пуна.
Питах: »Где је шума, стадо, море?
Откада је ова варош туна?«
А светина у заносу бунца:
Ова ј' варош откако је сунца!
Гледај куле, гледај наше дворе, —
То ће трајат док је неба горе!

Па добро! После пет стотине лета
Доћи ћу опета.

Сунце и ветар

(Од Е. Лауша)

Хвалио се ветар свуда,
Уздизô се преко свега,
И сунцу је пркосио,
Да је јачи и од њега.

»Ниси јачи« — сунце рече;
»Хвалџија си, ветре, само!«

»Ја ти рекох да сам јачи!« —
»Е па хајд' да покушамо!«

»Виш путника оног доле
Где корача поред Саве,
Да видимо ко ће прије
Шубару му скинут с главе!«

Поче ветар дуват, — али
Што он већма дува, брије,
Путник већма капу чува,
И на уши навлачи је.

Затим поче сунце сјати,
Кад је ветар већ умин'о,
Сунце сјало љупко, мило,
А путник је капу скин'о.

Слон

(Џон Ј. Сакс)

Подигло се шест другова
У Индију у далеку,
Жеља им је видет слона, —
Не вид'ли га у свом веку.
Рекао им један старац:
»Признајем вам прохтев лепи,
Ал' ви људи видет слона

Не можете, јер сте слепи.«
Јер одиста слепи беху
Сва шестор'ца — ваља знати,
Ал' одговор њихов беше:
»Ми ћемо га опипати.«
Е па добро кад је тако.
И одоше шест другова,
И стигоше у Индију
До слонова.

I

Примаче се један братац
Једном слону, и то с бока,
Опипа га п'онда рече:
»Вала ствар је то широка,
Не треба ми очни вид:
Слон изгледа као з и д.«

II

Други братац, тај је опет
Спреда стао,
Па је слону зуб дугачки
Опипао.
И он рече: »Е сад ми је
Ствар позната,
Слон изгледа као д и р е к
Мојих врата.«

III

И трећи је спреда дошô
Своме циљу,
Он је слону опипао
Само риљу.
Чим опипа, одмах рече:
»Знам сад и ја;
Слон изгледа као нека
Грдна з м и ј а.«

IV

А четврти, он је опет
Друкче стао,
Пак је слону само ногу
Опипао.
И он рече: »Хвала Богу,
Знам већ сада;
Слон изгледа, слон изгледа
Као к л а д а.

V

Дође пети па ти руку
Горе диже,
Опипô је слону уво, —
Ништа више.
Па сад му је суд изрећи
Било лако:
»Слон изгледа кô л е п е з а,
Исто тако.«

VI

А шести се примакао
Одострага,
Њему ј' опет реп тог звера
Пао шака.
Чудећи се пипô га је
Понајдуже,
П'онда рече: »Слон изгледа
Као уже.«

После су се препирали
Дуго, здраво,
Који од њих шест слепаца
Има право. —
Па сваки је имô право
Нешто малко,
Ал' целину није познô
Баш ни један,
Баш никако.

Капи воде и стена

(С пољскога)

»Шта, зар мала кап
Мене да пробуши!
Та ни силан слап,
Што с' тамо пенуши,
Наудит ми неће«
Тако стена рече.

А кап по кап пада,
Истрајно се труди,
И камен савлада,
Пробуши му груди.

Стене се јуначе, —
Ал' истрајне капи
Могу бити јаче
Него бурни слапи.

Лудост

(Из Шекспира)

Лудост је проста лудост у глави лудака,
Ал' у мудрој глави постаје опака;
Кад из ње излети, једва се познаје, —
Удешена ј' тако као мудрост да је.

Саонице, кола и коњи

(С руског)

Тужиле се саонице:
»Зима нам се свети!«
Тужила се кола:
»Тешко нам је лети!«

На то рекли коњи:
»Све то знамо и ми,
Ал' нама је тешко
И лети и зими.«

Персиска пословица

Мудар човек не превиди
У близини своју срећу,
Нит' к звездама диже руку
Да запали свећу.

Седам грчких мудраца

(С немачког)

Давно ј' било, још за старих Грка,
Три рибара опремила мреже;
Ал' их данас срећа не послужи,
Мреже увек извлачише празне.

Још једаред покушаће срећу,
Ал' баш тада један странац дође:
»Овај ловак мени обећајте,
Зато ћу вам дати сребрн новац.«

На то ловци пристадоше радо, —
Боље ишта него, можда, ништа.

А кад мрежу извукоше натраг,
У њој беше злаћана јабука.

»Чудна риба« проговори странац,
»Ал' моја је, тако је речено.«
»Није тако« викаху рибари,
»То ј' јабука, а ти с' рибу хтео«

И реч по реч, па одоше пред суд,
Ту рекоше судијама шта је;
А судије мислише се дуго,
Не могоше ништа да пресуде.

Сада парци одоше у Делфи,
Где Аполон овако им рече:
Ту јабуку морате поклонит
Највећему у Грчкој мудрацу.

Сви се сада подигоше Талу,
Но Тал неће јабуку да прими:
»Бијасу нос'те у Пријену,
Јер ја нисам тог дара достојан.«

Хајд Бијасу. Овај вели смерно:
»Није мене мислио Аполон,
Нос'те дарак мудром Периандру,
Њему ваља сви да с' поклонимо.«

Хајд' овоме. Ал' и сад узалуд,
И он дарак од себе одбија:
»Није за ме, — ја нисам достојан;
Та јабука пристаје Хилону.«

А Хилон се чисто и застиде:
»Зар ја да сам мудрац понајпрви!
Питаку вам ваљало ј' отићи, —
Његова је мудрост недомашна.«

Дигоше се ка острву Роду,
А Питак их шаље Клеобулу,
А Клеобул ни да чује неће,
Већ их шаље премудром Солону.

Али зар би Солон био Солон
Кад би признô да је мудрац први!
И он рече, као и остали,
Да за оту част није достојан.

Сад јабуку вратише у Делфи,
Ставише је у храм Аполонов;
Та јабука нек народу прича:
Да мудрости без скромности нема.

XI

Пробе пера

I

Крчмарима и крч-Марицама

(По немачком)

Знате л' зашт' је креда
Тако страшно бледа?
— О томе се ова
Скаска приповеда:

Кад је Бахус лумповао
У стара времена,
Е, онда је креда
Још била црвена.

Бахус је крчмаре
Призвô на рочиште,
Креду им је дао
И рекао: »Пиш'те

Све што жедан човек
У желудац спрати,
Ако не мож' данас,
Сутра ће да плати.

И што весô иште,
То му ваља дати,
Све то кредом пиш'те
Креда нек и плати«

Кад је креда чула
У каквој је беди,
Сва се пренерази,
Од страха побледи.

Одлете јој старо
Црвенило с лица, —
Пресели се на носеве
Древних пијаница.

II

Љубав има границе

(По немачком)

Љубав има границе
До извесне тачке,
Ако волиш птичице,
Не смеш волет мачке.

III

Очев савет сину

(Из „Fl. Bl.")

Ти се вајкаш што се нади
Твоји бришу и јалове,

Ти се тужиш што не можеш
Да оствариш своје снове.

На то с' тужиш, чедо моје, —
То је лудо и најлуђе:
За чим тежиш, то је твоје;
Што постигнеш, то је туђе.

IV

Друкчије је на небу — а друкчије на земљи

(По „Fl. Bl“)

Дигни очи к небу,
Шта ћеш тамо наћи?
Једна звезда другу
Хоће да надзрачи.

Обазри се доле
Шта ћеш овде наћи?
Једна »звезда« другу
Хоће да — помрачи.

V

Младоме песнику

(По немачком)

Млад песниче, душе меке,
Срца једра пуна жара,
Ти послушај овај савет
Једног старог практичара.

Сад је твоје дошло време,
  Сад је дивно премалеће. —
Ал' ти не ид' слушат птице,
  Ти не иди гледат цвеће!

Место да се зором шећеш
  И уживаш мајске зраке,
И да гледаш у даљину,
  И да гледаш у облаке, —

Сад с пролећа док је воља,
  Док је снага још на влади,
Сад с пролећа седи пиши,
  Неуморно пиши, ради!

Што у глави твојој свиће,
  Што у срцу твоме лупа,
Све то стави на хартију, —
  Та хартија није скупа.

Дивне снове свога нада,
  Уздисаје својих сета,
На хартију све то стави,
  Макар било сто тестета.

Пиши лирски, пиши епски,
  — Што год твојом душом лети, —
Пиши драме и новеле,
  Доћ ће време — требаће ти

Доћ ће зима, — соба хладна, —
А ти болан, блед у лицу;
Дел'ма твојим тад ћеш моћи —
Заложити фуруницу.

VI

Апотеоза камили

(По „Fl. Bl.")

Седимо у хладу ја и браца Вића,
(А то, разуме се, поред добра пића).
Куцајућ' се чашама и пушећ' цигаре
Сетисмо се далеке пустиње Сахаре.
Како ли је тамо на оној омари,
На ономе песку што га сунце жари!
Како ли је тамо где нема подрума,
Да прибегнеш вину од страшна самума!

Па ка̂ добри људи, поред добра пића,
Уздахнусмо дубоко и ја и брат Вића.
Сетисмо се жарких азијатских сила,
И ја дигох чашу у здравље камила:
»Ој камило драга, ретки Божји створе,
Ја у твоје здравље пио бих до зоре.
Ти недељу дана издржиш без пића,
Зато ти се дивимо и ја и брат Вића.

Морамо ти зато дати хвалу многу,
Јер ти што си кадра, то људи не могу.

По недељу дана живети без циврка,
По недељу дана не оквасит брка,
То је, Бог и душа, подобност голема,
И човека таквог (бар у Бачкој) нема.
И када би било игде таквог чове,
Заслужио б' да се — камилом назове.«

VII

Највештији пекар

(Из „Fl. Bl.“)

Пекар не мож' свако бити,
И ту треба дара;
Ал' од лажи нема
Вештијег пекара:
Једно зрнце истине
Само нек укечи,
Од њега ће читав сомун
Умесит, испећи.

Доктор и болесници

(По немачком)

Н. Н.

Хајде са мном, докторе,
На чашицу пивка.

Доктор

Сад не могу никако
Имам болесника.

Н. Н.

Хајде само, друштво је
Весело код Триве;
Болеснике остави
Нек мало проживе.

Епиграми једног крчмара

У стихове сложили весели ђаци
(По „Fl. Bl.")

1

Ала ми је вино јако!
Помислите те јачине:
Са изводом мога вина
Могли бисте терат млине.

2

Други су крчмари
Дозлабога скупи.
Код мене је све јефтино —
Што год Јефта купи.

3

Моји гости не туку се,
Јер ја реда знам:

Кад заслужи ко батина,
Избијем га сам.

4

На столови моји
Паприка не стоји,
И не треба, јер код мене
Папрене су цене.

5

Моје вино природно је,
Њиме ништ' не радим,
У лето га не грејем,
У зиму не хладим.

6

Што се тиче чистоће
Рећи вам је доста:
Ми чупамо пилиће
Исто кô и госта.

7

Дођи у мој подрум,
Не бој се авети,
И поп слази у мој подрум
Кад водицу свети.

8

Каква ми је црна кафа?
Дођи пак је види!
Та она се најбољег
Шувикса не стиди.

9

Код других је посна чорба, —
Цимрије ужасне!
Код мене су, брате мој,
И столице масне.

10

Банде, харфе, Цигана,
Тог код мене нема,
Али зато ипак је
Музика голема.
Пре и после ручка,
И с десна и с лева,
Мојим драгим гостима
Сваком — крче црева.

11

Ако ми је шљивовица мека,
Ти се не расрди, —
Зато су ми роспрадле
И бифтеци тврди.

12

Нађеш ли у јелу дугме —
То је твоје, знај.
А нађеш ли два дугмета,
Једно дај мени.

Епиграмске туђинке

Једнострано

Мудри нас људи уче како се књиге пишу,
Како их читати ваља, о том се ћути још.

До чега стоји

Нит' је небо плаво,
Нит' је небо сиво;
То се схвата криво.
Све је то до тога,
Брате млади, брате стари,
Какве имаш наочари.

Слобода

Ропство је сваком мрско,
Слободу желе свуде.
Ал' добро ј' и то знати:
Слобода чека људе.

Противници

Свако има свога противника
  Ко је год на вису.
Ал' је главно питање.
  Који су, какви су?

Песник Миодраг

»Шта судите о песмама мојим?«
Пита песник Миодраг.
Ми видимо стопе,
Дакле ту су ноге, —
Али где је глава,
Камо њојзи траг?

Доктор Срета

Умро је дакле
  Стари доктор Срета?
Умро ј' као Христос, —
  На спасење света.

Само фино

Да будем фин и учтив, —
  Хвала на савету том;
Ал' ја ипак нећу вреће
  Крпит ибришимом.

Како ћу

Прегледати свет и људе,
Пуне нâде и пожуде,

То би било најзгодније
Са врхунца религије.
Ја бих горе да се пође, —
Ал' камо ми доброг вође?

У богатим дворима

Богати двори а срца млака,
Сећају с' онда и сиромака.
Такви су неки (ваљда сви не),
Приреде каткад сјајан динê,
А тад покоја милосрдна дама
Наздрави лепо и сиротан'ма,

Велик је овај свет

Велик је овај свет,
Велик је, да —
Јер се у њега сместила
Мржња и љубав сва.

Варнава песник

Наш песник Варнава
Целу ноћ не спава;
Плаче и уздише,
Песме своје пише.
Добар је Варнава:
Целу ноћ не спава,
Сан од себе краде,
Да га другим даде.

Не вајди то

Не вајди то Правди
Везивати очи,
Да не чини бруке;
Одреш'те јој очи,
Ал' јој веж'те руке.

Јанкова молитва

Овако с' моли Богу Јанко,
Не желећ' ником зла:
»Ох, не дај, Боже, да ми жена
Буде удовица!«

Љубав

Без љубави свет је празан,
Запамтите људи;
Она само шири,
Она пуни груди.
Она ти је сунце,
А ти буди цвет,
Буди сунцокрет.
Она светлост точи,
Ти отварај очи.
Она ј' пол северни,
А ти буди верни
Њен магнет.

Где је чему место

Не пишите на гробове,
Што колевка треба свака,
Овај натпис, ову жељу:
»Земљица ти била лака!«

Чини ми се

Који уме лудост своју
Сакрит вешто,
Тај већ има, — чини ми се —
И мудрости нешто.

Илинка

Илинка је красна,
Ал' брбљава жена.
Муж јој једном рече:
»Што ниси сирена!

Али да ме језик
Твој увек не шиба,
Требало би с горњом
Полом да си риба.«

Псето и месец

Лаје псето на месец, —
А месец не бега;
Нит' га може доле свући,
Ни стићи до њега.

Једном песнику

Твоје песме сећају ме
На мора голема:
Воде видим доста, —
Само соли нема.

»Васпитани«

С простима се човек радо
Мало пати;
Ал' је мучно »васпитане«
Васпитати.

Мозак и срце

Имати мозга, а немати срца,
Јадно је то.
Имати срца, а немати мозга,
И то је зло.

Ал' ово двоје
Красан је пар;
Из тог се брака рађа
Божији дар.

Опасно

Пријатељу дај у зајам, —
Снаћи ће те туга веља;
Нека ђаво носи новце,
Ал' губиш и пријатеља.

Премудра публика

Ко ј' премудар, нек ми песму
И не дохвати.
Хладно гвожђе ја не желим
Ковати.

Да има

Да има младост извежбане очи,
Да има старост младалачке моћи,
Брзо бисмо могли
До мете доћи.

Доћи ће време

Доћи ће време кад ће да се
Све човечанство сроди.
И сваки поштен ход
К том срећном добу води.

Песници и критичари

Песници брзо остаре,
Е, то су њини јади.
Ал' господа критичари
Остају увек млади.

Апостоли доследности

Апостоли доследности
Ев' овако уче:
»Не смеш бити паметнији данас,
Нег' што с' био јуче!«

Буди опрезан

Ко се пред тобом сагиње,
Посматрај шта л' то смера.
Јер можда тражи песка,
Да ти га у очи стера.

Зар баш све по другима

Ко у свему друге слуша,
Тај се пре ил' после каје.
Компас каже север, југ ли
Ал' сам крмар правац даје.

Љубивој

Наш Љубивој старе
Језике студира,
Па сад, ево, преводи
Вергила, Омира.
На то неки рекоше,
Ево кажем и ја:
Није лепо од њега,
Што мртве убија.

Риболошке ситнице

(По немачком)

I

Нећу да се држим
Укуса туђа:

Да кечигу хвалим
  На штету смуђа.

Где љубав влада,
  Увреде нема:
Одајем почаст
  Њима обема.

II

Хришћани многи
  Са неким штедом
Рибом се сладе
  Петком и средом.

Ал' ја не крњећ'
  Хришћанства тога
И свецем рибу једем
  У славу Бога.

III

Рибља се судба
  По течности врти.
Риба мора пливати
  Пре и после смрти.

Риба мора пливат
  Трпећи судбину:
До смрти у води,
  По смрти у вину.

Страшљивац

(По Лесингу)

Тек што спазим да се небо мути,
Муња сева, на громове слути —
  Куда бежим, то се већем зна.
Моје ноге у подрум се журе —
Шта мислите? ја се бојим буре!
  Варате се — вино тражим ја.

Глува жена

(По Лесингу)

А. Узео си глуву жену
    Кô да здравих нема.
Б. Узô сам је јер сам држô
    Да је још и нéма.

Зла жена

(По Лесингу)

Можда је само једна жена
  На свету зла, —
Ал' тужан — свако мисли:
  Моја је та!

На гробу Лукином

(С немачког)

Овде лежи Лука,
  Нека свако зна!
Овде ј' аванжиро̂, —
  Од ништа, посто̂ — пра'

Ко је срећнији

(С немачког)

Да л' је Паја срећнији,
  Који живу Персу љуби,
Ил' је Баћа срећнији,
  Који слику њену љуби?
Свеједно је — знај:
Обојица љубе само — молерај.
    (Ал' ја ипак држим
    Срећнији је Баћа,
    Њему барем слика
    Пољупце не враћа).

Непознатом зајеДалу

(Превод)

З. ме псоват, грдит и не престаје,
А најлепше! — он ме и не познаје.
Тако и мој зељов кад год залаје —
Највећма на оног ког' не познаје.

Кад је блажен

(Сафир)

Блажен сам кад спавам,
Кад ми очи жмуре —
Спавам без полиције,
Спавам без цензуре.

Једној госпођи

(Лесинг)

Лепа је и мила
Твоја кучка »Лила«; —
Што ју љубиш, цмачеш,
Знак је лепог густа;
Ал' се чудим како Лила
Љуби твоја уста

Оригинал и копија

(Превод)

Госпожа Персида молера дозвала
Да је портретира,
То јест: што је јутрос сама моловала,
Молер да копира.

Докторов савет

(Превод)

Моја ј' жена болешљива —
А доктор јој каже
Да се чува од говора,
Друго не помаже.
Ето красна лека,
Ето лека и за њу,
А и за менека.

Девојка пијаница

(Превод)

Сва је нада минула,
Залуд тол'ки труди,
Ни откуда Тезеја,
За ким тол'ко жуди.
За то с' баца, јадна,
Друга Аријадна,
На Бахове груди.

Неки носоња

(Превод)

Гавра има велик нос, а нема бркова,
То и деца знаду, —
А и где би никло што
У вечитом хладу.

Пријатељство

(Превод)

Узми богу љубави ону оштру стрелу,
Па му скини с очију марамицу белу,
Одреши му крила да не бежи с места,
Па ево ти живе слике пријатељства.

Адвокат Дерић

(Превод)

Чудна ли су фата
Неких адвоката.
Дерић има жене две:
Једна с' зове Правда,
Друга с' зове Ката.
Ал' тим није срећнији
Од својих колега —
Једну вуче он за нос,
Друга вуче њега.

На Ћирином гробу

(Превод)

Ев' овде је Ћира
Нашô једном мира,
А жену му и сад

Љута жалост коље,
Што се тако збило
— Преко њене воље.

Доктор Берберински

(По немачком)

Разболи се доктор Берберински,
Па се лечи по своме систему.
»То је добро, бар ће оздравити —«
— Кога мислиш? — »Та пацијенте му!«

Закашњено

(Још од конгреса — „H. L.")

Чудна је то заслуга, — чудне су то ствари
'Где имају гласа и неакционари!
А многи акционар празну шаку гледа
Макар да је велика Турска —
dividenda.

Назови слободњак

(По немачком)

Љуљко Модић као лептир
Слободу облеће,
Он гине за њоме,
Али за њу неће.

Сатиричар

(По немачком)

Зашт' је само у вече
Сатиричан Моца?
— Јер код њега боцкање
Долази од боца.

Женске

(Из Логау-а)

Кад их цмокнеш у руку,
Оне те изгрде.
— Ја верујем да се на то
Њина уста срде.

Зашто? — Зато

(По немачком)

Пито̂ неко: Зашт' је то,
Зашто браца Ива
Своју жену Ану
Анчицом назива?
Одговор му дали:
»Сваки човек своје зло
Воли да умали.«

Errare humanum est

(С немачког)

»Погрешити — човечно је!«
Тако вели Сима.
Јест, — то ј' једно човечно
Што у њега има.

Списатељ Дака

(С немачког)

Данас видех списатеља Даку
Где је дао грошић
Једноме просјаку.
Разведрите, критичари,
Ваше мрко чело,
Дочекасмо и од Даке
Једно добро дело.

Неком песнику

(С немачког)

У песме си слио муку
Свог живота, својих жеља;
Ми смо песме прочитали,
Ох, — то беше мука већа!

Просветна породица

(С немачког)

Просветна је породица
Те госпође Стаке:
Мајка воли учитеље,
Ћерка воли ђаке.

Госпођи Н. у споменицу

Од једног веома искреног пријатеља
(По немачком)

Ти си тако лака, чила,
Ти си као горска вила,
Ти си тако лепа, мила,
То јест некад била.

Кукавица

(С немачког)

Кукавица лети
И тамо и амо,
Само виче: »куку!«
»Куку!« виче само. —
Тако шири своје име
По свим гудурама,
И тај њезин посô, сине,
Зове се реклама.

Мој критичар

(По немачком)

Мој критичар псује, грди,
Сваку моју мисô.
А под своју критику
Није се потписô.

Могао се и потписат,
Слатки брат;
Ал' би зато ипак остô
Непознат.

Стари оџаклија

(По немачком):

А. Веруј старом оџаклији,
Мој је оџак најстарији,
Веруј ми по души!
Б. Како не бих веровао,
Чим га видех, то сам знао,
— Скоро да се сруши.

Кир Мйча

(По немачком)

Наш Кир Мйча сêди
Мора здраво мудар да је;
Јер он мудрост своју штеди,
— Ником је не даје.

Шта коме треба
(По немачком)

Шта ћу коме, — срећа пита,
Да из мога пошљем раја?
»Богатима — апетита;
Сиротињи — залогаја«

Ћата, Ката и тата
(Из „N. Fl. Bl.“)

Весео је наш господин ћата
— Његова је Ката.

Још веселија је наша дилбер Ката
— Јер је сад удата.

Највеселији је дилбер-Катин тата
— Јер је скин'о с врата.

Сатира
(По немачком)

Сатира је равна ножу,
Треба оштро да поступа;
Мање боли кад је оштра,
Већма боли кад је тупа.

Неки слободњак

(По немачком)

Слободу је љубио као »вертпапире,«
А сад ју је разбио у ситне талире.
Нек се зато слобода на њега не једи,
Он је хтео да види шта слобода вреди.

Зашто дипломате не пију вина

(„Fl. Bl.")

Ко је први намирисô
Истину у вину
Добар нос је имô брат,
Морô ј' бити дипломат.

Тај дипломат заклео је
Дипломата сина,
Унука и праунука,
Да не пију вина.

Четири зла на свету

(Слободно по „Fl. Bl.")

Зла највећа на овоме свету,
Починише ове четир' ствари:
Љубав, новац, језик и још перо,
То су дакле душмани нам стари.

Кад би

(„Fl. Bl.")

Кад би човек само
Горе к небу глао:
Час би о кам запô,
Час у брљу пао.

Кад би опет увек к земљи
Упирао свој поглед:
Не би облак опазио
Пре нег' што га стигне лед.

Званије и памет

(С немачког)

Ком званије више даду
Дуси свети,
Томе даду за званије
И памети.

Ком памети само даду,
Тај се мучи, —
Јер званије тако лако
Не получи.

Исином доктору

(М. Витковић)

Данас умре Иса;
Па још и то знам:
Убио се сам.
Ој докторе, јао,
Да ли те је жао
Што је Иса и без тебе
Умрети могао.

Госпођица Теда

(Лесинг)

Вештицâ се плаши — вели —
Госпођица Теда;
Па ипак се она зато
Сваки дан огледа.

Фема

(Лесинг)

Баш никада не видесмо
Да се смеје Фема,
Волели би знати: зашто? —
Јербо зуба нема.

Момак и месец

(„Fl. Bl.“)

Ој месече, срећнији си
Ти од мене био пре:
Познавô си моју драгу, —
А ја не.
Ал' сада сам ја срећнији
Него ти:
Ја јој љубим бело лице,
Теби расту зазубице, —
Хихихи!

Сигуран савет

(„Fl Bl.“)

Бог и душа, свет је овај
Баш лудница права;
Куд се макнеш, свуд ћеш срести
Ваздан лудих глава.

Зато, брате, ако мрзиш
Гледати суклата:
Из собе се немој маћи, —
Закључај и врата.

А рад пуне сигурности
Твога очњег вида,
И зрцало, ако имаш,
Скини га са зида.

Један епиграм М. Витковића

(С мађарског)

Повериш ли свештенику душу
   А лечнику тело,
Сигуран си да ћеш врло брзо
   У рај стић зацело.

Картање је дангуба

(По немачком)

А. Картањем се губи време,
      Боље да се спава.
   Јест, веруј ми, картање
      Дангуба је права.

Б. Верујем ти, брате,
      И ја мислим тако,
   Нарочито док се меша,
      Дангуби се јако.

Из мемоара Петефијевог луде

(„Fl. Bl.".)

У очајној борби питства с беснилом
Змијином уједу нема ина лека,
Већ од друге змије накапати млека.

— Дај ми, змијо, лека,
Дај ми, змијо, млека!
Змија нема, не да —
Е па дај ми једа!

У крчми

(„Fl. Bl.“)

Ја у крчми, — а преда мном
  Чаше, флаше и сифони;
Правим пробу: да л' баш вино
  Може бригу да разгони.

И заиста: ја сам бригу,
  С т а р у бригу разгонио, —
Ал' се роди брига н о в а:
  Ко ће платит што сам пио?

Вера и знање

(По немачком)

Вера твоја нека т е б е спасе, —
Знаш ли штогод, е о н д а с и н а ш.

:

Што верујеш то задржи за се, —
Свету само оно дај што знаш.

Пријатељски савет

(„Fl. Bl.“)

Ако те судба гони,
Мој драги Давиде;
Ако те многи људи
Мрзе, ненавиде;
Ти се сети да међ' њима,
Још неколʼко таких има,
Који ти завиде.

Истина

(С немачког)

Ти истину смеш изрећи,
Али тако
Да на другог прстом пружит
Може свако.

Долети л' на његов клобук
Пчела ова, —
Онда си му црњи него
Сто врагова.

Превара која још имена нема

(Од Л. Фулда)

То ј' превара којој закон
Још имена није дао:
Кад ко прода своју душу
Коју није ни имао.

На гробу једног славног лечника*

Овде лежи славни доктор
Ливије Орести.
Умро је напречац,
У сну, без болести.
Није умро као
Други људи слаби,
Смрт га се бојала,
Па га кришом зграби.

Горка утеха

(„Fl. Bl.“)

Та и 'нако на други свет
  Ништ' понети не можемо;
Па што више за живота
  Изгубимо — лакше мремо.

Ја, доктор и грозница

(По немачком)

Кад ми доктор Голдман
  Даде декокт густи,
    Грозница ме пусти.

Ал' кад посла рачун
Да му се труд плати,
Опет ме ухвати.

Ацина мука

(По немачком)

»Ала је то жалосно«
— Тужио се Аца —
»Ишао бих на бал,
Ал' немам новаца.

У свих осам џепова
Нема ни баука;
Хтедох гдегод да узајмим, —
Ал' залуду мука.

Ко ме не познаје,
Тај ми не да нико;
А ко ме познаје,
Не да ни толико.«

Код дворова

(Логау)

Код дворова ј' обично
Онај браца леп,
Који има у свом грбу
Лисичији реп.

Љубичаста боја

(По немачком)

Љубичаста бојо, — није баш похвално —
Али ти си неко чудо неутрално,
Управниси ништа.
Са морменевиштва.

Црвенима немаш
Црвенила здрава,
А плавима опет
Ниси доста плава.

XII
ХАРФА СИОНА

Песма

О хајд', дружино божна,
Там' где се лечи плач!
О хајд', дружино сложна,
Тамо ћемо се наћ.

О горе, поља мека,
Остајте збогом, ви,
Нас лепши предео чека,
Небу се жур'мо ми!

Пружимо руку браћи
Заветног стана тог,
Тамо ћемо се наћи,
Тамо нас чека Бог.

Небесна постојбина

Где налази душа мир и покој свој?
Ко ли је помоћник и закрилник мој?
На овоме свету тражим узаман

Покоја и мира, ту му није стан.
Стан, стан, стан, стан,
Душа нам налази тек на небу там'.

Како ли је красан тај Исусов двор,
Где анђелски поје и ликује збор!
Там' улази душа у светлосни круг,
Где је јасне харфе дочекује звук!
Мир, мир, мир, мир!
Он је там', блаженства вечитога вир.

Ти остављај земљу, па се жури тој
Постојбини душе, мили брате мој!
Там' у злату трепти Јерусалим знан,
Постојбина душе, вечни мирни стан.
Стан, стан, стан, стан
Налази нам душа тек на небу там'.

Света земља

Нека ме чује цео свет.
Ја земљу свету знам,
У којој нема зависти,
Јер љубав влада там'

Никакав тамо бол и јад
Не мори људску груд;
У место црне ноћи там'
Светлост се сјаје свуд.

Тамо се тек за радост зна,
Губи се туге јек;
Там' лепа слога, красни мир
Владају занавек.

Заједничкој се срећи там'
Радују браћа сва;
Свак се о добру пашти тек,
Нити се за зло зна.

Тамо се ори славопој,
Хвали се Христос Спас;
Пролећа тамо вечитог
Отсвуда сјаје крас.

Уморан тамо путник свак
Ужива покој благ;
Земској је бољи занавек
Изгубљен тамо траг.

Недељно јутро

Алилуја, красно јутро,
Да красније не мож' бит,
Ја за бриге данас не знам,
Дан је овај знаменит.
Он радошћу ода свуда
Обасипа моју груд.

О одморе душа свију,
О недељо света ти!
Дане пуни благослова
И Божије милости,
Ја те, ево, славим сад,
И славићу засвакад.

Красна ј', Боже, благост Твоја
Кô јутрење росе сјај,
Из колибе што ме води
У очински зелен гај!
Освaнак је дана тог
Већа радост срца мог.

Почивајте сви радови —
Данас мене други рад
У Божијем дому чека:
У Богу је одмор драг.
Не смем данас пословат,
Морам Богу хвалу дат.

У тишини Сиона ћу
Данас Богу дизат глас,
Ту је блага изобила,
Које мени даје Спас.
Реч живота коме Он
Подељује, благо том!

Ти на слуге Твоје овде
Спусти с неба поглед Твој!

Они Ти се смерно моле,
А Ти уз њих вазда стој!
Кад сложимо славопој,
Нек одјекне амин Твој!

Дај да могу дан завршит
Као што је започет!
Ти засађуј, Ти заливај,
Ти благослов пошљи свет'!
Док не стигнем к Теби ја
Где ј' недеља вечита.

Светковање суботног дана

Господњи ј' данас дан,
И благослова свети дар
Богато с' лије на ме сад.
У лепи дан, у данак господњи.
Данче господњи леп,
Поздрављен буд'.

Небесни мир лије се на ме
Благ и тих
У дан суботни тај.
Тишина тиха свуд.
Небесни мир свуд.

Даница светла та
Злаћеном ждраком сја,
О весела су срца сва
У дан суботни тих.

Слава Богу у висини

Слава! Слава!
Слава Богу у висини
И мир на земљици
А мeђ' људма љубав братска

О како да те примим
И да те славим ја,
Ти жудњо духа мога,
Утехо моја сва.

Кажи ми благост Твоју
Како ћу славит слаб,
Како л' ћу Теб' достојну
Ја моћи хвалу дат.

Буди веран

Ти до смрти веран буд'!
А мој душе, чуј ми слова:
Држ' се крста Исусова,
Нек те бију јади свуд,
Ти до смрти веран буд'!

Ти до смрти веран буд'
Ко се бори, победиће,
Царство Божје наследиће,
Наплатиће с' и твој труд,
Ти до смрти веран буд'!

Ти до смрти веран буд'!
Видиш круну гдено блиста?
До неба се вини чиста
Где т' Христова чека груд:
Ти до смрти веран буд'!

Ти до смрти веран буд'!
Теби, Спасе, служит желим
Срцем кротким и веселим.
Твој глас ори отсвакуд:
Све до смрти веран буд'!

Најбоља радост

Најбоља је моја радост
Угледати Божји рај;
Једина је моја сладост
Исусовог венца сјај.
Што желети могу сам,
Јест у оној слави там'.

Нек се други успављују
Света овог кратким сном
Ја погледам к небу горе,
Вечни свет је мени дом;
Земаљска је срећа сен,
Не вара ме осмех њен.

Радости су сталне само
Које пружа други свет.
Срећа овог света вене
Кô у пољу млади цвет.
Исус Христос благо ј' сво
Срећан који стече то!

Тисућ лета у радости
Прелазна је срећа тек:
Један данак у Исусу
Много ј' слађи души лек.
Стат уз Христа негда свог,
Има л' бољег блага ког?

Реч ће верних, то не сумњам,
Славно с' негда испунит,
Који овде плачу сада,
Весели ће некад бит,
Кад заблиста вишњи зрак,
Кад се Господ јави благ.

Пригрли ме срцу своме,
Изли на ме своју моћ!
Ти ми буди сунце моје,
Ком не грози црна ноћ!
Твој нека ми сија лик,
Твој сам верни ученик.

Песма о растанку

О мила браћо, збогом сад,
Хоћемо ли се видет кад?
Можда ће Господ и наш Спас
Пред престолом сјединит нас.
Збогом, мила браћо,
Збогом сад.

Кол'ко је пута Спасов лик
Јављао с' нама васколик,
Милошћу својом богатом
Ступајућ у наш скромни дом!
Збогом, мила браћо,
Збогом сад.

Весели душом бисмо сви
Кад стајасмо на молитви,
Када нам се Господ јави благ,
Када нас осину Његов зрак.
Збогом, мила браћо,
Збогом сад.

Телом се растајемо сад,
Ал' ће нас здружит засвакад
На оном свету Христос Спас
Где вечна радост чека нас.
Збогом, мила браћо,
Збогом сад.

Растанка тамо неће бит,
Нећемо тамо сузе лит,
Наша ће грла појат сва
Тамо где престо Божји сја.
Збогом, мила браћо,
Збогом сад.

Идем

Идем там' где је господњи престо сам.
Жеља мене вуче жива
Там' где Господ мој пребива,
Где је вечни његов стан.

Сунца зрак просијава кроз облак;
Ах, када ће време доћи
Где ћу и ја гледат моћи
Небескога сунца зрак!

Красан звук кроз анђелски тече круг.
Да ја имам вита крила,
Жеља би ми жарка била
Анђелима бити друг.

Салим град, кад ћу тамо стићи, кад?
Зар ће ми се дуго не дат
Улице му златне гледат
И његовог врта хлад?

Дивни рај! О Исусе, Ти ми дај
Да у њега стигнем скоро!
О, свани ми, срећна зоро,
Да ја могу гледат рај.

Закриље у Исусу

О Исусе, Спасе душе,
Пригрли ме недру свом,
Кад таласи подигну се,
Кад попрети муња, гром!

Закрили ме од вихора
Док не свршим овде пут!
Тихи пристан даруј мени,
На своју ме прими груд!

Јер заклона другог немам,
Ти си моја нада сва.
Не остав' ме да пострадам,
Да немоћан паднем ја!

У Тебе се уздам, Спасе,
Да ме неће магла скрит,
Сенком моћних крила Твојих
Ти ћеш мене закрилит.

Милост врху све милости
У Тебе је, Спасе мој!

Ти допустит никад нећеш
Да пропадне слуга Твој!

Животу ми Ти си извор,
Који вечно гаси жеђ!
Буди чесма у мом срцу,
Што ћ' у вечни живот тећ!

Сврне л' ко с пута сионског

Сврне л' ко с пута сионског,
Кô што се видет да,
Чини ми с' кô да пита Спас
Зар сам наодмет ја?

Шта ће ти дати овај свет
За муку сву и труд?
Даће ти кратку радост тек —
Веран ми дакле буд'!

У мом те дому чекају
Вечите радости;
Мој ли се зовеш ученик,
Не клон' се мене ти.

Противу црног сатане
Ваља ти поћ у бој!
Бори се дакле, не клони,
Да стечеш венац свој!

Господе, Ти ми даруј моћ,
Бој ће ми бити лак.
Некад ћу, после беде све,
Твог лица гледат зрак.

Славопој

Славимо Га, чијих дара
Пун је овај земни стан,
Који дивна чуда ствара,
Чуда ствара сваки дан!
Алилуја... амин...

Нек Га славе наше груди,
Нек Га слави харфин глас!
Слављен буди, хваљен буди,
Царе, оче свију нас!
Алилуја... амин...

Славите га сви које је
Обасјао Његов зрак,
Чија љубав студен греје,
Чија светлост гони мрак!
Алилуја... амин...

Исус разапет

Вини с' горе, душо моја,
Је л' то јава ил' је сан?
На муци је дика твоја,

Цар на крсту прикован.
Да се спусти у мрак густи,
Он остави рајски стан.

Ту на крсту види шта је
Горка чаша, горки час,
Овде види колика је
Љубав коју гаји Спас.
А рад кога муче Бога?
Њега муче ради нас.

Мог су греха ово плоди
Што се данас мучи Бог,
А тај терет Њему годи,
Тим Он ломи вражи рог.
То су мени намењени
Боли, ради греха мог.

Ти се мучиш, Христе Спасе,
А ја стојим здрав и жив;
Ти си узô грехе на се
С мене што сам тол'ко крив.
Ја се стидим кад то видим
Кол'ко си ми милостив!

Дај и мени чашу пити,
Ту горчину дај ми, дај!
Па да и ја као и Ти
Трпим боле, трпим вај,
Не би л' чиме, не би л' тиме
И ја стекô опроштај!

Свето писмо

Ми знамо Свето писмо, библиску знамо моћ,
Оно је нама мелем сав,
И у дан и у ноћ,
Па нек врази дижу рог,
Нек чини ко што зна,
Оно нас учи где је спас
Од невидовна зла.

Ми знамо свето писмо и то је топал плашт
За стара, млада подједнак,
Све друго сан је ташт.
Оно је сунце вечито
Што души носи дан,
Оно је стаза која нас
У Христов води стан.

Ми знамо Свето писмо, и носимо га свуд,
И куд год дође онде ће
Напојит сваку груд.
А њему силе не треба
Јер ево с' шири већ,
И скоро каз'ће цео свет:
»Ово је света реч«

Чежња за домовином

Када ћу моћи ја дому мом поћ,
Ох, дому мом! ох, дому мом!

Жељан сам поћи и Богу мом доћ
  Ох, дому мом! ох, дому мом!
Овде је туга, та овде је вај,
Небо је станак и наш завичај
Зато и тежим у тај виши крај.
  Ох, дому мом! ох дому мом!

Ал' док је воља и Божји смер
  Живећу ту! Живећу ту!
Неће ме свладати паклена звер,
  Живећу ту! Живећу ту!
Овде је свако по Христу ми брат, —
Овде ћу чекат и Спаса мог зват, —
Све што ми треба та небо ће дат.
  Живећу ту! Живећу ту!

Блажен и доле и горе је стан.
  Тешим се тим! Тешим се тим!
С неба се спушта и ноћца и дан, —
  Тешим се тим! Тешим се тим!
Душа је срећна кад у Бога зре,
К Њему ће доћи ма после, ма пре,
Мирно ко живи, тај мирно и мре,
  Тешим се тим! Тешим се тим!

Повратак

Радосно, радосно, иде се там'
Гдено је утеха, благослов сам.
Оданде, оданде светли се сјај,

Онде је, онде је Божији рај.
Ангели, ангели умилан глас,
Над њима, над њима Хранитељ Спас.
Радосно, радосно шири се груд,
Сладак је, сладак путников труд.

Тамо су, тамо су сви наши, сви
Они су отишли пре него ми,
Мајке су, сестре су, браћа су то, —
Њих је већ минуло земаљско зло.
Њихове молитве чисте нам пут,
Којим се долази под Божји скут.
И ми им рецимо радосну реч:
»Ево нас, ево нас, ево нас већ!«

Нико се, нико се не плаши мрет.
Знамо ми, знамо ми за бољи свет!
И нас ће примити Божији храм, —
Вера је кључеве пружила нам.
Близу је, близу је, близу је дан,
И свак ће стигнути куда је зван.
Свако је спреман већ у срцу свом,
Знамо ми, знамо ми где нам је дом!

Хришћанова домовина

Ја нисам синак овога света,
Нити је за ме овде стан;
Таштина светска души смета,

Јер ноћ је овде, није дан.
И мој је станак на висина'
Гдено је дика срца мог,
Тамо ћу наћи Божија сина,
Та онде чека мене Спас и Бог.

На рајском вису сунце сјаји,
А тог је сунца диван зрак,
Там' душа хита с уздисаји
И стреса с крила земски мрак.
Зато је страдô Христос благи,
Да нашој души купи век;
Овде смо сами, болни, наги,
Та онде само ниче над и лек.

Ох, дођи, дођи, дане сјајни,
Да заручнику пођем свом,
Да жедан приђем к вечној тајни
И кликнем: ту је душин дом!
Загрљен руком мојег Спаса,
Да примим у се Његов сјај,
Да чујем псалме вишњег гласа,
И ту да гледим вечни мај и рај!

Растанак Илије од Јелисије

С тихом слутњом рајских сласти
Илија се спрема поћ.
Поред њега младац веран,

У оку му тамна ноћ.
И он слути позив рајски
Учитеља милог свог.
Много, много губи земља
Кад блажене зове Бог!

Остан', остан' у том кругу
Где те љуби народ твој,
После тебе мрак ће бити,
Смркнуће се живот мој.
Ти се спремаш скоро поћи
У висина бољи свет, —
Тад сам самац, мојој души
Хранитељ је одузет.

Јелисије у оку му
Богозаран види склад;
Учитељ га мирно пита,
Да му каже шта је рад.
Младац каже жељу своју:
Рад сам имат дéла два
Од твог духа који свету
Тако дивно, благо сја.

Много тражиш, сине драги!
Илија му рече сад.
Но кад пођем у висине,
Пази добро, пази тад:
Спазиш ли ме кроз облаке,

Жеља с' твоја надат сме;
Ако ти се не дам видет,
Онда не мож' бити, не!

Кад то каза, светлост севну,
Обасину дољу сву,
Огњени су коњи сишли,
Огњена су кола ту.
У том сјају дигну њега
Кој' је дизô грешан свет;
То су крила добрих дела
Што му такав дају лет.

Дркће душа Јелисију,
Јер он јасно види, зре.
Види свеца у висини,
Пак се и он надат сме.
»Ја га видим, оче благи,
Израиљев подвоз знам!
Тешко роду који њега
У данашњи губи дан

Утеши се

Утеши се душо, и утоли јад!
Кроз најгушћу таму просијава над!
Точи сузе, точи
Да ублажиш плам,
Ал' упери очи
У Божији храм.

Зар је теби само тако тежак пут?
И Христов је био трњем обасут.
Оружај се миром
У чекању свом,
Двери стоје широм
Спасенију твом!

Само у те двери упри поглед свој,
Па корачај храбро, никог се не бој!
Кроз тмину ћеш проћи
Као да је дан,
Тим ћеш путем доћи
У Божији стан!

Божићни појˆ

Чуј како ангели
Кроз Јудин поје дол,
Где пастир стадом борави
То земски лечи бол:
Хвал'те Бога! Алилуја! Он је Спас!

Вама се родио
И с неба сишô Спас!
Сада се Бог ваплотио
Да спасе, спасе вас!
Хвал'те Бога! Алилуја! Он је Спас!

Бог живот понавља
И скида грехе с вас,
Он престо рајски оставља,
Све само ради нас!
Хвал'те Бога! Алилуја! Он је Спас!

Појмо му, појмо сви
Да чује цео шир
Њиме смо данас стекли ми
На земљи овај мир
Хвал'те Бога! Алилуја! Он је Спас!

Душама свиће дан,
С висина звезда сја,
Вечни је живот основан
И нас је мин'о стра'
Хвал'те Бога! Алилуја! Он је Спас!

Прими нам сада пој,
Оснажи његов лет
Док нам не дође позив Твој
Да смемо Тебе зрет
Хвал'те Бога! Алилуја! Он је Спас!

Ја ћу тежит

Ја ћу тежит за животом
Где ћу блажен бит;
Борићу се док не стигнем
Под Божији штит.

По том путу желим грет,
На тој стази смећу мрет,
Нека, нека на ме чека
Обећани цвет!

Само љубав, само вера,
Само тврди над, —
Ово троје, то је моје,
Куд ћу јачи град!?
Љубав крепи брата мог,
Вера каже: жив је Бог!
Над ме блажи, над ме снажи,
Занавља ме свог.

Сам не умем, сам не могу,
Христос ми је друг;
Он ме учи чим ћу моћи
Одужити дуг.
Грех ме мами у свој кут,
Ја под Христов бежим скут,
Њему хитам, њега питам
Где је прави пут?

Пут је прави само један,
Пута нема два,
Густом маглом, црном тамом
Вера правац зна.
Онде сјаји свети плам,

Онде ј', онде ј' Божји храм!
Ми у тами нисмо сами,
Спаситељ је с нам'!

Вечити мир

Још има мира ко га тражи
Не клони срце, тражи сјај!
А мир нам душу дивно блажи;
Хитајмо, браћо, у тај крај!
Видиш ли јанца, он те зове,
Зар теби позив тај не гове?
Одбаци тугу, сними јад!
Скоро ће проћи искушење,
А дух се диже, дух се пење,
Диже се вечни рајски склад.

У миру наћ ћеш цветак раја,
Мелеман цветак бола свог.
А миру правом нема краја,
Вечност је миру дао Бог.
Одавно, давно Бог је хтео,
Још пре нег' што је звезде сплео,
Још пре нег' што је саздô свет,
Да тешком путу плата буде,
За горке дане, горке труде
Бескрајни мир, тај дивни цвет.

Зато је Божији синак страдô,
На крсту мучен и пио жуч,
А кад је врага црнога свладô,
Нама је дао мира кључ.
По свету брује благе речи,
Којим се свака душа лечи,
Очајних рана гаси жар:
Нек љута завист правду гони,
Нек бура прети, ти не клони,
У миру тражи рајски дар!

И те су речи нама свете,
Овим се гласом крепи над,
И то су крила којим' лете
Уморни там' у рајски сад.
И душа наша тамо леће,
Јер овде мира наћи неће,
Ово је бурног мора пруд;
Ту ветри бију са свих страна
И вали гоне сиротана,
Ту бол за болом вија груд.

Прибер'те снагу, малаксали!
Утехом рајском снаж'те лет!
Кад нам се душа горе стани,
Грлиће вечно мира цвет.
Прибер'те снагу, малаксали!
Да нисмо близу, ми би пали,

Но ту смо, ту смо, ту је час!
На прагу мира већ стојимо,
А Бог је верне увек примô,
Он чека, прима, зове нас,

Хришћанова смрт

Кад умре Хришћан, сван'о му је дан!
Све га онда муке мину,
Светови му нови сину.
Кад умре Хришћан, сван'о му је дан!

Његов уздисај, ох, та лак је тај!
Не умире, већ се рађа,
Гроб је њему само лађа,
Ангели га њоме воде у свој дом!

Кад умре Хришћан, Богу је позван
Смрт га диже руком вису,
Рајски дани његови су.
Богу је позван кад умре Хришћан!

Ил' после ил' пре, Хришћан лако мре
Онда слатке снове сања,
Јер се сећа обећања.
Ил' после ил' пре, Хришћан лако мре

Ко су то пред Божијим лицем

Ко су то пред Божјим лицем
Што им с чела блиста сјај,
Крунисани златном круном,
Пред њима се клања рај,
Плашт им бео као крин,
Њих целива Божји син.

Псалме поју милозвучно,
Псалме Богу, оцу свом,
Псалме сину Спаситељу,
Псалме духу вечитом.
Ангели им прате пој:
Алилуја, Боже мој!

Ко ли су то блаженици,
Достојници храма тог,
Што их тако прима небо,
Што их тако прима Бог?
Који беше њихов пут
Да под рајски стигну скут?

То су они победници
Што крвави лише зној,
Носећ' бреме тешка крста
Војеваше горки бој.
Пред њима је бежô враг,
Јер су нашли Христов траг

То су они што су звали
Само Христа у помоћ,
Што су били Богу мили,
Јер су бдили дан и ноћ.
Правда беше њихов луч,
А напитак горка жуч.

То су чеда оног реда
Који није смела страст,
Што су себе надјачали,
Грех под своју вргли власт.
То им даде души сјај,
Тим су путем нашли рај.

То су они што су били
Своме брату стуб и штит;
Ох, ласно је такој војсци
Рајску стазу погодит!
Блажен ко је уз њих стао,
Ко се њиним другом звао!

То су они којим беше
Несебичан сваки чин,
Срца здрава, племенита,
Душе чисте као крин.
Њих је диго̂ у свет нов
Сиротињски благослов.

Ко̂ јеленак у по дана
Кад је чисте капи рад,

Тражиле су душе њине
Бистар извор, свежи хлад;
Сад су нашли водопад, —
Поред Христа стоје сад!

Он их прима, Он их поји,
Светим пићем гаси жар,
Светим пићем које тече
У путире кроз олтар.
Тим се сладе они сви,
Задовољни, радосни!

Ох, како ће бити мени
Кад и моја мине ноћ,
Кад забруји са висине:
Сад ћеш, душо, Богу поћ!
Амин, Боже, Спасе мој,
Не одби ме, ја сам твој!

Ја ти пружам обе руке,
Јање моје, цару мој!
Ти ми кажи оне путе,
Који воде у дом твој,
Где је слава, где је рај,
Вечног мира вечни сјај!

Тежња за завичајем

Завичају, мирном крају
Срце моје тежи сад,[1])

[1]) Ова два стиха понављају се на крају свих строфа.

Тамо мене чека радост,
Вечног мира диван склад.

Земља нема оног мира,
Земља нема такав цвет,
Што са песмом херувимском
Озарава онај свет.

Завичај је место драго,
Завичај је прави стан,
Тамо туга нема власти,
Нит' се икад мрачи дан.

Завичај је место свето,
Завичају тежим ја,
Више сунца, више звезда,
Гдено љубав вечно сја.

Будућност хришћанова

У свој слави, величини
Ево иде Господ Спас;
С њим су свеци неизбројни,
Ево чујем трубни глас!
Алилуја, алилуја,
Ево зора, ево дан!

Небо, земља, мора беже
Испред лица Бога свог;

Врази су му задрктали,
Сад признају да је Бог,
Хај'те људи, сад се суди, —
Избећи се нема куд!

Синке благе богобојне,
Њих је мин'о црни мрак;
Душе чисте, душе сјајне,
Њих већ нађе рајски зрак.
Ево Сина, са висина
Силази се низ облак!

За чим давно чека душа,
Избављење сад је ту;
Христос скупља око себе
Разбијену својту сву.
Ево дана обећана,
Ево Спаса, већ је ту!

Песма опроштајна

Отари сузе твоје,
Одлани срцу мом!
Нас виша сила спаја
И спојени смо њом.
Нас нико неће делит,
Ни овде, хај, ни там'
Јер веза што нас веже,
То свети Дух је сам.

Та брат се с братом прашта
Кô да ће на пут поћ,
Ал' они стоје скупа
И у дан и у ноћ,
Нит' може која беда
Распудит икад њи',
Јер Бог је она среда
Којој се ближе сви.

Велимо: с Богом, с Богом!
Кад путник узме штап —
Ох, да л' ћемо се видет?
И суза кане кап.
Ал' ко са Богом пође,
И ко са Богом гре,
Тај ће се с Богом вратит
Ил' после или пре.

Ил' стао или сео
Ил' пошô куд си зван,
Ми с Тобом, Ти си с нама,
А растанак је сан.
Ту није ништ' далеко;
Далеко не смеш каз'т
Над целим овим светом
Једног је Бога власт.

Без бола и без туге
Велимо: С Богом, хој!

Ох, с Богом пошô, друже,
И пријатељу мој!
Уз нас је сила јака
Што крепи срца сва;
Ту нема растанака
Где веран Бога зна.

Гробовница

Пођи спати, мировати,
Трудно тело, лаку ноћ!
Мирна ј' рака, земља ј' лака,
Свуд допире Божја моћ!

Твоји вичу и наричу
Што те више немају,
А сви они, милиони
Том се путу спремају.

Спавај, сине, сред тишине,
Одмори се за нов лет!
Ти не бежи од трулежи,
Њом се рађаш у нов свет.

Тамо ће те вере свете
Дочекати нови плод;
Там' ћеш наћи мир домаћи,
Твоју својту, сав твој род.

Пођи спати, Бог ће дати
Теби снагу мирним сном!
Пођи спати, Бог ће знати,
Кад је време јутру твом!

Молитва

Не остави ме, Тобом јаде видам,
Јер Ти си стена на кој' станак зидам,
Чувај ме, чувај, поред мене стој,
Не остави ме, Боже мој!

Не остави ме у очајном куту,
У црном мраку на самотном путу!
Од страха стрепим, лијем с чела зној, —
Не остави ме, Боже мој!

Не остави ме, већ ме крепи снагом,
Да трпим стреле све са вољом драгом,
Да будем спреман кад је поћ у бој,
Не остави ме, Боже мој!

Не остави ме, лучо светозарна,
Моја ће душа бити благодарна,
Једини Спасе, поред мене стој,
Не остави ме, Боже мој!

Вечерња песма

Остан' са мном, Христе мој,
Јер се вечер спрема,

Сунце зађе а мој дух
Другог луча нема.
Ти си сунцем обасјан,
Ти светило света,
Тебе ћу се држати
Као роса цвета.

Грлићу Те, грлити,
У срце Те примит,
Ти ћеш сумњу паклену
Са душе ми снимит!
Мрак се вије нада мном,
Ти ми буди близу,
Твоја деца никада
Остављена нису.

Хранићу се, хранићу
Молитвама самим,
Ја ћу клечат пред Тобом,
Да се не посрамим.
На груди ћу стиснути
Моју веру јаку,
Молитва ће зажећи
Кандило у мраку.

Тим ћу себе спремити
Време кад ми dође,
Светлим лицем у небо
Душа да ми пође.

Тим ћу с душе скинути
Мрачни копрен тамин,
Те ћу моћи певати:
Алилуја! Амин!

Христос васкрснут

Празан је гроб, та празан је
Спасен је, спасен свет!
Ко ускрс Христов верује,
Том вечност пружа цвет.

Књижници худи хтедоше
Обавит мудар чин,
И стражу на гроб метнуше,
Мрзак им Божји син.

Залуд је мудрост њихова,
Виша је рајска моћ,
Што тужном своме народу
Сад пође у помоћ.

Они су наук пречули,
Тај наук богодан,
Да живот ниче из смрти,
И ноћ да рађа дан.

Празан је гроб, та празан је,
Откупљен рајски плод,
Јер Бог је смрт победио
И спасô људски род.

Уфање

Ох, ал' сам весô кад ми над
Са вером зида тврди град,
Кад рећи могу, рећи смем:
Ја Христом живим, Христом мрем!

Кад год се сетим да је Бог
Послао рад нас сина свог,
А ја што бејах згажен црв,
Да ме је спасла Божја крв.

Онда ми расте нова моћ,
Онда се журим Теби поћ,
Да Теби срце своје дам,
Ти ћеш га радо примит, знам!

Бог није гневан на наш чин,
За нас га моли Његов син;
Он прима вољно грехе с нас, —
Ох, ал' је диван људски Спас!

На Христу благом трнов сплет,
Спасô је, спасô цео свет.
Ко за нас даде, даде све,
У тог се грешник уфат сме.

Укрепи, Христе, овај над!
Утврди вере моје град!
Да ме не смету дуси зли,
Да будем сталан као ти!

Љубим Исуса

О Исусе, моја груд
Само Тебе тражи свуд,
Само Твоју милост зна,
Ти си мени све и сва!

Ако болан викнем јао!
Ко би мене лечит знао?
Ко би боље него Ти,
Спаситељу вечити!

Жедног водиш врелу Твом,
Бескућнику зидаш дом,
Гладног храниш, он је сит,
Страдалнику Ти си штит.

Ја̂ те љубим, грешник Твој,
Љубав моја дуг је мој.
Благо оном који зна
Да му ј' Исус све и сва.

За Исусом

Питам се, питам куда ћу,
Куда ме води коб?
За Исусом ћу, за њим ћу,
Та ја сам његов роб.

Немој ме сама оставит
Да трпим страх и стреп,
Јер ја ћу пута изгубит,
Без тебе ја сам слеп!

Ал' Исус вели: Почекај,
Ја морам напред поћ,
Да спремим за те завичај
Куда ћеш за мном доћ!

Да јавим оцу шта жели
На земљи трудник мој,
Да буду спремни ангели,
За дичан дочек твој.

Ако је тешко срцу твом
У ноћи чекат дан,
А ти се крепи утехом:
Скоро ћу бити зван!

Брижно питање и блажен одговор

Да л' ћемо се кадгод наћи
Више свода небесног,
Где ће боли сваки престат
У близини Бога свог.
Да л' ћемо, да л' ћемо, да л' ћемо,

Да л' ћемо се кадгод наћи
У близини Бога свог.

Наћ ћемо се, браћо мила,
Утишајмо уздисај
Кад с' одужи дуг земаљски,
Кад нам борби буде крај.
Наћ ћемо, наћ ћемо, наћ ћемо,
Наћ ћемо се, браћо мила,
Кад нам борби буде крај!

Да л' ћемо и у град стићи,
Ком је златан сваки кам,
Сребрн, златан и кристалан,
Где царује Христос сам?
Да л' ћемо, да л' ћемо, да л' ћемо,
Да л' ћемо и у град стићи
Где царује Христос сам?

Стићи ћемо и том граду
У ком ниче рајски цвет,
Анђелскоме рукосаду
Коме равна нема свет,
Стић ћемо, стић ћемо, стић ћемо,
Стићи ћемо и том граду
Коме равна нема свет.

Да ли ћемо и то чути
Како пева вишњи кор,

Од којег се дивно ори
Вечног Бога вечни двор.
Да л' ћемо, да л' ћемо, да л' ћемо,
Да ли ћемо и то чути
Како пева вишњи кор.

Ох, чућемо и те гласе
Кад скрхамо грешну страст.
Певаће нам хор ангела
Који души лије сласт!
Чућемо, чућемо, чућемо,
Ох, чућемо и те гласе
Који души лију сласт!

Ох, још само, да л' нас тамо
Наших милих чека сен?
Да л' се моле за нас доле,
За њихову накомен
Ох, још то; Ох, још то; Ох, још то,
Ох, још само да л' нас тамо
Покојника чека сен?

Ми ћемо их видет онде,
Покојнике драге нам,
Божји престо то је место,
То је свију душа храм!
Ми ћемо, ми ћемо, ми ћемо,
Ми ћемо их видет онде,
Покојнике драге нам!

Свима нама из тог храма
Пружа вера диван лек,
Там' ћу и ја, там' ћеш и ти
Боравити занавек,
Свима нам', свима нам', свима нам'
Свима нама из тог храма
Пружа вера диван лек!

Зато сада нека пада
Свака сумња у свој ад,
Нек нас диже небу ближе
Рајска снага, слатки над!
Зато сад, зато сад, зато сад,
Зато сада нек се нада
Јак и слабак, стар и млад!

Блажен ускрс

Ускрснут, да ускрснућеш ти,
Од праха створени!
Бесмертију твом
У рају према се дом.
Алилуја! алилуја!

Жетва је близу, жање је Спас,
И бира клас по клас,
Купи руковет,
Носи га на бољи свет.
Слав'те Га сви, слав'те Га сви!

Ја ћу кликнут благодаран клик:
Ја нисам мученик.
Доћи ће доба,
Устаћу из мог гроба,
На Божју реч, на Божју реч

Чиниће ми с' кад тај сване дан
Ко да ј' био сан.
Сунце ће синут,
Јади ће моји минут,
Спасен ћу бит, спасен ћу бит.

Милост је то, милост велика
За трудног путника,
Да може и он
Дигнути се у Сион,
Алилуја! алилуја!

Свети мир

Блажен мир ћу наћи после труда
Божја љубав спрема га за нас,
Јер по жељи Створитеља благог
Душа наша тражи Христов траг.
Блажен биће тај суботни дан
Кад се пође, кад се дође у небески стан.

Има, има обећана мира
Богобојни верује га род!

Ко надјача дане искушења,
Златна круна бити ће му дар!
После борбе отвара се рај
Где је вечан, где је вечан радовања сјај!

Блага струја са неба се слива,
Крепи, снажи, нашу верну груд,
Она светли као луча жива,
С њом је лако подносити труд.
Све ће душе један бити склад,
Светôг мира, вечног мира кад их прими хлад!

Онде горе у тихотном гају
Живећемо безазлени век;
Драге сени наших праотаца
Биће с нама једног врта цвет.
Боже благи, ускори нам ход
Да што прије задобије вечност веран род!

Рајски крају, драги завичају,
Ти ме чекаш, већ отвараш двер!
Греси моји велики су, знадем,
Ал' је већа милост Бога мог;
Та ће милост да ми даде рај,
С тим се пењем уверењем у мој завичај!

Хришћанова чежња за домовином

Ох тамо, тамо тежим ја,
Ох, тамо где сунце сја,

Та дивно ли је бити там'
Где вечно блиста Божји храм!
Ох, тамо желим живити
И Богу мом се дивити!
Жагор би хтео оставит,
Земских сам зала већем сит,

Ја овде имам родбину,
Ја љубим моју дружину,
Ал' ипак душом тежим там'
У вечног мира дивни храм.
Ох, тамо откуд светли зрак
На земљу пада кроз облак,
Ја онде желим живити
И Богу мом се дивити!

Ил' био болан или здрав,
Ја увек гледам простор плав;
Ил' био данак или ноћ,
Ја увек тежим тамо поћ,
Јер ту се витла у округ
Издајство, злоба, блуд и руг,
У цветној леји змија спи
А вребају нас дуси зли.

Ох, тамо, тамо, вису том,
Где нема замке срцу мом!
Ох, само овде, овде не,
Где отрована биљка зре!

Ал' трпи, душо, Бога рад,
Још није за те рајски сад!
А кад ће зовнут сина свог,
То нико не зна, само Бог!

Живот у вери

Зар можеш већих сласти
И лепших дара брат,
Већ себе вером спасти
И живот Богу дат!

Та ми смо Њему близу
А он је близу нам,
У долу и на вису,
Ти никад ниси сам!

И ако усне ћуте,
Ал' срце збори век;
А вера знаде путе
По којим тражи лек!

Које те болна снажи,
То сунце неће заћ;
А ко год Бога тражи,
Увек га може наћ!

Ми шта смо? Мала чеда
Код ногу Његови'

А кад нас снађе беда,
Трчимо к Њему сви.

Малакшу л' снаге чије,
Очи му склопи Бог,
У земљицу га скрије,
Свог сина клонулог.

И ту га ангел љуби
Од Бога изаслан,
Док труба не затруби:
Устајте, свиће дан!

А шта ће дан тај дати
— Ох Боже, ја сам твој!
То не мож' ни да схвати
Данашњи разум мој.

Дан славе

Јест, Ти ћеш једном доћи
Сунчано обасјан,
И то ће бити празник
И праве славе дан!

На путу ће Те срести
Безбројних душа над,
И пратиће те диван
Анђелске песме склад!

Ох, дај нам само моћи,
И вери дај нам пут,
Па ћемо онда и ми
Са Тобом ускрснут!

И певаћемо псалме,
Разгонио се мрак!
И носићемо палме,
Победилаца знак.

Син Божји

Ох, знате л' Га, та сина Божија,
У Витлејему што се родио,
Што ј' ради вас од трња примô сплет,
Што ј' од трња примô сплет
Ради вас, и у гроб ходио,
И у гроб ходио.
Знате л'? Та знате, знате Га
Јуначна сина Божјега!

Ох, знате Га, та цара светова,
Што ј' звезда пошла да му каже стан,
Мудраци за њом нашли Витлеем;
Јест, нашли Витлеем!
И нашли Христа, Спаситеља нам
Јест, Спаситеља нам!
Знате л'? та знате, знате Га
Предрага сина Божјега!

Ох, знате л' Га, та сунце векова,
Што је горку чашу рад вас испио,
Од Давидова он је колена,
Давидова грана.
Са Њиме данас живи цео свет!
С Њим живи цео свет!
Он дође к нам и створи храм,
У храму том и наш је дом!

Света земља

Знате л' крај куда срца теже сва,
У ком нема невоље ни зла,
Где нема суза, где је престô бол,
Где је престао бол,
Где душа седа за блаженства стол!
Јест, за блаженства стол!
Онам', онам' пазимо ми!
Онам', онам' гледајмо сви!

Знаш ли крај где вечни влада мир,
Где тихо тече задовољства вир,
Где ј' вечна песма, јер је вечан мај,
Тамо је вечни мај
Где душа пије богозарни сјај!
Јест, богозарни сјај!
Онам', онам' пазимо ми!
Онам', онам' гледајмо сви!

Знате ли крај где златан усев зре,
Ког само веран жељно сневат сме,
Куд свако тежи, ал' је узан мост,
Ал' је узан мост,
Тамо се прима само веран гост!
Само веран гост!
Онам', онам' пазимо ми!
Онам', онам' гледајмо сви.

Рајско насеље

Там' у оне дивне дворе
С браћом мојом тежим ја,
Тамо горе, тамо горе
Мог живота звезда сја!
Душа наша кида ланце,
Небо прима своје јањце,
Очи наше виде дан
Што је Христом обасјан!

Там' у оне свете луге
Желим доћи ја и сви,
Кад одужим моје дуге,
Примићеш ме, Христе, Ти!
Примићеш нас недостојне
Међу звезде неизбројне.
Очи наше виде дан
Што је Христом обасјан!

Там' у јаву после санка
Желим поћи богозван,
Тамо тражим вечна станка
Који ми је обећан.
Ко се не би у Те надô
Кад си за нас тол'ко страдô.
Очи наше виде дан
Што је Христом обасјан!

Ускрс

Благо ми, Бог ми живи,
Па и ја живим с њим,
А Његов ускрс даје,
Даје нам живот свим!
Та благо брату сваком
Ко зна што и ја знам,
Да Исус није мртав,
А Јудин да је срам.

Зар да се гроба бојим?
Та гроб је оном страх
Чији су нади мртви,
Чија је вера прах.
А моја вера даће
Мом праху живот нов;
То нису снови празни,
То ј' Христов благослов,

Ја знадем ко је с нама,
А знадем с ким смо ми,
А ким се мили тама,
Умудри, Боже њи'!
Поведи своје стадо,
Ал' Ти га водиш већ,
Ја знадем Твоју милост,
Ми знамо Твоју реч,

Вечерња песма

О Христе, дивно светило,
Што сијаш у наш дô,
Ка Теби је полетило
Уздање наше сво!

Ти си нам дао овај дан
Што сада пролази,
И вечер ова у наш стан
Од тебе долази.

Љубав је твоја сјајан зрак
Кој' свуда доспева,
Вел'ко и мало подједнак,
Свакога огрева!

И ноћ се, ево, спремила
Ох, сачувај нас сад,

Да не би сумња слетила
У вере наше град!

Ангела нам пошаљи свог
Да стане у наш дом,
Да не би склизли с пута Твог
Ни самим нашим сном!

А стане л' крв у жилама,
Ох, прими нас у стан,
Који је верним душама
Одавно обећан!

Награда победилаца

Победиоце там' у рају чека
Животна воћка, њезин плод је зрео;
Сам Господ прима синке из далека,
И блажен ко је од те воћке јео.
Рај му је син'о, њега је мин'о
Минуо га бол! Блажен је тај.

Победиоци бити ће на делу,
Њих сакривене чека мане слад,
Они ће добит на камену белу
И ново име којим ће се зват,
И то ће име вековат с њиме,
За то ће име он само знат.

Победиоца чека сва дивота,
Чека га руво бело као крин,
Уз њег'во име у књизи живота
Писано биће да је Божји син!
Певаће псалме, носиће палме,
Победозрачно ућ ће у рај.

Победиоцу нова зора свиће,
Постаће стубом ком не прети пад;
А на том стубу написано биће
Анђелском руком: Јерусалим град!
Тамо је горе Јерусалим наш,
Срећна си, душо, која то знаш!

Победиоца чека светло место,
О коме никад није снити смео,
Њега ће милост подигнут на престо,
Кô што ј' и Христос поред оца сео!
Чека га давно то место славно,
Тамо ће живет векова век.

О Христе, пружи снагу мојој души
Да могу свладат и победит ноћ!
Ули ми снагу да одолим врагу,
Ох, дај ми, Христе, дај ми таку моћ!
Да с' и ја с мојим чином удостôјим
Дићи се близу престола твог!

Ускрс

Устајте, прошла је, минула је ноћ,
Хвалимо, певајмо сви Божију моћ,

Која нам је дала, ох, хвала јој, дан
Која ће нас водит у небесни стан!

Сада нам већ није страшан више гроб,
Ланци су смрвљени, нико није роб!
Близу нам је, ту нам је Спаситељ благ!
Покорен је, побеђен, скучен је враг!

Јехова шаље нам животворни луч,
Вернима пружен је рајских двери кључ,
Рајски поток слива се, напаја нас
Радујмо се, верници, ту нам је Спас!

Ах, да сам већем горе

Ах, да сам већем горе,
Там' где је Бог и Спас,
Да слушам алилујни
Ангелског хора глас.

Где венац онај блиста
Који си жртвом сплео,
У дворе мога Христа,
Тамо бих поћи хтео!

Где нада земског дика
За наш се брине род,
Где душе праведника
Прате му сваки ход.

Где бистар извор тече,
Зове се опроштај;
Сви боли ту се лече,
Зато се каже рај!

Тамо ћу, — ја се тешим,
Заборавити страх,
Ког сада, док још грешим,
Мој земски трпи прах.

Тамо ће, — ја се надам, —
Запсалмит и мој пој,
И зато радо страдам,
Јер жив је бранич мој!

Опроштајна

Кад мора бити,
Нек буде и крај!
Пружамо руке,
То је опроштај!
Ви ћете поћи сад,
Нека вас прати над
У сваки земски кут, —
Срећан вам пут!

Нек вас прати Бог
Кроз цео шир,
Па ћете наћи свуд

Пожељен мир,
Неће вас гонит јад,
Неће вас морит глад,
Ни стићи вихор љут, —
Срећан вам пут!

Зато нек овај час
Не буде крај,
Већ нека спој и нас
Тај опроштај!
Па били макар где,
У нашој души зре
Та вера да смо ми
Нераздели.

И овај тешки бол
Налази лек:
Ако је растанак,
Није навек!
Јер састаћемо с' ми,
Та доћи ћемо сви
Под Бога свога скут, —
Срећан вам пут!

XIII

Гавранова загонетка

Ко има блага, добре је воље,
Али ја сам нешто још много боље,
Ко ме год тражи, нећу му се скрити,
А кад ме нађе, срећан ће бити.

Најбоља срећа

Немам блага големога,
Весела сам и без тога,
Нисам лена, већ сам вредна,
Зато нисам гладна, жедна,
Радња ми је увек мила,
Без ње не бих здрава била.
Послом ниче добра воља. —
Не треба ми срећа боља.

Песма лабудовâ

О спавај, спавај, доба је глуво,
Ти што си наше гнездо сачувô!

Ти си нас спасô у горкој беди
Кад оно љуту змију победи.

А сиротанци, пун света жара,
Дао си радо шест златних пара,
Та су те дела дигла да ставе
Шест златних круна на наше главе.

Те су нам круне придале моћи,
Те смо ти могли данас помоћи,
А сутра ћемо стићи и стати
Там' где те чека отац и мати.

Испод воде

Кад прижеже јарко сунце
Са земљиног плавог крова,
По језеру лепрша се
Јато белих лабудова;
На омари птице ћуте,
Кад занеми појни склад,
Ал' је о'де
Испод воде
Нама мио, сладак хлад!

А кад јарко сунце зађе
Па вечерња звона звоне,
Тад би многи хтео спати,
Ал' невољни сузе роне.

На земљи је, кажу, лепо,
Ал' је ипак бола стан, —
Тад је о'де
Испод воде
Нама мио, сладак сан!

Кад загрми из облака
И ветрови бесни дуну,
Те рибару снага клоне
У маленом своме чуну,
Не чује се овде доле
Тресак грома, ветра пир, —
О'де, о'де
Испод воде,
Тада влада сладак мир!

Штене и крокодил

Било једно штене мало
Па је рекло: Идем тамо
Где се плави река мила,
Да ја видим крокодила;
Ко ће са мном, де?

Зец то чуо, па с' ужасн'о:
»Не смем ићи, то ј' опасно.«
А и срндаћ рече о'ма':
»Ја ћу, богме, остат дома,
А ти иди само!«

Не имајућ' пратње штене
Не хте да се на пут крене.
Ал' нека му није жао, —
Бар га није прогутао
Крокодил.

Лени Ика

Отац посла сина Ику
Брати шљиве у шљивику.
Син не хтеде шљиве брати,
А кући се не поврати.
Отац посла своје псето
Да уједе леног сина.
Псето Ику не хте ујест,
Ика шљиве не хте брати,
А кући се не поврати.
Отац посла штап из руке
Да истуче пусто псето.
Штап не хтеде псето тући,
Псето не хте Ику ујест,
Ика не хте шљиве брати,
А кући се не поврати.
Отац посла огањ живи
Да сагори штап неслушни.
Огањ не хте штап сагорет,
Штап не хтеде псето тући,
Псето не хте Ику ујест,

Ика не хте шљиве брати,
А дома се не поврати.
Отац посла воду хладну
Да угаси огањ живи.
Вода не хте огањ гасит,
Огањ не хте штап запалит,
Штап не хтеде псето тући,
Псето не хте Ику ујест,
Ика не хте шљиве брати,
А кући се не поврати.
Сад се отац и сам диже,
Па у шљивик брзо стиже.
Вода одмах огањ гаси,
Огањ одмах штап запали.
Штап истуче пусто псето,
Пас уједе леног Ику,
Ика поче шљиве брати,
А после се кући врати.

Песник и пролеће

Беше неки песник у времена стара,
Љубио је цуру срцем пуним жара;
Она ј' хтела цвећа да се њиме кити,
Песник мнидијаше: ти ћеш моја бити!
Она ј' хтела цвећа само да се кити —
Има таких цура и више на свету.

Песник, препун нада, љубави и вере,
Пошао је весô да јој цвеће бере,
Али га је зао дух на путу срео,
Па му ј' над и веру и љубав проклео,
Зао дух га срео па га је проклео,
И гле, наједаред стиже хладна зима!

Така грозна студен пролећу не прија;
Оно поче бежат, а зима га вија.
Стигла га је зима, то страшило хладно,
Убила га грозно, убила га гадно.
Сад га више нема, — ох пролеће јадно.
На његовом гробу песник оста сам.

На мору

Тишина је... после кобне буре...
Ал' још неба намргођен свод,
А облаци некуда се журе,
Да не гледе распроваљен брод.

Сиње море уздишући ћути
— Грдног нада исплакана кап —
А катарка по пучини плута
Кô скрханог буздована сап.

Где је котва? — на дну закопана!
На њој кивни одмара се враг;
Хоће л' благо кадгод видет дана,
Што је пало у бездане мрак?

Где су ветри, разбојници клети?
Оставише развргани брод,
Одлетеше сваки крају своме,
Свога дела да благују плод.

Где је игла? — у дубини спава,
Нема коме да казује пут!
С драгом робом играју се вали,
Тоне благо по пучини свуд.

А над њиме црне птице лете —
Веселе се над пропасти том,
Црне птице грабе себи плена,
Да га носе црном јату свом.

Из дубине стење нешто грко,
Као клетва кад се дави груд;
Небо црни као да се спрема
Да ускори онај страшни суд.

Море ћути, само пену баца
Тајне ватре и беснила дим —
Чини ми се хрват би се хтело,
Али — како, каде, с чиме, с ким?...

Јарко сунце не сме да погледи,
Не сме ведар кроз облаке зрак,
Да не види развалину лађе,
Што морнари називају »врак«.

Сунцу

Смрвило си зиму,
    Несносницу круту!
Васељењу новом
    Повело си путу.

Али ми је, сунце,
    Једно жао на те:
Кад на земљи свашто
    Зраци твоји злате.

Снег и лед кад топиш,
    Са висина пусти' —
Што ми два три зрака
    Мајци већ не пусти?

Ил' се бојиш да ћеш
    Истрошити жара
Топећ пласу леда
    Њених из недара.

In der Zigeunerhütte

Als ich mit dem Vater reisen musst',
Hatt' ich eine Rose an der Brust.
  Ach, du meine Mutter, lieb und gut —
  — Halt das Maul, Ravine, Teufelsbrut!

Als ich war im Dorfe Sonnenheiss
Sah ich einen Jüngling, aber weiss.
  Ach, du meine Mutter, lieb und gut —
  — Halt das Maul, Ravine, Teufelsbrut!

In das weisse Antlitz konnt' ich schaun,
Denn der feine Schnurrbart, der war braun.
  Ach, du meine Mutter, lieb und gut —
  — Halt das Maul, Ravine, Teufelsbrut!

Und die Rose wollt' er nehmen schon,
Ich — was that ich, stutzte, lief davon.
  Ach, du meine Mutter, lieb und gut —
  — Halt das Maul, Ravine, Teufelsbrut!

Heute Nacht im Traum sah ich ihn,
Und die schöne Rose, gab ich hin,
  Ach, du meine Mutter, lieb und gut —
  — Halt das Maul, Ravine, Teufelsbrut!

Mein Herz

Mein Herz lag ihr zu Füssen
'nen Kuss bat ich dafür,
Sie wollte mich nicht küssen,
Und Herz, das nahm sie mir.

O meine Herzensseite
Leer sollst du bleiben? Nein,
Ich fülle dich noch heute,
Ich fülle dich mit Wein.

Шта је мета животу

(По Ф. Л. Ч.)

Дању, ноћу седи, чита, учи,
Очи боде, јадан мозак мучи;
Пред њим стоје Софокле и Плато,
Он их гледа као сухо злато;
У њих пиљи па их проучава, —
Уверена ј' ова мудра глава
Да ј' наука наша мета права.

А калуђер (не велим баш сваки),
Он презире овај свет опаки,
Научњака само сажаљева, —
Он о небу, о блаженству снева;
Поје псалме сред црквице мале,
Чита књиге које Бога хвале;
Вера ј' мета! — Тако вели кале.

А јуриста кроз пандекте вири
И прашину с параграфа пири,
Параграфи све се већма гуре,
А он онда чита jus naturae,
Њега мучи нека стара тема,
Он је учи све док не задрема:
Прво ј' мета, — друге мете нема!

А генерал Круцифицифаци,
Он се бави са стари јунаци,

Суче брке, оштри своје маче,
Снева лунте, бомбе и картаче;
Он се само по бедеми' шета.
Питај њега: шта ј' животу мета?
Рат је мета! — тако он бенета.

А гле тамо Чивута Исака,
Спрема на пут синчића нејака:
»Ево, схинко, фхоринтача фхина,
За њу кхупи сто пхакла машхина!
Продај, кхупи, — гомилај актхива —
Ко је богат тхај и барон бива!«
Кшефт је мета! — тако вели Чива.

А трбушко, и он има брига:
Где ће наћи ћевап од кечига,
А по томе печена пурана,
Поврх свега шиљера ваљана;
Црна кава, — и та му не смета,
Питај њега за цел овог света,
Он ће рећи да је трбух мета.

Песник пева, то је њему дато,
Грли мому, грли своје злато,
Не брине се да л' га судба гања,
Грли, пева, — о слободи сања.
Питај њега милином занета,
Питај њега: Шта ј' животу мета?
— Песма, љубав и слобода света.

За песником ко се оно шуња?
Гле, та то је полицајац Бруња.
(Све му стење на лицу поштење)
— Могли б' чути и његово мњење!
Шта је мета жићу нам, голубе?
Зар не знате ви подмукле бубе:
Ред, покорност и језик за зубе!

А гле оног шегре веселога,
Филозоф је кова самосвога,
Гле и данас, баш кано и јуче,
Он се само смешка и звиждуће;
Смејукањем стоји на пикету, —
Звиждукањем држи се на свету, —
Тај је, канда, погодио мету.

Источни бисер

Има једна страна св'јета
— Отуд с' рађа сунце јарко —
Васколика цв'јетом цвјета,
Васколика пламти жарко.
Ота земља, ота страна
Каквим дивним ниче цв'јећем,
Којано је дарована
Вјековјечним премаљећем,
Србину би ово цв'јеће
Радо хтео да осладим —
Док вјештија рука неће,
Ја ћу нешто да пресадим.

СКРАЋЕНИЦЕ

Бож. дар = Чика Стева, Божићни дар, Н. Сад 1872
Вр. пог. = Врач погађач, шала и потсмијевка
Год. = Годишњак, календар
Д. и н. = Чика Стева, Дан и ноћ, Н. Сад 1877
Дело = Дело, науку, књижевност и друштвени живот
Деч. рад. = Чика Стева, Дечје радовање, Н. Сад 1878
Деч. св. = Чика Стева, Дечји свет I и II, Пешта, 1872
Др. певн. I и II = Друга певанија Змаја Јована Јовановића 1895 књ. I, 1896, књ. II (св. 23 и 30 Српске књижевне задруге)
Жижа = Жижа (шаљиви лист)
Зас. = Застава, политичке новине, Н. Сад
Зем. = Земљак, народни лист за варош и село
Змај = Змај, свеске за шалу и сатиру
Ист. б. = Источни бисер, Н. Сад 1861
Јав. = Јавор, лист за забаву и поуку
Ком. = Комарац, лист за забаву и сатиру
Лав. и пр. ш. = Лаворика и просјачки штап, позоришна игра у три чина, с певањем од К. Холтаја
Лет. = Летопис Матице српске
М. гус. = Чика Стева, Мале гусле, Н. Сад 1881
Мат. = Матица, лист за књижевност и забаву

Мeђ. = Мeђневенче, Загреб, I 1899, II 1900, III 1901
Мир. Ш. = Песме Мирца Шафије, Беч 1871
Нев. = Невен, Чика Јовин лист
Nev. = Neven, zabavni i poučni list, Zagreb
Н. ис. = Нова искра, илустровани лист
Омл. = Омладина, издаје српска академска омладина у Загребу
Пев. = Певанија Змаја Јована Јовановића, Н. Сад 1882
Полаж. = Полаженик, календар
Предн. = Предневенче, Загреб 1898
Пр. ср. мл. = Пријатељ српске младежи
Рад = Рад, календар
Радв. = Радован, лист за српску децу, 1876
Рад. дар. = Чика Стева, Радованов дар, Н. Сад 1877
Сед. = Седмица, лист за науку и забаву
Срб. = Србадија, илустрован лист за забаву и поуку
Срп. дом. = Српска домаја, лист за забаву и поуку
Срп. нар. шк. = Српска народна школа, лист за васпитање и наставу
Срп. пч. = Српски пчелар, илустровани лист за српске пчеларе, Срем. Карловци
Стар. = Стармали, хумористично сатирични лист
Чес. = Чика Стева, Чесница, Н. Сад 1879
Ч. Ј. н. д. = Др. Милан Шевић, Чика Јова нашој деци, Београд, I 1930, II 1933
Ч. Ј. с. д. Др. Милан Шевић, Чика Јова српској деци, Београд 1899
Шк. л. = Школски лист, Н. Сад

САДРЖАЈ

VIII

Песме Мирце Схафија

Страна

X

О деци и за децу

Страна

XI

Пробе пера

Епиграмске туђинке

Страна

XII
Харфа Сиона

(Све ове песме из XII одељка штампане су у књизи *Харфа Сиона*, збирка пјесама на хвалу Богу, Н. Сад, 1878).

Страна

XIII

САДРЖАЈ

(По азбучном реду)

Страна

Страна

Страна

Страна

Страна

Страна

Страна

Страна

НАПОМЕНЕ

о песмама из XIII одељка ове књиге.

1. Песме: **Гавранова загонетка** (стр. 371); **Најбоља срећа** (371); **Песма лабудовâ** (371); **Испод воде** (372); **Штене и крокодил** (373) и **Лени Ика** (374) узете су из *прозних састава,* и то прве две из састава: *Гавранова загонетка* или *Тражење блага*; трећа из приче *Шест лабудова*; четврта из бајке *Свирач;* пета из написа *Ли-ли-ка и крокодил;* шеста из приче *Мала школа.* Бројеви *Невена* у којима су ови састави штампани означени су у *Садржају.* Наслове овим песмама дао је приређивач.

2. Песме: **На мору** (376) и **Сунцу** (378) штампане су првобитно без ознаке да су превод или прерада. То се дешавало и са више других Змајевих песама. Прва је без потписа; под другом је била шифра З. Према целом тексту прве песме види се да није оригинална, а о другој се то да судити по последње две строфе у којима се пева о мајчиним леденим грудима.

3. Две песме на немачком (стр. 378 и 379) то су Змајеви преводи његових оригиналних песама. Прва носи у оригиналу наслов **Под чергом** (штампана је у VIII књ. стр. 213 овог издања). Друга се зове **За пољубац** (I књ. стр. 38).

4. Песма **Шта је мета животу** (380) изашла је у XI књ. (стр. 159) скраћена, јер се био изгубио један лист рукописа за време болести приређивачеве, а коректор је држао да песма има свега пет строфа. Овде се штампа цела.

5. Песма **Источни бисер** (382) оригинална је и служила је као увод у песме из тога циклуса штампане у загребачком листу *Neven*. Случајно је изостала при штампању оригиналних песама.

6. Песма **Бува и мува** (107) погрешно је ушла у ову књигу, јер је већ штампана у III књизи (стр. 318), где јој је и било место.

ДОПУНЕ И ИСПРАВКЕ САДРЖАЈА
XI књиге

Песма **Луда** (стр. 129) штампана је и у листу *Невен* за 1856, св. 2, а песме **Тамајандра** (стр. 369) и **Путуј, путуј** (стр. 373) штампане су у истом листу за 1855, св. 1.

У садржају стр. 387 други ред одозго код песме **Две милостиве сестре** учињена је штампарска погрешка. Тамо стоји у загради: Седм. 1884 а треба **1854.**

ДОПУНЕ ТЕКСТУ
XI књиге

Испод наслова песме **Вештина владања** (стр. 252) треба да стоји у загради *„B. Z.“*, а испод наслова песме **Оле Виљем** (253): *С мађарског.*

ИСПРАВКЕ
у XI књизи

За време штампања XI књиге приређивач је био болестан и није могао поредити текст из Певаније са првобитним текстом, нити сам вршити коректуру. Зато су остале неисправљене извесне погрешке које су учињене у *Певанији*, па су *из ње пренесене* у ово издање.

Тако: у песми **Блажена смрт** (стр. 26) место „Храни“ треба: *рdни*; у песми: **Из књиге практичне мудрости** на стр. 334 у последњем стиху III строфе стоји „светиње" а треба *свештине*; из песме **Страшни суд** погрешно је у *Певанији* изостављен један стих, па је тако унесено и у ово издање. После стиха: „Тад ће с' људи у два стана поделити сви" (стр. 303, погрешно означена 300, 3. стих одоздо) треба да дође и стих: *У један ће добри, а у други зли*. Има још 2—3 погрешке пренесене из Певаније, али оне не кваре смисао.